

**FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO
V OLOMOUCI**

KATEDRA SLAVISTIKY

**KOMENTOVANÝ PŘEKLAD SOUČASNÝCH PROTIVÁLEČNÝCH
DIVADELNÍCH HER**

ANNOTATED TRANSLATION OF THE CONTEMPORARY
ANTI-WAR THEATRE PLAYS

VYPRACOVALA: Bc. Veronika Smolková

VEDOUCÍ PRÁCE: Mgr. Martina Pálušová, Ph.D.

2024

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně a uvedla všechny použité prameny.

V Olomouci, dne

---

podpis

Ráda bych poděkovala Mgr. Martině Pálušové, Ph.D. za odborné vedení mé diplomové práce, konzultace, připomínky a cenné rady, které mi během psaní diplomové práce poskytovala.

---

podpis

OBSAH

ÚVOD	6
1. ANALÝZA PŘEKLÁDANÝCH PROTIVÁLEČNÝCH DIVADELNÍCH HER	8
1.1 ANALÝZA PROTIVÁLEČNÉ DIVADELNÍ HRY <i>RUSOVÉ SE BLÍŽÍ</i>	8
1.1.1 Členění a struktura textu	8
1.1.2 Název díla.....	8
1.1.3 O autorce	9
1.1.4 Čas a místo	10
1.1.5 Žánr	11
1.1.6 Postavy	11
1.1.7 Děj	14
1.1.8 Téma.....	14
1.2 ANALÝZA PROTIVÁLEČNÉ DIVADELNÍ HRY <i>JEDNOU SE NĚMEC, FRANCOUZ A RUS</i>	18
1.2.1 Členění a struktura textu	18
1.2.2 Název díla.....	19
1.2.3 O autorovi.....	20
1.2.4 Čas a místo	20
1.2.5 Žánr	20
1.2.6 Postavy	20
1.2.7 Děj	28
1.2.8 Téma.....	29
2. PŘEKLAD PROTIVÁLEČNÝCH DIVADELNÍCH HER.....	30
2.1 PŘEKLAD DIVADELNÍ HRY <i>RUSOVÉ SE BLÍŽÍ</i>	30
2.2 PŘEKLAD DIVADELNÍ HRY <i>JEDNOU SE NĚMEC, FRANCOUZ A RUS</i>	43
3. TRANSLATOLOGICKÝ ROZBOR PŘEKLÁDANÝCH PROTIVÁLEČNÝCH DIVADELNÍCH HER.....	61
3.1 TRANSLATOLOGICKÝ ROZBOR DIVADELNÍ HRY <i>RUSOVÉ SE BLÍŽÍ</i> ..	61

3.1.1	Překlad anglicismů	61
3.1.2	Překlad slangových výrazů.....	63
3.1.3	Překlad poezie	65
3.1.4	Překlad písně	66
3.2	TRANSLATOLOGICKÝ ROZBOR DIVADELNÍ HRY <i>JEDNOU SE NĚMEC, FRANCOUZ A RUS</i>	69
3.2.1	Překlad vojenského slangu	69
3.2.2	Překlad aluzí	71
3.2.3	Překlad historismů.....	72
3.2.4	Překlad slovních hříček	73
	ZÁVĚR.....	75
	PE3IOME	77
	PRAMENY	80
	LITERATURA.....	80
	INTERNETOVÉ ZDROJE	82
	České internetové zdroje	82
	Zahraniční internetové zdroje.....	83
	PŘÍLOHY.....	84
	PŘÍLOHA Č. 1 – ORIGINÁLNÍ TEXT DIVADELNÍ HRY <i>RUSOVÉ SE BLÍŽÍ</i>	84
	PŘÍLOHA Č. 2 – ORIGINÁLNÍ TEXT DIVADELNÍ HRY <i>JEDNOU SE NĚMEC, FRANCOUZ A RUS</i>	100

ÚVOD

Cílem mé diplomové práce je především adekvátní překlad protiválečných divadelních her *Русские идут* (*Rusové se blíží*) a *Однажды немец, француз и русский...* (*Jednou se Němec, Francouz a Rus...*) z ruštiny do češtiny.

Drama je specifický druh uměleckého textu a v současné době určený především k divadelnímu zinscenování. Z toho důvodu je třeba od samotného začátku jeho překladu brát v potaz praktické aspekty v podobě scén, kulis, pohybu herců či vizuálních efektů. Dramatický text je tvořen primárně dialogy a monology postav, pomocí kterých je prezentován děj divadelní hry. V textu jsou také velmi často režijní poznámky poskytující pokyny pro inscenaci, například jaký mají mít postavy tón hlasu, výraz obličeje, kde přesně se na scéně mají nacházet apod.

Publikum sleduje představení v reálném čase, tudíž má drama jako umělecký text s diváky přímou interakci. Je potřeba, aby byl dramatický text dynamický a udržel divákovu pozornost. Specifickým aspektem v dramatickém textu je také jazyk, ve kterém se projevují nové lingvistické trendy a tendence.

Jelikož se dramatický text svojí strukturou zcela liší od ostatních uměleckých textů, z překladatelského hlediska je třeba s ním pracovat vhodným způsobem a používat adekvátní překladatelské metody, s jejichž pomocí vznikne funkčně ekvivalentní překlad divadelní hry v cílovém jazyce.

Vybrala jsem si dvě protiválečné divadelní hry, které jsem přenesla s pomocí vybraných překladatelských metod z rusky mluvícího prostředí do českého takovým způsobem, aby jejich překlady byly adekvátní, funkční a ekvivalentní vůči originálu. Hlavním tématem divadelních her jsou různé aspekty problematiky ruské agrese na Ukrajině. Bude se jednat o první překlady těchto divadelních her do českého jazyka. Divadelní hra *Rusové se blíží* bude pak již druhou divadelní hrou autorky Oleny Astasjovy, která byla do češtiny přeložena. První se v českém překladu jmenuje *Slovník emocí válečné doby* (*Словник емоцій воєнного часу*).

Kromě samotného překladu protiválečných divadelních her provedu také jejich detailní analýzu. V rámci obou textů popíšu místo, čas, postavy, děj a zhodnotím jazykové prostředky, které jednotlivé postavy ve svých dialozích a monolozích užívají. U divadelní hry *Rusové se blíží* krátce představím její autorku Olenu Astasjevu. V případě divadelní hry *Jednou se Němec, Francouz a Rus...* to bohužel nebude možné, jelikož ji autor/ka napsal/a anonymně.

Součástí mé diplomové práce bude také translátologický rozbor, ve kterém se však nebudu zaměřovat na výčet všech překladových transformací, ale budu hodnotit pouze překlad těch jazykových jevů, které mi přišly z překladatelského hlediska zajímavé. Spousta z nich by se dle mého názoru dala nazvat „překladatelskými oříšky“. V divadelní hře *Rusové se blíží* se bude jednat především o překlad anglicismů, slangových výrazů, překlad poezie a písně. V divadelní hře *Jednou se Němec, Francouz a Rus...* budu komentovat překlad vojenského slangu, aluzí, historismů a slovních hříček. Pro komentář a zhodnocení překladu mi poslouží úryvky z obou textů, na kterých budu překlad daných jazykových jevů demonstrovat. Součástí diplomové práce budou i přílohy originálů divadelních her ve výchozím jazyce.

1. ANALÝZA PŘEKLÁDANÝCH PROTIVÁLEČNÝCH DIVADELNÍCH HER

V následující kapitole se zaměřím na analýzu protiválečných divadelních her *Rusové se blíží* a *Jednou se Němec, Francouz a Rus...* V každém dramatickém textu se nachází určité základní komponenty, kterými jsou místo, čas, postavy a děj. O těch může čtenář získat informace převážně z hlavního textu divadelní hry, kterým jsou promluvy postav. V analýze divadelních her budu postupně tyto komponenty detailně rozebírat. Kromě místa, času, postav a děje se zaměřím na téma, jazyk, název divadelní hry, členění a strukturu textu. Některá tvrzení budu dokládat na úryvcích jak z ruských originálních textů, tak mých českých překladů. Nejprve provedu analýzu protiválečné divadelní hry *Rusové se blíží*, po které bude následovat analýza divadelní hry *Jednou se Němec, Francouz a Rus...*

1.1 ANALÝZA PROTIVÁLEČNÉ DIVADELNÍ HRY *RUSOVÉ SE BLÍŽÍ*

1.1.1 Členění a struktura textu

Členění a struktura divadelní hry *Rusové se blíží* je velmi jednoduchá, jelikož se jedná o jednoaktovku, tedy divadelní hru s jedním dějstvím. Celý děj se odehrává pouze na jednom místě, a to v místnosti, ve které po celou dobu sedí hlavní postavy hry – Soudce a Ruska Tatjana. Hlavní text hry doplňuje text vedlejší. Ten obsahuje soubor informací, které čtenáři napomáhají pochopit drama jako celek. „V širším pojetí zahrnuje vedlejší text dramatu i jméno autora, titul hry a její podtitul, obvykle vyznačení žánru.“¹ V divadelní hře *Rusové se blíží* jsou nedílnou součástí vedlejšího textu také jevištní poznámky pro případ jejího zinscenování. Všechny položky vedlejšího textu jsou velmi důležité, jen jedna je však opravdu nezbytná, a sice správné vyznačení mluvčích před jejich replikami, bez kterého by text byl nesrozumitelný a chaotický.²

1.1.2 Název díla

Název divadelní hry je převzatý z ruské básně, která byla pro tuto divadelní hru lehce upravena. Titul je neoddělitelnou součástí literárního díla, jelikož čtenáři podává úplně první informaci o textu, který se chystá číst. Název díla by měl souviset s jeho stěžejní myšlenkou či námětem. František Všeticka uvádí, že „Jiří Levý ve svém *Umění překladu* rozeznává dva druhy názvů – popisný a symbolizující. Rozvržení tohoto druhu je sice zajímavé, ale zdaleka nevyčerpává všechny možnosti – Levého rozvržení je ostatně dáno jeho záměrem, který

---

¹ LUKEŠ, Milan. *Umění dramatu. Estetika divadelní a filmové tvorby*. Praha: Melantrich, 1987., s. 28

² Tamtéž, s. 35

sleduje toliko problematiku překladatelskou“.³ Podle tohoto rozvržení Levého hodnotím název divadelní hry *Rusové se blíží* jako název symbolizující, jelikož nic nepopisuje, ale přesto s jeho pomocí lze odhadnout téma a problematiku představeného díla. Z hlediska stylistického a tematického pak lze konstatovat, že titul divadelní hry *Rusové se blíží* je titulem replikovým. „Replikový titul je příznačný pro dramatický žánr, neboť jej tvoří replika některé z postav. Objevuje se ponejvíce v hrách komediálního a konverzačního typu.“⁴ Co se týče překladu titulu literárního díla, obecně by se dalo říci, že se překladatelé do češtiny i v tomto případě snaží držet zásad funkční ekvivalence, což znamená, že pokud jim v tom vyloženě nebrání určité závažné jazykové nebo mimojazykové důvody, překlad titulu literárního díla by měl být přesným sémantickým překladem originálu.⁵ V případě protiválečné divadelní hry *Rusové se blíží* jsem se snažila tuto zásadu dodržet, ovšem s ohledem na skutečnost, že se jedná o část básně, kterou v divadelní hře jako repliku pronáší jedna z postav. Proto jsem musela kromě originálního názvu *Русские удем* brát v potaz také to, jak bude můj překlad titulu funkční z hlediska jeho použití v již zmíněné básni, která je nedílnou součástí této divadelní hry.

Postava Tat'jany na začátku hry konstatuje, že báseň vymyslela sama, ale je očividné, že odkazuje na jiný text, konkrétně tedy na text stejnojmenné básně Gennadije Bogdanova *Русские удем*, kterou pěvecky ztvárnila hudební skupina *Русские*.

1.1.3 O autorce

Autorkou divadelní hry *Rusové se blíží* je ukrajinská spisovatelka Olena Astasjeva. Olena se narodila v Chersonu na Ukrajině a studovala na Kyjevské národní univerzitě kultury a umění. Pracovala v knihovně, v knihkupectví a následně jako copywriterka. Olena je autorkou několika povídek a divadelních her. Je také zakládající členkou Divadla dramatiků v Kyjevě.⁶

---

³ VŠETIČKA, František. *Stavba dramatu: o kompoziční poetice ruského, polského a slovenského dramatu*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1996. ISBN 80-7067-625-6., s. 26

⁴ Tamtéž, s. 28

⁵ KNITTLOVÁ, Dagmar; GRÝGOVÁ, Bronislava a ZEHNALOVÁ, Jitka. *Překlad a překládání*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, 2010. ISBN 978-80-244-2428-6., s. 149

⁶ The Theatre of Playwrights. Playwriter Olena Astasyeva. [online]. [cit. 09.06.2024]. Dostupné z: https://theatreofplaywrights.com/playwriter-olena_astasyev-idp-30-slugify-authors.

Přeložila Veronika Smolková.

Po začátku velké ruské invaze na Ukrajinu v únoru 2022 napsala krátkou divadelní hru *Словник емоцій воєнного часу*, v překladu *Slovník emocí válečné doby*, která odráží její zkušenosti ze života v okupaci. Tato divadelní hra byla čtena a inscenována v desítkách zemí, Českou republiku nevyjímaje. Čtení českého překladu divadelní hry *Slovník emocí válečné doby* proběhlo v Olomouci v březnu 2023 v rámci akce celosvětového čtení ukrajinských her.⁷

1.1.4 Čas a místo

Čas zaujímá v dramatu specifické postavení. Zatímco základním rysem epiky je minulost, kterou zprostředkovává vypravěč, u dramatu je základním rysem přítomnost, tedy spíše zpřítomnělá minulost. Tento proces zpřítomnění se odehrává při inscenaci minulých událostí na jevišti. Na rozdíl od epiky, jež autorovi poskytuje možnost využít neomezeného časového rozpětí, je drama omezeno potencionální délkou scénického provedení. Z tohoto důvodu dramatik musí zahrnovat do děje divadelní hry pouze klíčové události příběhu a vyvarovat se zdlouhavým popisům detailů, které nejsou pro vývoj děje podstatné.⁸

Ačkoliv z divadelní hry *Rusové se blíží* nelze zcela přesně určit čas a místo, ve kterém se děj odehrává, v textu se nachází pár okolností, které tyto dvě skutečnosti mohou napovědět. Co se týče časového vymezení divadelní hry, v textu je uvedeno datum 16. 11. 2022, z čehož je možné usoudit, že autorka začala na divadelní hře pracovat několik měsíců po začátku velké ruské invaze na Ukrajinu, která začala 24. 2. 2022. Děj divadelní hry *Rusové se blíží* se odehrává v roce 2022. Místo není v dramatickém textu přesně specifikováno. Taťjana říká, že bydlí v Moskvě, což ale nemusí znamenat, že její rozhovor se Soudcem probíhá právě tam. Soudce je odborníkem mezinárodního vojenského soudu a zůstává otázkou, jestli by takový odborník během ruské války na Ukrajině Ruskou federaci vůbec navštívil. Pokud by se však děj odehrával v jiné zemi, Taťjana by dle mého názoru projevila v některé ze svých replik nesouhlas s tím, že musela odcestovat, jelikož nikdy předtím nepřekročila hranice Ruska.

SOUDECE. A které evropské země jste navštívila?

TAŤJANA. Já? Žádné jsem nenavštívila. Mně je dobře u nás doma. Mám chatu u Moskvy. Víte, jak je tam v létě krásně? Řeka, sluníčko... Akorát komáři štípou.

---

⁷ iROZHLAS. Divadelní hrou proti válce. V Olomouci proběhne akce v rámci celosvětového čtení ukrajinských her. [online]. [cit. 09.06.2024]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/kultura/divadlo/celosvetove-cteni-ukrajinskych-her-olomouc_2303290740_ara

⁸ DROZD, David. Kapitoly z teorie dramatu. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2013., s. 34.

Čas se v literárních dílech projevuje několika způsoby. Při zjišťování času v literárním textu je vhodné zabývat se otázkou dodržování časové posloupnosti. V souvislosti s tím lze rozlišovat mezi časem chronologickým a retrospektivním. Při chronologickém zachycení času je časová posloupnost v autorově díle zachována a dodržuje určitý časový sled, který probíhá i ve skutečnosti. Pokud však autor potřebuje vyjádřit nebo objasnit určité skutečnosti z minulosti, hovoříme o čase retrospektivním.⁹ V případě divadelní hry *Rusové se blíží* dochází k prolínání chronologické a retrospektivní časové posloupnosti, jelikož dialogy dramatických postav probíhají v chronologickém sledu s občasnými odkazy na události a skutečnosti, které se odehrály v nedávné minulosti.

1.1.5 Žánr

Divadelní hru *Rusové se blíží* lze ve smyslu žánrového synkretismu popsat jako tragikomedii. „Tragikomedie je divadelní žánr, který slučuje dramatické prostředky tragédie a komedie. Pojem není přesně vymezen, někdy se jí rozumí vážný děj s humorným rozuzlením, jindy naopak komediální zápletka ústící do vážného nebo tragického řešení. V obou variantách se tragično i komično organicky prolínají, ať už formou kontrastu, nebo stálou přítomností komického i tragického živlu v syžetu i postavách.“¹⁰

1.1.6 Postavy

V následující části analýzy budu podrobněji charakterizovat takzvaný dramatický personál, do kterého lze zahrnout všechny postavy, které v divadelní hře vystupují, tedy jednají.¹¹ Postavy rozdělím na hlavní a vedlejší a budu je analyzovat především na základě monologů a dialogů, které mezi sebou vedou. Právě tyto monology a dialogy představují základní podstatu divadelní hry, protože skrze ně lze o postavách získat podstatné informace. Bez postav a jejich konfrontace by nebyla přímá řeč, bez které by dramatik nebyl schopen vytvořit žádný dramatický děj. Dramatická postava se svým jednáním přímo podílí na tvoření dramatického děje, tyto dramatické kategorie jsou od sebe neodlučitelné. Jak ve své stěžejní publikaci *Estetika dramatického umění* výstižně formuloval Otakar Zich, je „děj dramatu tvořen jedině osobami dramatu; tj. tento děj není něco mimo, čeho by se ty osoby snad jen zúčastnily: ony jej přímo dělají“.¹²

---

⁹ VŠETIČKA, František. *Stavba dramatu: o kompoziční poetice ruského, polského a slovenského dramatu*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1996. ISBN 80-7067-625-6., s. 22

¹⁰ VLAŠÍN, Štěpán (ed.). *Slovník literární teorie*. V Praze: Československý spisovatel, 1977.

¹¹ LUKEŠ, Milan. *Umění dramatu. Estetika divadelní a filmové tvorby*. Praha: Melantrich, 1987., s. 175

¹² ZICH, Otakar a OSOLSOBĚ, Ivo. *Estetika dramatického umění: teoretická dramaturgie*. 2.(v Panoramě 1.)vyd. *Dramatické umění (Panorama)*. Praha: Panorama, 1986., s. 37

TAŤJANA je bezpochyby hlavní postavou divadelní hry *Rusové se blíží*. Původem je Ruska. Má 46 let a je učitelkou na prvním stupni. Bydlí v Moskvě a ráda se stará o svou domácnost, muže a syna. Jak sama v jedné ze svých replik zmiňuje – vaří, pere, uklízí, a na nic dalšího už jí nezbyvá čas. Ve volných chvílích se také ráda dívá na televizi, kde sleduje zprávy týkající se války na Ukrajině, o které má však právě kvůli sledování státní ruské televize velmi zkreslené představy. Taťjanu čtenář poznává ve chvíli, kdy se ocitá v místnosti se zamřížovanými okny se Soudcem, který se snaží přijít na to, co se Taťjaně honí hlavou. Po dlouhém rozhovoru zjišťuje, že s ní není něco v pořádku. Nevěří svým známým z Ukrajiny, když jí posílají důkazy o tom, že Rusové střílí na jejich domy. Svě kamarádce z Mariupolu nevěří, že jí ruská raketa zabila maminku. Dokonce nevěří ani textovým zprávám, které potvrzují, že její syn a manžel ve válce na Ukrajině zemřeli. Stále na ně čeká doma a vyptává se Soudce, jestli náhodou neví, kdy se vrátí. Všechno vyvrací naučenými frázemi ruského režimu a stále dokola opakuje to, co vidí a slyší v ruských státních médiích. Soudce ke konci rozhovoru s Taťjanou zjišťuje, že je ruskou propagandou poblázněna natolik, že jí není pomoci a je třeba ji poslat na léčení, tedy na mentální detoxikaci, jak mu popisuje Lékař, kterého zavolá, aby si Taťjanu přišel vyzvednout. Tato mentální detoxikace je podle nich pravděpodobně to jediné, co Taťjaně pomůže zbavit se nemoci, která napadla její mozek. Tou nemocí je ruská propaganda.

Postava Taťjany je jedinou postavou divadelní hry *Rusové se blíží*, u které je uveden věk, což má pravděpodobně svůj důvod. Jelikož je divadelní hra nasycena ruskou propagandou, autorka Olena Astasjeva se pravděpodobně snaží poukázat na skutečnost, že propagandě v Rusku věří spíše lidé starší 40 let, a především pak ta část obyvatelstva, která sleduje ruskou státní televizi. Taťjana obě tyto podmínky splňuje.

Taťjana používá především spisovný jazyk. Je učitelka a ruský jazyk se snaží neposkvřňovat, jak sama konstatuje v jedné ze svých replik. To se jí daří pouze do určité chvíle. Během konverzace se Soudcem nedobrovolně odhazuje svoji masku, přestává se ovládat, hlídat si, co říká nahlas a začíná mluvit nespisovně, místy až vulgárně.

Ačkoliv nás postava **SUDCE** provází celou divadelní hrou *Rusové se blíží*, řadím jej do postav vedlejších, a to z toho důvodu, že o něm z dialogu nelze zjistit mnoho, a jeho postava je spíše dopomocnou k tomu, aby se čtenář dozvěděl informace o Taťjaně, která je ústřední postavou divadelní hry. O postavě Soudce je známo především to, že je odborníkem mezinárodního vojenského soudu. Je profesionálem svého oboru, který se snaží vyřešit případ

Tatjana. Snaží se především pochopit, co se hlavní postavě po dobu jejich rozhovoru honí hlavou a odhalit její pravou tvář. Což se mu podaří v průběhu dialogů, během kterých Tatjaně předkládá různé důkazy a pokládá jí spoustu otázek. Po postupném odhalování dalších faktů Tatjana souběžně odhaluje svou pravou tvář, přičemž se přestává ovládat a bez ostychu vyjadřuje svůj názor na danou problematiku. Tatjana postupně odhaluje své pravé já a svůj pokřivený pohled na realitu. Toto tvrzení si dovolím demonstrovat na následující zkráceném úryvku z divadelní hry, v němž lze sledovat proměnlivost postojů Tatjany prostřednictvím jejích replik:

TATJANA. A západ nás nenávidí, protože nám závidí naši duchovnost. Uvalují na nás sankce. Nedávají nám víza. Myslí si, že se jich zalekneme! Ale to se nestane! Rusové se nevzdávají! Jak vy nám, tak my vám. Tohle je teprve začátek. Ukrajinci mrznou, Evropané mrznou. Protože plyn máme my, ha! V Evropě brzo všichni chcípnou!!!

SOUDECE. Takže vy si přejete, aby všichni lidé v Evropě, jak říkáte, chcípili?

TATJANA (si vzpomene, kde je, a vyděsí se) Já? Ale kdepak! Nic takového jsem neřekla. Já mám ráda všechny lidi. Jsem pozitivní člověk. Snažím se všem pomáhat, o politiku se nestarám. Chodím do kostela. Modlím se za naše chlapce na frontě.

Soudce používá spisovný jazyk, mluví zřetelně a klidně. V konverzaci s Tatjanou zaujímá neutrální postoj.

LÉKAŘ je vedlejší postavou, která se objeví až na samém konci divadelní hry, a to v momentě, kdy Soudce dospěje k názoru, že Tatjana je blázen a potřebuje spíše specialistu s lékařskými znalostmi, nikoliv s právními. O této postavě nelze říct žádné konkrétní informace, jelikož Lékař pouze přichází vyzvednout Tatjanu, vede velmi krátký dialog se Soudcem a odvádí Tatjanu za jejího propagandistického zpěvu na psychiatrické léčení.

Na začátku divadelní hry bylo v krátké poznámce uvedeno, že postava Soudce a Lékaře může být dle uvážení režiséra mužského nebo ženského pohlaví.

1.1.7 Děj

„Dynamiku dramatu vytváří rozpornost situací, která se překonává jednáním. K odstranění rozporu nedochází najednou, ale postupně. V jednotlivých situacích se zpravidla překonává jen dílčí stránka rozporu, ale jeho jádro trvá: situace motivuje pokračování, vznik dalších situací, jejichž vazbou vzniká dramatický děj.“¹³

Děj divadelní hry *Rusové se blíží* se odehrává pouze na jednom místě. Je to místnost, ve které sedí Soudce s Taťjanou a po celou dobu vedou dialog na stejné téma – ruská agrese na Ukrajině. Na začátku dialogu se Taťjana snaží zachovat klidnou hlavu a příliš neprojevat své názory a emoce. To se jí ale v průběhu konverzace se Soudcem přestává dařit, jelikož jí Soudce zadává čím dál více otázek a předkládá spousty faktů o tom, co se na Ukrajině skutečně děje. Na konci rozhovoru pak Taťjana přichází o rozum a vede sáhodlouhý monolog o tom, jak za všechno, co se děje, můžou proklatí Ukrajinci spolu s organizací NATO, jak Ukrajinci ovládli Rusko a drží Putina někde ve sklepě a rozmýšlí nad tím, proč Rusové už dávno nezaházeli celou Ukrajinu atomovými bombami. Dále se snaží zjistit, kde jsou její manžel se synem, kteří jsou ve skutečnosti dávno mrtví. Ona tomu však nechce věřit, protože si myslí, že je všechno, jak sama několikrát řekla, „fejk“. Monolog zakončuje propagandistickou písní popisující skutečnost, že Amerika je nepřítel Ruska, načež Soudce zavolá do místnosti poslední postavu divadelní hry, a sice Lékaře, který má za úkol odvést Taťjanu do psychiatrické léčebny, kde má podstoupit léčbu zvanou mentální detoxikace. Po této mentální detoxikaci by se její hlava měla očistit od ruské propagandy a naučit se přijímat a vidět informace tak, jak doopravdy jsou.

1.1.8 Téma

Hlavním tématem divadelní hry je jednoznačně ruská propaganda, a především pak samotné poukázání na skutečnost, co dokáže s lidskou myslí udělat. Ve hře se vyskytuje spousta tvrzení, která se od začátku války na Ukrajině pravidelně objevují v ruských státních médiích. V této části analýzy pár těchto tvrzení představím. Budu je demonstrovat na ukázkách z divadelní hry spolu s věrohodnými českými zdroji a články, které potvrzují, že se tato tvrzení během války na Ukrajině opravdu v některých ruských médiích objevila. Jedním

---

¹³ HORŮNEK, Zdeněk. *Drama, divadlo, divák. Učební texty vysokých škol*. Brno: Janáčkova akademie múzických umění, 1991., s. 73

z nich je například konstatování, že „Rusko stále tvrdí, že střílí pouze na vojenské cíle a neútočí na civilisty a civilní objekty, navzdory mnoha důkazům svědčícím o opaku.“¹⁴

SOUDECE. Povězte mi, Tatjano, věděla jste, že Rusko bombarduje ukrajinská města?

TAŤJANA. Samozřejmě, že ne! Co to povídáte? O ničem takovém jsem nevěděla.

SOUDECE. 25. února vám vaše kamarádka z Mariupolu Olja Litviněnková napsala zprávu na Whatsapp: „Táňo, sedím s mámou ve sklepě, bombardují nás Rusové. Máma brečí. Co se to děje?“ Co jste jí odpověděla?

TAŤJANA. To není žádná moje kamarádka. Kdysi jsme spolu studovaly na pedagogické fakultě. Neviděla jsem ji už celou věčnost.

SOUDECE (čte). Odpověděla jste: „Naši střílejí jen na vojenské objekty, proč sedíte ve sklepě? Nikdo vám nezkriví ani vlasek.“

TAŤJANA. To říkali v televizi. Pouze na vojenské objekty.

Dalším výtvozem kremelské propagandy je pak například konspirační teorie, která tvrdí, že západ, a především pak USA na území Ukrajiny tajně v laboratořích vyvíjejí biologické zbraně.¹⁵

SOUDECE. Ale jsou i jiné zdroje, ze kterých jste se o válce mohla dozvědět.

TAŤJANA. Nemám čas studovat žádné zdroje, mám práci. Taký mám syna, manžela, vařím, peru, uklízím. No ano, věděla jsem, že Rusko bylo napadeno NATO na území Ukrajiny a všichni se tam stali nacisty. Tvoří tam bojové komáry a husy, které používají jako biologické zbraně... Proč tolik nenávidí naši zemi?

SOUDECE. Kdo vás nenávidí?

TAŤJANA. Západ. Amerika. Evropa. Ukrajina taky, samozřejmě. Celý svět. Všichni kromě Eritreje. Mimochodem, nevíte náhodou, kde se ta Eritrea nachází?

---

¹⁴ ČT24 — Nejdůvěryhodnější zpravodajský web v ČR | Česká televize. Rusko dál získává západní elektroniku potřebnou do vyspělých zbraní, píše BBC. [online]. [cit. 09.06.2024]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelivize.cz/clanek/svet/rusko-dal-ziskava-zapadni-elektroniku-potrebnu-do-vyspelych-zbrani-pise-bbc-17693>

¹⁵Jaroslav Krupka. Denik.cz. Američané zkoušeli na Ukrajině biologické zbraně, tvrdí Rusko. Jde o lež. [online]. [cit. 09.06.2024]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/fake-news-ukrajina-usa-rusko-biolaboratore-biologicke-zbrane.html

Vlna dezinformací se strhla také poté, co proběhl masakr v ukrajinské Buči v dubnu 2022, po kterém se na internetu začaly šířit konspirační teorie o tom, že videa z Buči, na kterých jsou vidět mrtvoly, jsou zinscenovaná ukrajinskou stranou. „Konspirátoři se snaží tvrdit a přesvědčovat o tom, že na šokujících záběrech z Buči, na kterých jsou vidět zavraždění lidé na ulicích města, se hýbou mrtvoly, a celou tragédií tudíž zinscenovali Ukrajinci, aby poškodili Rusko.“¹⁶

Soudce. Jaké fejky?

TAŤJANA. Tak různě. Například v práci se ukázalo, že jedna naše mladá učitelka se hlásí k těm... liberálům. Samozřejmě ji vyhodili. Ale ještě předtím stihla všem u nás ve škole rozeslat video, na kterém byly všechny ty zničené domy a ohořelé mrtvoly. Příšerné! A utržená ženská ruka s červenou manikúrou. Samozřejmě jsem věděla, že je to fejk, protože se jim tam na videu hýbaly mrtvoly. Manžel mi to všechno vysvětlil. Ukrajinci zabili své vlastní lidi a potom vykopali z hrobů mrtvoly a všude je rozházeli. Aby to mohli svést na ruskou armádu! Dovedete si to představit? Jednou jsem měla noční můru, zdálo se mi o té ruce. Potom jsem se přestala dívat na všechny ty fotky a videa, co mi posílají. K čemu mi je taková negativita?

Velmi častým narativem je také tvrzení, že na Ukrajině vládou nacisté, kteří se k moci dostali po Euromajdanu, tedy po protestech na Ukrajině v roce 2014, které zapříčinily pád proruské vlády.¹⁷

TAŤJANA. (přemýšlí) Ehm...Nacisté jsou naši nepřátelé. Každý, proti komu bojujeme, je nacista. Kdysi jsme bojovali proti Němcům, to byli nacisté. Teď bojujeme s Ukrajinci, takže to znamená, že jsou taky nacisté. A všichni, kteří pomáhají našim nepřátelům, jsou také nacisté.

Soudce. Takže pokud Evropa a USA pomáhají Ukrajině, jsou to nacisté?

TAŤJANA. Samozřejmě, že jsou to nacisté! Kdo nejde s námi, jde proti nám. A oni nás nenávidí. Ano, nacisté jsou ti, kteří nenávidí Rusy. Všichni ti, kteří nechtějí mluvit rusky a nenávidí velkou ruskou kulturu. Mimochodem, víte, že v Kyjevě byl stržen Puškinův pomník?

---

¹⁶ HARZER, Filip. Seznam Zprávy. Frontální útok dezinformátorů. Z kapky na skle se dělá nahraný masakr - Seznam Zprávy. [online]. [cit. 09.06.2024]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zahranicni-stredni-evropa-frontalni-utok-dezinformatoru-z-kapky-na-skle-se-dela-nahrany-masakr-196870>

¹⁷ DRUGÁ, D. (2023). WAR IN UKRAINE: RUSSIAN PROPAGANDA THEMES. Strategic Impact, 84(3-4), s. 80-93.

Puškin je významný ruský básník! A oni ho strhli! Kdo jiný je něčeho takového schopný, když ne nacisté?!!!

Kromě výše zmíněného straší Kreml také tím, že do pravoslavné církve na Ukrajině pronikl Satan a snaží se jí kompletně zmocnit. Konspirátoři mají ve snaze vyzdvihnout Kreml jakožto obránce tradičních, nejen křesťanských hodnot.¹⁸ O prezidentovi Zelenském pak mluví jako o Antikristovi. Když už je řeč o současném prezidentovi Ukrajiny, i on sám se několikrát stal obětí dezinformací. Ruští propagandisté se společnost snažili několikrát přesvědčit, že Zelenskyj je narkoman.

SOUDCE. Ale vždyť jsou to mírumilovní lidé. Co je jejich vina?

*TAŤJANA. Ve válce nebývají mírumilovní lidé. Můj manžel mi to všechno vysvětlil. Nejenže tam jsou všichni nacisté, ale jsou to také satanisté! Představte si to, uctívají Satana. Říkají mu Iblis. I děti tam jsou satanistické. Dokonce i kojenci. **Dítě ležící v kočárku už je satanista a nacist.** A já jsem věřící člověk! Rusko je Bohem vyvolená země, naším posláním je zachránit svět před Antikristem.*

SOUDCE. Taťjano, řekněte mi, jak je možné, že na Ukrajině, kde žijí vaši příbuzní a přátelé, se najednou všichni stali nacisty a satanisty?

*TAŤJANA. To je přece jasné, jak. Škodlivý vliv Evropy. A taky drogy. **Ukrajinský prezident je závislý na drogách. Nechává si z Ameriky dovážet kokain. Ten jejich Zelenskyj je loutka ovládaná západem. Co mu západ řekne, to udělá, protože potřebuje drogy. Když nesplní požadavky západu, zůstane bez kokainu.***

---

¹⁸ iDNES.cz. Kremelská propaganda oprášila Satana, jako hlavní cíl války na Ukrajině. [online]. [cit. 09.06.2024]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/nato/satan-ukrajina-valka-rusko-putin-medvedev-lucifer.A221209_180822_zpr_nato_inc

1.2 ANALÝZA PROTIVÁLEČNÉ DIVADELNÍ HRY *JEDNOU SE NĚMEC, FRANCOUZ A RUS...*

Nyní budu detailně analyzovat druhou protiválečnou divadelní hru, kterou jsem si vybrala pro překlad v rámci své diplomové práce. Divadelní hra má název *Jednou se Němec, Francouz a Rus...* Podobně jako u předchozí hry se budu postupně zabývat komponenty díla, kterými jsou název, místo, čas, postavy, děj, jazyk a další, přičemž jazyk budu hodnotit u každé postavy zvlášť. Jelikož hlavní postavy divadelní hry vypráví své individuální příběhy z válek, které se odehrávají v různých stoletích, je mnohem efektivnější zanalyzovat u každé postavy jazyk odděleně vzhledem k tomu, že způsob jejich vyjadřování je v mnoha ohledech odlišný.

1.2.1 Členění a struktura textu

Divadelní hra *Jednou se Němec, Francouz a Rus...* je formálně uspořádána do 25 dějství, které nemají názvy a jsou označeny pouze čísly. V rámci vedlejšího textu se v divadelní hře neobjevují jevištní poznámky. První tři a poslední tři dějství dramatického textu začínají daty, tudíž je u každého vojáka možné určit přesné časové vymezení, o kterém vypráví. V případě Paula-Charlese Camus de Sau je to 4. června 1812 – 2. prosince 1812. Paul-Otto Krause svůj příběh vypráví od 21. června 1941 do 8. prosince 1942 a Pavel Krjažečkin pak od 1. března 2022 do 3. června 2022. Jedná se o vyprávění, které v sobě zahrnuje události probíhající během několika měsíců. Vzhledem k tomu, že se v textu nachází přesné časové vymezení příběhů, je možné určit časovou posloupnost, která je primárně chronologická. To znamená, že je zachován časový sled událostí. Tento chronologický tok je často porušen retrospektivní časovou posloupností, zejména pak ve chvílích, kdy hlavní postavy vzpomínají na události, které se staly v minulosti.

V dramatickém textu se nevyskytují žádné dialogy. Jestliže na divadelní hru pohlédnu z hlediska jejího inscenačního potenciálu, je možné uvidět monology postav ztvárněné na základě dopisů, které svým blízkým napsali. V případě vojáka Pavla Krjažečkina je známo, že přes mobilní telefon vede dialog se svým otcem. Čtenáři však vidí vždy pouze jednu část konverzace, a neví, co otec Pavlovi odpovídá, z toho důvodu je na jeho výstup možné nahlížet pouze jako na monolog.

1.2.2 Název díla

Název divadelní hry *Jednou se Němec, Francouz a Rus...* v sobě skrývá mnoho informací. V první řadě představuje národnosti hlavních postav tohoto dramatického textu. Čtenář tedy zjišťuje, že ve hře budou figurovat postavy tří velmocí – Německa, Francie a Ruska. Název díla na první pohled působí jako začátek anekdoty o národnostech, které jsou ve společnosti velmi oblíbené. Z toho je možné usoudit, že se v divadelní hře objeví komické, satirické či ironické prvky. Je to anekdotická upoutávka, díky které se čtenáři chtějí dozvědět více.

Z názvu divadelní hry *Jednou se Němec, Francouz a Rus...* je evidentní, že hlavní postavy jsou něčím propojené, ačkoliv by se na první pohled mohlo zdát, že tomu tak není. Všichni žijí v různých stoletích a bojují za své země v různých válkách, na které mají úplně odlišné názory. Po hlubším proniknutí do dramatického textu si čtenář může povšimnout, že jejich příběhy jsou ve spoustě detailů velmi podobné.

Jestliže opět vezmu v potaz rozlišení názvů literárních děl podle Jiřího Levého na názvy popisné a symbolizující, v případě názvu *Jednou se Němec, Francouz a Rus...* se jedná o název symbolizující. Na jednu stranu je z názvu možné vyčíst spoustu informací, na stranu druhou však prozrazuje jen to nejnnutnější, jelikož zbytek se má čtenář dozvědět ze samotného obsahu divadelní hry. Dovolím si souhlasit s výrokem německého literárního a divadelního kritika Lessinga: „Název hry nemusí být jídelní lístek: čím méně prozrazuje o obsahu, tím je lepší.“¹⁹ Rozumím tomu tak, že samotný název by měl upoutat naši pozornost, vyvolat v nás chtíč přijít se podívat do divadla na inscenaci hry, ale zároveň by neměl prozrazovat příliš mnoho informací. Z tematického a stylistického hlediska pak titul *Jednou se Němec, Francouz a Rus...* spadá do protagonistických titulů, které často odhalují jméno postavy, společenské postavení nebo jiné označení či poslání.²⁰ V případě této divadelní hry je to tedy národnost třech hlavních postav.

---

¹⁹ LUKEŠ, Milan. *Umění dramatu. Estetika divadelní a filmové tvorby*. Praha: Melantrich, 1987. s. 29

²⁰ VŠETIČKA, František. *Stavba dramatu: o kompoziční poetice ruského, polského a slovenského dramatu*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1996. ISBN 80-7067-625-6. s. 28

1.2.3 O autorovi

O autorovi/autorce divadelní hry *Jednou se Němec, Francouz a Rus...* bohužel nelze dohledat žádné informace, jelikož se pod své dílo nepodepsal/a a napsal/a jej anonymně. Pravděpodobně nechtěl/a, aby jeho/její okolí vědělo, že má něco společného s tímto textem. Pokud žije v Rusku, mohl/a mít také určité obavy z represí, které by ho/ji postihly, kdyby se k textu jmenovitě přihlásil/a.

1.2.4 Čas a místo

Z hlediska místa a času je divadelní hra *Jednou se Němec, Francouz a Rus...* velmi specifická. Prolínají se v ní příběhy třech různých vojáků, v různých válkách a v různém historickém období a kontextu. Všechny příběhy hlavních hrdinů této divadelní hry se odehrávají na území země, se kterou válčí. Paul-Charles Camus de Sau popisuje válku Francie s Ruskem a jeho příběh začíná počátkem francouzského tažení na Rusko, kde se nachází po celou dobu jeho dalšího vyprávění. Paul-Otto Krause své vyprávění začíná na začátku německého tažení do Ruska, které dostalo název operace *Barbarossa*. Své dopisy bratrovi po celou dobu také píše z ruského území. Pavel Krjažečkin je celý čas na území Ukrajiny a první telefonní hovor s jeho otcem probíhá z Kyjeva, hlavního města Ukrajiny.

1.2.5 Žánr

Z žánrového hlediska je divadelní hra *Jednou se Němec, Francouz a Rus...* tragikomedii, stejně jako hra předešlá, u které jsem v analýze detailněji rozebrala, co je pro žánr tragikomedie typické.

1.2.6 Postavy

Na postavách této divadelní hry je zajímavé, že všechny mají stejné iniciály, kterými jsou P. K. Tedy vlastně skoro všechny. V ruštině má kapitán Napoleonovy armády příjmení *Kamidezo (Kamuðezo)*. Autor divadelní hry pro přepis francouzského příjmení použil překladovou transformaci, která se nazývá transkripce. „Transkripce je zápis lexikální jednotky pomocí vhodně zvolených a obvykle normativně zakotvených znaků tak, že výsledkem je zvuková podoba lexikální jednotky. Při transkripci je důležité mít na paměti, že způsob přepisu je plně závislý na jazykovém páru, v rámci kterého jméno převádíme.“²¹ Do češtiny však takovýto přepis francouzského příjmení není možný, jelikož český jazyk jinou překladatelskou tradicí a francouzská příjmení do českého prostředí přenášíme tak, jak vypadají a znějí v originále. Z toho důvodu jsem byla nucena homogenitu iniciálů v případě

---

²¹ ŠPAČKOVÁ, Stanislava. *Rusko-česká ekvivalence propriálních lexika: vlastní jména v překladu*. Brno: Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, 2017. ISBN 978-80-210-8687-6. s. 35

francouzského vojáka narušit a pojmenovat jej Camus de Sau. Jeho iniciály se tedy v českém překladu nezměnily pouze na fonetické úrovni.

Dle mého názoru mají mít stejné iniciály postav této divadelní hry symbolický charakter. Mezi postavami je možné najít nespočet rozdílů, ať už v jejich původu či postoji k válce. Po hlubším proniknutí do textu však čtenář vidí, že ačkoliv každý žil v jiném století a o válce smýšlel jinak, přece jenom mají něco společného – válka jim vzala vše. Vzala jim důstojnost, naději, jistoty, lásku k životu a mnoho dalšího.

Stejně iniciály má dokonce i Pavlik Kozucha, žák 2. B, který píše dopis ruskému vojákovvi na frontu. Homogenita iniciálů má dle mého názoru i v jeho případě symbolický ráz. Přesto, že není vojákem a svůj dopis nepíše z fronty, válka se ho týká hned z několika důvodů. Ve svém dopise vojákovvi píše: „*Já a můj kamarád Kirill Grudilin taky chceme být vojáci – takoví chytří, stateční a silní jako vy!*“ Pavlik se tedy sám chce stát vojákem, až bude starší. To je jedna z věcí, která jej spojuje s ostatními postavami divadelní hry. A ačkoliv to sám ještě nevnímá, strasti války se ho také plně dotýkají a v budoucnu nadále dotýkat budou, jelikož Rusko začalo na Ukrajině válečný konflikt, za který dříve nebo později bude muset zaplatit.

Stejně iniciály můžou také symbolizovat jakýsi koloběh života ve smyslu toho, že pokud se lidstvo nepoučí a národy mezi sebou nepřestanou vést zbytečné války, kvůli kterým často platí strašnými ztrátami na lidských životech, historie se bude nadále opakovat. Pokud ve společnosti neproběhnou zásadní změny, mohl by se z devítiletého žáka 2.B Pavlika Kozuchy stát další frustrovaný voják, který bude za pár let psát dopisy z fronty domů svým nejbližším a bude se bát o svůj vlastní život.

Jak již bylo zmíněno výše, hlavními postavami divadelní hry *Jednou se Němec, Francouz a Rus...* jsou vojáci právě těchto tří národností. Paul-Charles Camus de Sau, Paul-Otto Krause a Pavel Krjažečkin. Vedlejší postavou je pak Pavlik Kozucha, který vystupuje až v posledním dějství divadelní hry s dopisem ruskému vojákovvi na frontu. Což je také specifikum této divadelní hry, jelikož postavy mezi sebou nevedou dialogy, ale píšou dopisy z fronty. Kromě postavy ruského vojáka Pavla Krjažečkina, který ke komunikaci se svým otcem používá mobilní telefon. Pavlik Kozucha píše dopis vojákovvi z Ruska na frontu. Z těchto důvodů byla divadelní hra poměrně náročnou na překlad. Bylo zapotřebí neustále myslet nejen na principy překladu divadelních her, přenesení invariantu do českého jazyka a kultury, ale také na rozdíly v jazyce, v jeho písemné i mluvené formě s ohledem na

to, že každá postava reprezentuje jazyk ve zcela odlišném prostředí a století. Ačkoliv jsou všechny postavy součástí jedné divadelní hry, každá z nich vystupuje sama za sebe a vypráví svůj vlastní příběh. I přes tuto skutečnost se však v průběhu divadelní hry na sebe odkazují, což je možné vidět například v následujících ukázkách:

*PAUL-OTTO KRAUSE. Bernie, moc rád vidím, že alespoň část zdejšího obyvatelstva má rozum. Jsou velmi vstřícní a hlásí se do našich služeb. Ve Smolensku je stará katedrála, obnovili jsme tam bohoslužby. Brzy přijede vůdce, aby mnohé z nás vyznamenal...
Mimochodem, před 130 lety stáli v tomto městě Francouzi pod vedením Napoleona.*

*PAVEL KRJAŽEČKIN. A že jsme odešli z Kyjeva, jak že to bylo? Řeknu to takhle. Tati, my nebojujeme s nějakou Nigérií nebo pirátama ze Somálska, bojujeme s velkou zemí. Celá Evropa jim dala své nepotřebné zbraně. Je tady hodně vojenských základen a skladů. Máme proti sobě obrovskou sílu! **Né jako když tady Napoleon poskakoval na koni.***

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU je kapitán Napoleonovy armády, tedy *Grande Armée*, česky *Velké armády*. Velká armáda byla pozemní císařskou armádou Napoleona Bonaparte během Napoleonských válek, což je série válečných konfliktů, které probíhaly mezi lety 1803 až 1815. Postava francouzského vojáka nás provází tímto válečným konfliktem od chvíle, kdy Napoleon Bonaparte napsal v roce 1812 povolání k Velké armádě, kterým současně Rusku vyhlásil válku. Skrze vojákovy vyprávění v dopisech je možné pozorovat průběh této války, a především pak jeho pocity, které se během vyprávění jeho příběhu silně mění. Na začátku je odhodlaným vojákem, který je připraven bojovat za svou vlast a o vítězství a prestiži své armády vůbec nepochybuje. Kromě války si idealizuje také samotné Rusko a jeho obyvatele. Když se armáda začíná potýkat s problémy, jako je nedostatek jídla, málo oblečení či neorganizovanost, chaos a úpadek morálky, představy Paula-Charlese o válce se úplně rozpadají. Romantizace války přechází v úplný odpor vůči tomuto válečnému konfliktu. Nedokáže se smířit se svým osudem a jako jediné východisko vidí sebevraždu.

*PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. Je po všem. Ztratil jsem víru. Ale uprostřed toho všeho jsem si uchoval jedinou věc, která se mi teď bude hodit. **Svoji pistoli.***

Camus de Sau své dopisy píše Justýně, která v divadelní hře nevystupuje, ale z dopisů je možné vyčíst, že je to jeho velká láska, které je připraven zůstat oddaný až do konce svého života. Své dopisy Justýně Paul-Charles Camus de Sau začíná psát 4. června 1812. V prvním dopise je možné vyčíst statečnost, ohromné odhodlání, hrdost i oslavu Francie a samotného Napoleona. V dopise se objevuje Napoleonovo svolání k Velké armádě, které Paul-Charles Justýně „předčítá“. Zde jsem narazila na jednu historickou nesrovnalost, která se týká datace. Jak již bylo zmíněno výše, první dopis Justýně Paul-Charles napsal 4. června 1812. Nicméně Napoleon své svolání k Velké armádě sepsal dne 22. června 1812. „Přes řeku Němen postavila armáda tři mosty, přičemž poslední z nich byl dokončen kolem půlnoci z 23. na 24. června. Následně vydal Napoleon rozkaz k přechodu. Tím v ranních hodinách 24. června 1812 začalo Napoleonovo krvavé tažení do Ruska.“²² V textu divadelní hry „*pluky vyrazily na východ*“ už 4. června 1812.

Po svolání Napoleona k Velké armádě pak Paul-Charles s velkou odhodlaností, statečností a hrdostí popisuje zahájení tažení vojsk na východ. Je opravdu šťastný, že může být součástí Velké armády a že bude moci spolu s ostatními vojáky prožít vítězství, na které se chystají. Během své cesty se kochá ruskou přírodou, kterou obdivuje stejně jako samotné obyvatele Ruska. Především pak za jejich perfektní francouzštinu, kterou předvedou během jejich prvního vojenského střetnutí. Válka začala. Entuziasmus Paula-Charlese však stále nevyprchává. Dělá mu radost, že Rusové před francouzským vojskem stále utíkají a po cestě se tak nestýkají s žádnými překážkami. Během honičky s Rusy si ještě stihne všimnout, že ruský venkov je ve velmi dobrém stavu. Jak sám říká: „*Zdejší okolí je v mnohem lepším stavu nežli Polsko.*“ S první překážkou se Velká armáda setkává ve Smolensku. Rusové přestali utíkat a začali bojovat.

Paul-Charles Camus de Sau. Drahá Justýno, jsme ve Smolensku! Nastaly horké dny. Generálové nepřátelské armády zde rozmístili svá vojska a naším úkolem bylo toto strategicky důležité město dobýt za každou cenu. Byl to těžký boj. Na město ze všech stran létaly naše dělové koule a granáty. Smolensk hořel, ale Rusové se nechtěli vzdát. V noci však nakonec ustoupili! Smolensk je dobyt, ale pohled na bojiště je strašlivý.

---

²² VAŇKOVÁ, Andrea. Napoleonovo tažení do Ruska. Vedoucí práce PhDr. Miroslav Šedivý, Ph.D. Západočeská univerzita v Plzni. [online]. [cit. 09.06.2024]. Dostupné z: <https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/8753/1/BP%20Andrea%20Vankova%20format%20World.pdf>, s. 12

Po této první těžké bitvě Velká armáda čeká, že se šťastně vrátí domů, Napoleon má však jiné plány. V tento moment se lámou veškeré představy Paula-Charlese o francouzském tažení na Rusko. Jeho nálada i nálada ostatních vojáků začíná spolu s morálkou velmi rychle upadat. Armádě začíná docházet jídlo, voda se jim kazí z důvodu tropických veder, nemají dostatek oblečení a většina z nich trpí různými nemocemi. Největší radost teď vojákům udělá, když na své cestě potkají zvířata, díky kterým mají postaráno o maso a mléko. Před Moskvou Velkou armádu čeká ještě jedna bitva, ve které zvítězí. To francouzským vojákům dodá energii na pokračování tažení do Moskvy. Když dorazí do hlavního města, Paul-Charles je zdrcen. Ve městě nikdo není, je úplně opuštěné. Paul-Charles přiznává, že pohled na jejich armádu je strašný. Na své povozy nakládají všechno, co v hlavním městě Ruska uniklo požáru, a stahují se. Čeká je dlouhá a náročná cesta zpátky do Francie, jelikož je zima a armáda nemá dostatek jídla a oblečení. Kvůli tomu mají obrovské ztráty na životech. Mráz i beznaděj vojákům pronikají až do morku kostí. V posledním dopise Justýně Paul-Charles přemýšlí o tom, zda se ještě vůbec někdy shledají, není si jistý, zda přežije cestu domů. Uznává, že snít o dobytí tak obrovské země, jako je Rusko, bylo opravdovým bláznovstvím.

Paul-Charles Camus de Sau píše dopisy pouze spisovným jazykem, současný čtenář jeho vyjadřování jistě považuje za archaické. Pro popis používá velké množství přídavných jmen, píše v dlouhých souvětích, jeho jazyk je rozmanitý a v některých pasážích působí až poeticky, což je možné vidět například v následující ukázce:

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. Jsme na břehu Ruska! Ruský les je přenádherný. Ach, Justýno, kdybyste viděla, jaké tu rostou břízy! Zatím se vylodilo asi sto vojinů s koňmi. Vypadá to, že převoz celé Velké armády nám zabere několik dní. A tak máme dosti času porozhlédnout se a pokochat se nepřátelskou scénérií. Stmívá se, ležím na poli a pozoruji, jak se zvedá mlha – země začíná dýchat. Kdybyste jen věděla, jaká je to nádhera – ruské pole, omamná vůně medu linoucí se z květů, a ty ruské kobylky, které cvrlikají stejně jako naše cikády.

PAUL-OTTO KRAUSE je kapitánem Hitlerovy armády *Wehrmacht*, která působila především v bojích během druhé světové války v letech 1939–1945. Jeho příběh začíná 21. června 1941, tedy den před začátkem operace Barbarossa, což byl vojenský útok Německa

na Sovětský svaz. Pokud jde o počet vojáků, velikost válečné oblasti a intenzitu bojů, žádný vojenský konflikt se s operací Barbarossa dodnes nemůže srovnávat.²³

Paula-Otto Krause je sebevědomý a nebojácný voják, který má pocit, že díky svému původu a vojenské hodnosti má ve společnosti výsadní postavení. V dosažení válečných cílů německé armády věří a o jejím úspěchu ze začátku ani zdaleka nepochybuje. S kapitánem francouzské armády Paulem-Charlesem Camus de Sau se mimo jiné liší v jedné dost zásadní věci, kterou je pohled na Rusko a Rusy samotné. Zatímco Camus de Sau Rusko ze začátku opěvuje a ve svých dopisech popisuje, jak je ruská země krásná a sami Rusové důstojný národ, co mluví perfektně francouzsky, Paul-Otto Krause má hned v prvním dopise na Rusko a jeho obyvatele názor úplně jiný. Píše, že tato země je jako „*děsivá noční můra*“ a její obyvatelé jsou „*barbaři*“. Nestydí se přiznat, že tímto národem zkrátka pohrdá. To jediné se během vyprávění jeho příběhu nezmění – o Rusech a Rusku si stále myslí to stejné, nicméně vize o konci války se mu mění stejně, jako jeho francouzskému vojenskému předchůdci.

Jeho příběh začíná počátkem vojenské operace Barbarossa, což bylo německé tažení na Sovětský svaz během druhé světové války. Dalo by se říci, že jeho příběh je skoro identický s vyprávěním francouzského kapitána Paula-Charlese Camus de Sau. Jejich armády totiž prochází stejnými městy a na své cestě se potýkají s týmiž problémy. Na začátku je do bojů zapálený, říká, že jeho vojsko musí dosáhnout spravedlnosti a je zkrátka přesvědčený o tom, že vítězství mají v kapse. Když ale přichází první problémy v podobě vši a nedostatku jídla či zimního oblečení, jeho postoje k válce se změň. Tyto dva válečné konflikty mezi sebou mají v historii více než stoletou mezeru, ale jak je vidět, příběhy a osudy vojáků se moc neliší. Podobnosti jsou pak vidět i během vyprávění příběhu Pavla Krjažečkina a ačkoliv francouzské tažení do Ruska proběhlo více než 200 let před velkou ruskou invazí na Ukrajinu v roce 2022, vojáci řešili a řeší to stejné – nemají dostatek jídla, pití, oblečení, informací... Pro potvrzení absurdity této skutečnosti autor využil kompoziční princip, který se nazývá principem repetičním. Jak už nám sám název napovídá, „repetiční princip je založen na opakování, na opakování funkčním a významově zabarveném“.²⁴

Ke konci příběhu pak v jednom z dopisů Paul-Otto Krause konstatuje, že „*Tohle prokleté bolševické Rusko nám navždy zůstane zaryté v paměti.*“

---

²³ EMMERT, František, *Peklo na východní frontě: 1941-1945*, Brno 2013., s. 5 – 6.

²⁴ VŠETIČKA, František. *Stavba dramatu: o kompoziční poetice ruského, polského a slovenského dramatu*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1996. ISBN 80-7067-625-6., s. 13

Paul-Otto Krause popisuje bratrovi své příběhy dlouhými souvětími tak, aby si situace dokázal barvitě představit. Vyjadřuje se především spisovně, občas použije nespisovný jazyk a vulgarismy, zvláště pak, když mluví o Rusku a jeho obyvatelích. Celé jeho vyprávění je protkáno negativními poznámkami namířenými jak na Rusko, tak na Rusy samotné.

PAUL-OTTO KRAUSE. V Rusku je teď léto, nedá se tady dýchat a všude je jenom prach. Ucpává mi nos a krk, je to odporný pocit. Oči si odpočinou, jen když se zadívám na pole pokrytá květinami. Ačkoliv těmhle ubohým rostlinám se nedá říkat květiny. Věř mi, Bernie, opravdové květiny kvetou jen u nás v Německu.

PAUL-OTTO KRAUSE. Tihle domorodci, ať už Rusové nebo Bělorusové, jsou naprosto divoká, neupravená a vousatá stvoření. Čert je vem všechny!

PAVEL KRJAŽEČKIN je protikladem francouzského i německého vojáka už od samého začátku. Je to mladý ruský voják, pravděpodobně z nižších vrstev ruského obyvatelstva. Pavel se ocitá v Kyjevě po tom, co Rusko zahajuje 24. 2. 2022 válku na území Ukrajiny, které se v ruských médiích ještě dlouhou dobu neřeklo jinak, než „speciální vojenská operace“. Pavel je hned od prvního dějství zmatený, neví, co se děje, komu a čemu má věřit. V ruské televizi hlásají, že ruská vojska jsou na území Donbasu, aby mohli osvobodit jeho obyvatele. Pavel však 1. března 2022 volá svému otci, který se dozví, že namísto toho jsou ruská vojska v Kyjevě. Pavel je jedinou z hlavních postav této divadelní hry, která v průběhu děje na válku nezměnila svůj názor. Už od začátku je z jeho výstupů cítit, že s touto válkou nesouhlasí a situace, ve které se ocitl, mu přijde naprosto absurdní. Je frustrovaný z toho, že se musí účastnit válečného konfliktu, na který jeho země nemá dostatek prostředků, a o kterém před jejím začátkem nedostal ani ty nejpodstatnější informace. Ruští vojáci nemají dostatek jídla, chybí jim oblečení, spacáky, všichni jsou nemocní a jejich vojenské vybavení je nekvalitní...

PAVEL KRJAŽEČKIN. Sakra tati, cože? Že jsem v Bělorusku? Já jsem na Ukrajině! Co vám tam nakecali? V Bělorusku? Ve Smolensku? A co ještě říkali? Kruh kolem Ukrajiny se stahuje? Ještě víc se na tu telku dívej, tati. Já nevím, nám nic neřekli. Rozbilo se nám auto. Teď tady sedíme a čekáme.

Jazyk Pavla Krjažečkina se naprosto liší od vyjadřování ostatních postav divadelní hry. Tato skutečnost má hned několik důvodů. Prvním je, že Pavel Krjažečkin je jediná postava divadelní hry, která nekomunikuje psaním dopisů, ale volá si s otcem přes mobilní telefon. Obecně je vždy velký rozdíl mezi tím, jaký jazyk člověk používá, když píše své myšlenky na papír, a jak se naopak vyjadřuje v přímé řeči. Pavel používá jednoduché větné konstrukce, klade jednoduché otázky a sám na otázky odpovídá krátce. To je zapříčiněno tím, že mobilní telefon od vedení vždy dostane jen na chvíli, během které se otcí snaží předat co nejvíce informací. Při svých rozhovorech s otcem používá hodně vulgarismů, což poukazuje na jeho zlost a rozhořčení z toho, že se této války vůbec musí účastnit. Po celou dobu mluví nespisovným a hovorovým jazykem.

Není to tak, že by Pavel přestal věřit úplně všemu, co doposud slyšel v ruských médiích, ale začíná chápat, že to, co slyší ve státní televizi, nemusí být vždy pravda. A snaží se o tom po telefonu přesvědčit i svého otce.

PAVEL KRJAŽEČKIN. Tati, tati, slyšels o tom, že? O tý speciální vojenský operaci? Že nás posílaj do Doněcku a Luhansku? Slyšel? Tak mi řekni, proč jsem teď kurva u Kyjeva?

Jednou z takových lží je například skutečnost, že spousta ruských vojáků si do poslední chvíle myslela, že jedou osvobozovat obyvatele do Doněcké a Luhanské lidové republiky. Když se pak objevili v Kyjevě a dostali rozkazy, že mají začít střílet, byli velmi překvapení.

PAVEL KRJAŽEČKIN. Viš, co ti řeknu? Do hajzlu, mě nesperou ty Ukrajinci, co se nechtěj denacifikovat, já jsem kurva nasranej na to naše debilní vedení!

V 6. dějství pak Pavel zmiňuje, že se Ukrajinci nechtějí denacifikovat, což je taky jeden z důvodů, které se v ruské společnosti uváděly jako důvod, proč musí ruská vojska jet „osvobodit Ukrajinu“. „Dennodenní propaganda a mluvení o tom, že na Ukrajině jsou nacisti, že Ukrajině vládne nacisticky zaměřená elita, která svrhla na Majdanu pučem dosavadního prorusky orientovaného ukrajinského prezidenta Janukovyče, potvrdila to staré pravidlo, že neustále opakovaná lež se stává pravdou“.²⁵

---

²⁵ ČT24 — Nejdůvěryhodnější zpravodajský web v ČR | Česká televize. Slova o „denacifikaci Ukrajiny“ zněla od propagandy už před invazí, popisuje zpravodaj. [online]. [cit. 09.06.2024]. Dostupné z:

PAVLIK KOZUCHA je nejmladší postavou divadelní hry *Jednou se Němec, Francouz a Rus...* Je mu 9 let a chodí do 2.B. Vystupuje až v posledním, tedy 25. dějství divadelní hry. Píše dopis vojákovi na frontu, protože se v Rusku koná celostátní akce, kdy žáci ve školách píšou dopisy ruským vojákům. Je možné, že píše dopis Pavlovi Krjažečkinovi, ale v textu to není přímo zmíněno. V dopise Pavlika je vidět, jak je jeho představa o válce a ruské armádě mylná, a jak je daleko od pravdy. Pavlik je v této divadelní hře jakýmsi symbolem nevědomosti ruského národa o tom, co se skutečně děje na Ukrajině v časech války, kterou vyvolalo Rusko.

Pavlik Kozucha ve svém dopise použil jednoduché větné konstrukce i jednoduchou slovní zásobu – takovou, která odpovídá žákovi 2.B. Po analýze textu je možné vidět, že se v jeho řeči mísí jeho vlastní názory s názory, které slýchá ve svém okolí, ať už je to ve škole nebo doma v televizi.

PAVLIK KOZUCHA. Klidné nebe, co máme nad hlavou, máme jenom díky vám, protože vy tam venku bojujete s teroristy.

V dopise používá například častý výraz „*Klidné nebe, co máme nad hlavou*“, který je hodně skloňovaný v ruských *СМИ*, tedy hromadných sdělovacích prostředcích. V ruských médiích se pak také často objevuje tvrzení, že na Ukrajině působí teroristé, což je podle nich také jeden z důvodů, proč se ruská vojska na toto území musela vydat.

1.2.7 Děj

Divadelní hra *Jednou se Němec, Francouz a Rus...* má tři hlavní dějové linie, které se odvíjí od jejich tří hlavních postav. Každá z postav vypráví svůj vlastní příběh z války. Ve svém vyprávění se postavy v průběhu divadelní hry střídají a jejich příběhy se v určitých pasážích prolínají. Protože má každá postava svůj vlastní příběh, a tedy i svůj vlastní děj, u každé z nich jsem jejich vyprávění analyzovala ve spojení s popisem jejich postavy v předešlé kapitole.

1.2.8 Téma

Hlavním tématem divadelní hry *Jednou se Němec, Francouz a Rus...* je válka a její nesmyslnost. Autor divadelní hry svým dramatickým textem války odsuzuje a kritizuje. Využívá komično pro poukázání na absurdní situace, do kterých se během válečných konfliktů může člověk dostat. Poukazuje na skutečnost, že není důležité, kdo s kým válčí, kdy anebo jakým způsobem válčí. Nezáleží, kdo má ve válce jaké postavení a hodnost. Po skončení války nejsou vítězové ani poražení. Z válečného konfliktu vždy vzejdou jen problémy a utrpení, a to pro všechny jeho strany.

2. PŘEKLAD PROTIVÁLEČNÝCH DIVADELNÍCH HER

2.1 PŘEKLAD DIVADELNÍ HRY *RUSOVÉ SE BLÍŽÍ*

Postavy:

TAŤJANA – ruská žena, 46 let

SOUDCE

LÉKAŘ

(SOUDCE a LÉKAŘ mohou být dle úvahy režiséra jakéhokoli pohlaví)

Místnost se zamřížovanými okny. Jsou v ní dva lidé: SOUDCE A TAŤJANA.

TAŤJANA. Nechápu, proč jsem tady. Nikdy jsem se o politiku nezajímala. Co se mnou bude, necháte mě zastřelit?

SOUDCE. Jsem odborník nezávislého mezinárodního vojenského soudu. Uveďte prosím vaše jméno a povolání.

TAŤJANA. To musí být nějaký omyl. Já jsem vždycky byla proti válce. Musíte mě pustit! Jsem nevinná.

SOUDCE. Zatím z ničeho obviněna nejste. Jsem tu jen kvůli vyšetřování. Vaše jméno, prosím?

TAŤJANA. Taťjana Vitaljevna Ivanovová.

SOUDCE. Rok narození, bydliště a povolání?

TAŤJANA. Rok narození – 1976. Bydliště – Moskva. Jsem učitelka na prvním stupni.

SOUDCE. Povězte mi, Taťjano, věděla jste, že Rusko bombarduje ukrajinská města?

TAŤJANA. Samozřejmě, že ne! Co to povídáte? O ničem jsem nevěděla.

SOUDCE. 25. února vám vaše kamarádka z Mariupolu Olja Litviněnková napsala zprávu na Whatsapp: „Táňo, sedím s mámou ve sklepě, bombardují nás Rusové. Máma brečí. Co se to děje?“ Co jste jí odpověděla?

TAŤJANA. To není žádná moje kamarádka. Kdysi jsme spolu studovaly na pedagogické fakultě. Neviděla jsem ji už celou věčnost.

SOUDCE (*čte*). Odpověděla jste: „Naši střílejí jen na vojenské objekty, proč sedíte ve sklepě? Nikdo vám nezkříví ani vlásek.“

TAŤJANA. To říkali v televizi. Pouze na vojenské objekty.

SOUDCE. Olja vám 28. února poslala video svého zničeného domu, který zasáhla raketa. Co jste jí odpověděla?

TAŤJANA. Odpověděla jsem, že s ní soucítím.

SOUDCE. My máme jiné informace. (*čte*) Odpověděla jste: „Co mi to posíláš za fejky? Vždyť poznám, že to není tvůj dům.“

TAŤJANA. Vždyť ten dům na fotce nebyl její! Loni jsme za ní s manželem přijeli na návštěvu, odpočinout si u moře. Určitě to nebyl její dům! To bych poznala.

SOUDCE. 1. března vám Olja napsala: „Máma je mrtvá. Vylezla ze sklepa, aby nám přinesla jídlo. Roztrhala ji raketa... Nenávidím tu vaši odpornou zemi! Nenávidím Putina! Proklínám vás všechny!“

Odpověděla jste: „Kde se v tobě bere tolik nenávisti, Oljo? Soucítím s tvým zármutkem, ale ať se děje, co se děje, musíme si zachovat lidskost. Myslela jsem, že jsme kamarádky, a ty zatím urážíš mou zemi a mého prezidenta.“

TAŤJANA. Odpověděla jsem zdvořile, jako člověk. A víte, co ona na to? Odpověděla mi: „Běž do...“ Nevím, jestli tady můžu používat sprostá slova. Jsem učitelka, snažím se ruský jazyk neposkvřňovat. Každopádně mi řekla (*šeptem*) „Běž do prdele“. Chápete to?!

SOUDCE. Potom jste si ji zablokovala.

TAŤJANA. A co jsem měla dělat? Víte, já jsem takový pozitivní člověk. Snažím se obklopovat dobrými lidmi a myslet jenom pozitivně. Naše myšlenky utvářejí naši realitu, slyšel jste o té teorii? Tak k čemu by mi byla všechna ta negativita? Chápu, že jí umřela máma, ale to ji neomlouvá. Moje máma zemřela před třemi lety na rakovinu. Ale já jsem jí tehdy žádné ohavnosti nepsala.

SOUDCE. Ale za smrt její maminky může vaše země, Rusko.

TAŤJANA. A co to má společného se mnou? Copak jsem já osobně rozbombardovala její dům? Zabíla jsem snad její matku já?

SOUDCE. Jak jste se stavěla k tomu, když vaše země zaútočila na Ukrajinu?

TAŤJANA. Říkám vám, že jsem o tom nic nevěděla.

SOUDCE. Ale kamarádka vám o tom napsala.

TAŤJANA. A potom taky přestala být mou kamarádkou.

SOUDCE. Ale jsou i jiné zdroje, ze kterých jste se o válce mohla dozvědět.

TAŤJANA. Nemám čas studovat žádné zdroje, mám práci. Taky mám syna a manžela. Vařím, peru, uklízím. No ano, věděla jsem, že NATO napadlo Rusko na území Ukrajiny a všichni se tam stali nacisty. Tvoří tam bojové komáry a husy, které používají jako biologické zbraně... Proč tolik nenávidí naši zemi?

SOUDCE. Kdo vás nenávidí?

TAŤJANA. Západ. Amerika. Evropa. Ukrajina taky, samozřejmě. Celý svět. Všichni kromě Eritreje. Mimochodem, nevíte náhodou, kde se ta Eritrea nachází?

SOUDCE. V Africe. Ale řekněte mi, proč vás vlastně celý svět nenávidí?

TAŤJANA. Proč? Přece kvůli naší duchovnosti. Oni mají gaye, lesby, jsou zkažení. Rodič číslo jedna, rodič číslo dvě. Všelijaká pohlaví, transvestité, dobrovolná bezdětnost. V Evropě jsou u moci samí pedofilové. Je to oficiální! Dokonce tam mají i takovou stranu. Strana pedofilů. A chtějí, aby naši synové byli gayové! Nutí děti, aby si měnily pohlaví. Byl to chlapec – šmyk, šmyk – a je z něj holka. Dokážete si to představit? Jen když pomyslím na to, že by něco takového mohli udělat mému synovi... Nikdy! Jak může někdo dobrovolně poslat vlastní dítě pod kudlu?

Proto na nás západ zaútočil. Držíme se tradičních hodnot. Ale sami se nás báli napadnout, protože máme jaderné zbraně. Proto na nás západ zaútočil cizíma rukama. Rukama Ukrajinců.

SOUDCE. Ale 24. února Rusko zaútočilo na Ukrajinu. Ne naopak. Jak si to vysvětlujete?

TAŤJANA. To byl preventivní útok. Kdybychom na ně nezaútočili, zaútočili by oni na nás. Ale my jsme byli chytřejší a zaútočili jsme první! Takže je to obrana, ne útok.

SOUDCE. Tudíž podporujete činy ruské armády?

TAŤJANA. Samozřejmě, že podporuji! Rusko je moje vlast. Putin je můj prezident. Složila jsem přísahu věrnosti své vlasti. Vlast si člověk nevybírám, stejně jako matku. Vy byste šel proti své matce?

SOUDCE. Znamená to, že s válkou souhlasíte?

TAŤJANA. Samozřejmě, že jsem proti válce, co si o mně myslíte? Vždycky jsem byla pro mír. Můj dědeček padl ve Velké vlastenecké válce. Ve škole nás vždycky učili: „Hlavně, aby nebyla válka!“ Jsme vítězná země. Můžeme to klidně zopakovat! Sama jsem to děti ve škole učila. Kreslily jsme s dětmi ve třídě holubici míru! Psaly jsme dopisy ruskému vojákově na frontu! A učily jsme se básničky na 9. květen. Na Den vítězství. Napsala jsem je sama. *(stydlivě)* Víte, já trochu píšu. Když jsem byla malá, snila jsem o tom, že se stanu básnířkou.

(Čte básničku s manýristickým výrazem, jak to dělají špatní herci):

Nastal náš čas, Rusko – vpřed!

Náš vůdce ruské země, sjednotí hned!

V ruském národu už změny vyhlíží

Přišla naše chvíle, Rusové se blíží!

Ctěte naši volbu, to je naše cesta,

Ruskou duši nezlomíš, nesfoukneš, jsme z jiného těsta!

Se zvednutým bičem nikdo se k nám nepřiplíží,

S hrdě vztyčenou vlajkou, Rusové se blíží!

Rusko má svého Boha a duši,

Jen ať nám závidí, mají z nás husí kůži!

Naše realita je jiných událostí sled,

Jsme jako portál do jiného světa, Rusko – vpřed!

Jsem hrdý Rus a z cest domů jsem vždy pospíchal,

Mé místo je zde, pro svou vlast bych dýchal!

Kadyrov a Putin, lidé k nám vzhlíží,

Třes se, Ukrajino, Rusové se blíží!

Třes se, Evropo, Rusové se blíží!

Třes se, Ameriko, Rusové se blíží!

Rusové se blíží! Rusové se blíží! Rusové se blíží!

Nesudte nás, stejně soud Boží celé lidstvo tíží!

Nebesa, otevřete se, Rusové se blíží!

(*Ostýchavě*) Tak co na to říkáte?

SOUDCE. Zajímavá báseň, Taťjano. Soudě podle verše „*Nesudte nás*“ jste si už tehdy myslela, že vás soudit budou.

TAŤJANA. Mě osobně není za co soudit. O ničem takovém jsem nevěděla. Jestli se někdo dopustil válečných zločinů, tak jsem to nebyla já. Byla jsem přesvědčena, že jsou to všechno fejky.

SOUDCE. Jaké fejky?

TAŤJANA. Tak různě. Například v práci se ukázalo, že jedna naše mladá učitelka se hlásí k těm... liberálům. Samozřejmě ji vyhodili. Ale ještě předtím stihla všem u nás ve škole rozeslat video, na kterém byly všechny ty zničené domy a ohořelé mrtvoly. Příšerné! A utržená ženská ruka s červenou manikúrou. Samozřejmě jsem věděla, že je to fejk, protože se jim tam na videu hýbaly mrtvoly. Manžel mi to všechno vysvětlil. Ukrajinci zabili své vlastní lidi a potom vykopali z hrobů mrtvoly a všude je rozházeli. Aby to mohli svést na ruskou armádu! Dovedete si to představit? Jednou jsem měla noční můru, zdálo se mi o té ruce. Potom jsem se přestala dívat na všechny ty fotky a videa, co mi posílají. K čemu mi je taková negativita?

SOUDCE. Takže máte i další videa?

TAŤJANA. No, ano... Moje vzdálená sestřenice Galja žije na Ukrajině, poblíž Charkova. Ta mi pořád posílala fotky mrtvol a trosky domů. Prý „Podívej se, co tu vaši ruští vojáci napáchali“. Je to úplný blázen. Poslala mi fotku mrtvé holčičky. S mašlemi. To mě tak rozbrečelo! Víím, že je to fejk, ale stejně nemůžu přestat brečet. Jsem prostě až moc dobrý člověk.

SOUDCE. Takže jste jí nevěřila?

TAŤJANA. Samozřejmě, že jsem jí nevěřila. Úkáčka si rádi vymýšlí. A Galja taky, toho jsem si všimla už víckrát. Ukrajinci mají lhaní v krvi. Co slovo, to lež. Jedním slovem – nacisté.

SOUDECE. Taťjano, řekněte mi, kdo jsou podle vás nacisté?

TAŤJANA. Jak jako kdo? Co to máte za divné otázky? To ví přece každý. Nacisté jsou fašisté.

SOUDECE. Chtěl bych slyšet vaši definici.

TAŤJANA. *(přemýšlí)* Ehm...Nacisté jsou naši nepřátelé. Každý, proti komu bojujeme, je nacista. Kdysi jsme bojovali proti Němcům, to byli nacisté. Teď bojujeme s Ukrajinci, takže to znamená, že jsou taky nacisté. A všichni, kteří pomáhají našim nepřátelům, jsou taky nacisté.

SOUDECE. Takže pokud Evropa a USA pomáhají Ukrajině, jsou to nacisté?

TAŤJANA. Samozřejmě, že jsou to nacisté! Kdo nejde s námi, jde proti nám. A oni nás nenávidí. Ano, nacisté jsou ti, kteří nenávidí Rusy. Všichni ti, kteří nechtějí mluvit rusky a nenávidí velkou ruskou kulturu. Mimochodem, víte, že v Kyjevě byl stržen Puškinův pomník? Puškin je významný ruský básník! A oni ho strhli! Kdo jiný je něčeho takového schopný, když ne nacisté?!!!

SOUDECE. Puškinův pomník v Kyjevě byl stržen 11. října. V té době už ruské rakety zničily téměř všechny kyjevské elektrárny. Obyvatelé města zůstali bez tepla, světla a vody. Jak jste to vnímala?

TAŤJANA. Nic jsem nevěděla. Už jsem vám vysvětlovala, že o politiku se nezajímám.

SOUDECE. Mám další poznatky. Dne 31. října jste pod videem na YouTube s názvem „*Kyjev bez světla. Jak obyvatelé přežívají ve městě bez elektřiny*“ zanechala komentář: „Takhle se na úkáčka musí... Dokud k nám nepřilezou prosit na kolenou, nic nás nezastaví. Ať si třeba zmrznou!“

TAŤJANA. To jsem napsala já?

SOUDECE. Ano, napsala.

(Soudce zobrazí projekci z monitoru notebooku na plátno na stěně.)

Máme tady účet „Patriotka RuZka“, na profilovce je těžko rozeznatelný obličej překrytý písmenem Z, ale naši experti zjistili, že tento účet patřil vám.

TAŤJANA. To se ti vaši experti spletli.

SOUDCE. 15. října jste pod videem na YouTube s názvem „*Kvůli bombardování jako v době kamenné: Ukrajinci žijí ve tmě, bez komunikace a těstovin*“ napsala následující komentář:

„Takhle jsme s nimi měli zatočit už dřív! Rozbombardovat to odporné hnízdo nacistů! Aby po nich nezůstalo ani památky!“

Nahrávka byla pořízena ze stejného účtu.

(Na obrazovce se objevuje detailní záběr výše uvedeného komentáře.)

TAŤJANA. *(Mlčí, hledí do země. Pak zvedne hlavu a vzdorovitě říká):*

Ano, napsala jsem to, tak dobře. A co má být? Je to jejich vina!

SOUDCE. Ale vždyť jsou to mírumilovní lidé. Co je jejich vina?

TAŤJANA. Ve válce nebývají mírumilovní lidé. Můj manžel mi to všechno vysvětlil. Nejenže tam jsou všichni nacisté, ale jsou to také satanisté! Představte si to, uctívají Satana. Říkají mu Iblís. I děti tam jsou satanistické. Dokonce i kojenci. Dítě ležící v kočárku už je satanista a nacista. A já jsem věřící člověk! Rusko je Bohem vyvolená země, naším posláním je zachránit svět před Antikristem.

SOUDCE. Taťjano, řekněte mi, jak je možné, že na Ukrajině, kde žijí vaši příbuzní a přátelé, se najednou všichni stali nacisty a satanisty?

TAŤJANA. To je přece jasné, jak. Škodlivý vliv Evropy. A taky drogy. Ukrajinský prezident je závislý na drogách. Nechává si z Ameriky dovážet kokain. Ten jejich Zelenskyj je loutka ovládaná západem. Co mu západ řekne, to udělá, protože potřebuje drogy. Když nesplní požadavky západu, zůstane bez kokainu. A západ nás nenávidí, protože nám závidí naši duchovnost. Uvalují na nás sankce. Nedávají nám víza. Myslí si, že se jich zalekneme! Ale to se nestane! Rusové se nevzdávají! Jak vy nám, tak my vám. Tohle je teprve začátek. Ukrajinci mrznou, Evropané mrznou. Protože plyn máme my, ha! V Evropě brzo všichni chcípnu!!!

SOUDCE. Takže vy si přejete, aby všichni lidé v Evropě, jak říkáte, chcípili?

TAŤJANA (*vzpomene si, kde je, a vyděsí se*) Já? Ale kdepak! Nic takového jsem neřekla. Já mám ráda všechny lidi. Jsem pozitivní člověk. Snažím se všem jen pomáhat, o politiku se nestarám. Chodím do kostela. Modlím se za naše chlapce na frontě.

Vy musíte být z Evropy, že? Vidím, že mluvíte rusky s přízvukem. Ale nedokážu pochopit, s jakým přízvukem. Z jaké jste země?

SOUDCE. A které evropské země jste navštívila?

TAŤJANA. Já? Žádné jsem nenavštívila. Mně je dobře u nás doma. Mám chatu u Moskvy. Víte, jak je tam v létě krásně? Řeka, sluníčko... Akorát komáři štípou.

SOUDCE. Když jste nebyla v Evropě, proč chcete, aby tam všichni chcipli?

TAŤJANA. Ale já nic takového nechci. Dělal jsem si legraci. Ať si tam žijí... Jen ať k nám nelezou s těmi svými gayi. Nechci, aby se z mého Vaněčky stal gay.

SOUDCE. Když jste nebyla v Evropě, jak víte, že tam jsou gayové?

TAŤJANA. To ví přece všichni.

SOUDCE. Ale přesto.

TAŤJANA. Říkají to v televizi.

SOUDCE. Vy věříte tomu, co říkají v televizi?

TAŤJANA. Samozřejmě, že tomu věřím! V televizi přece nebudou lhát. Nejsme úkáčka, to u nich v televizi pořád jenom lžou. Já například viděla video na ukrajinském kanálu, na kterém se lidé v Chersonu radují, že k nim přijela ukrajinská armáda! Pláčou, objímají ukrajinské vojáky a líbají je... Hned je poznat, že je to fejk!

SOUDCE. Jak jste přišla na to, že je to fejk?

TAŤJANA. Tak za prvé, tráva je zelená, na stromech jsou listy. A je listopad. V Moskvě tou dobou už sněží!

SOUDCE. Cherson je na jihu, má teplé podnebí.

TAŤJANA (*neposlouchá*) A za druhé, Cherson je původně ruské město. Jeho obyvatelé sami požádali o osvobození od nacistů. Prosili o připojení Chersonu k Rusku. My jsme je pak

všechny evakovali a dali jsme jim zdarma nové byty na Sibiři. Mimochodem, mně nikdo byt zadarmo nedal! Ještě nemám ani splacenou hypotéku! A oni jsou nevděční. Předstírají, že zůstali v Chersonu a radují se společně s Ozbrojenými silami Ukrajiny. Zajímá mě, za co naši chlupci umírali? Proč jsme je vůbec zachraňovali?

SOUDCE. Vy jste je nezachraňovali, okupovali jste jejich město.

TATJANA. To nebyla žádná okupace! Okupace byla, když Němci v roce 1941 přišli do Sovětského svazu. Chtěli si nás podrobit. Zatímco my teď jen osvobozujeme naše původní ruské země. Tyto země byly naše až do roku 1919.

SOUDCE. Podle mezinárodního práva je to území Ukrajiny.

TATJANA. Mezinárodní právo je fejk. Existuje mezinárodní právo a existuje historický pojem vlasti. To, co cítíte svou duší... Já například cítím, že tam u Chersonu je můj ruský svět. Ruská země. Prostě to cítím srdcem. Rusové cítí, že hranice naší vlasti leží daleko za jejími předěly.

SOUDCE. A kde jsou podle vás hranice vaší vlasti?

TATJANA. Dalo by se říct, že všude! Na Ukrajině, samozřejmě. To není vůbec skutečný stát, je to fikce. Lenin si ji vymyslel. Polsko, Finsko, Litva, Lotyšsko, Estonsko – všechny tyto země také patří do ruského světa. Jen si to samy neuvědomují. Ale my je brzy zachráníme.

Obecně platí, že všude, kde žijí ruští emigranti, je naše země. Všechny tyto země dříve patřily k velké ruské říši. Pak je dobyli naši nepřátelé, ale naši lidé tam zůstali! Teď je tam utlačují, nesmějí mluvit rusky, dovedete si to představit? ... Ruský jazyk je největší, nejbohatší jazyk na světě! Je to jazyk Dostojevského, Tolstého a Puškina! Mělo by se jím mluvit po celém světě! A tak tomu také jednou bude! (*cituje svůj vlastní verš*) „*Nebesa, otevřete se, Rusové se blíží!*“ My vyhrajeme!

SOUDCE. Ale vždyť jste nevyhráli.

TATJANA (*klesá na mysl*) Ještě aby, když se za Ukrajinu postavilo NATO, Amerika a všechny evropské země! Víte, jak Ukrajině pomáhali?! 50 zemí proti nám! A my máme malou armádu. To je nespravedlnost! Proč všichni pomáhali jim a na naší straně byla jen Eritrea? (*S nadějí*) Nejste náhodou z Eritreje?

SOUDCE. Ukrajina má 40 milionů obyvatel a Rusko má 140 milionů obyvatel. Opravdu si myslíte, že máte malou armádu? A když už mluvíme o armádě, máte syna Váňu. Je mu dvacet dva let. Jak jste vnímala jeho mobilizaci?

TAŤJANA. Žádná normální matka nebude mít radost z toho, že její syn jde do války.

SOUDCE. Takže jste byla proti.

TAŤJANA. Život bohužel není jen o radosti. Je také o povinnostech. Muž musí plnit své povinnosti, jinak není mužem. (*Smutně*) A ukázalo se, že můj syn mužem není. Vaněčka bohužel dostal strach. Řekl mi, že nechce střílet živé lidi. I kdyby to byli nepřátelé. I kdyby ohrožovali jeho, jeho zemi nebo dokonce přímo mě. Je to pacifista. Můj Vaněčka je příliš odtržený od reality, chce být spisovatelem. Má rád Dostojevského... Já taky ráda čtu knížky, ale co z toho? S realitou to nemá nic společného.

SOUDCE. Dne 22. září váš syn obdržel povolávací rozkaz. Rozhodl se, že nepůjde na vojenskou správu a odjel se ukrýt na chatu. Co jste udělala vy?

TAŤJANA. Splnila jsem svou povinnost vůči vlasti. Na rozdíl od svého syna chápu, co je to povinnost.

SOUDCE. Co přesně jste tedy udělala?

TAŤJANA. Zavolala jsem na vojenskou správu a dala jim adresu, na které se nacházel. Myslíte si, že jsem udělala chybu? Ano, vím, že mě spousta lidí odsoudí. Dokonce i můj manžel mi řekl, že jsem husa... On ale alespoň pochopil, co je jeho povinností. Přihlásil se dobrovolně! Ale Váňa... Nechápe, co je vlastenectví. Je to moje chyba a já se za ni stydím.

Osobně si myslím, že armáda není zájmový kroužek: chci tam – půjdu, nechci tam – zůstanu doma. Putin dal rozkaz k mobilizaci a zákon je zákon. Máme legitimně zvoleného prezidenta. A 80 % naší země podpořilo jeho rozhodnutí o speciální vojenské operaci.

SOUDCE. A váš syn toto rozhodnutí také podpořil?

TAŤJANA. On ne. Dokonce se účastnil nějakých protestů, „*Ne válce*“, však víte. Všechny ty liberální slogany. Ale to je jeho věc. Jsme demokracie, vládne tu většina. A většina válku schválila. Pokud žijete v Rusku, milujete svou zemi a jste patriot, musíte se podřídít většině. To je můj názor.

SOUDECE. Tat'jano, kde je teď váš manžel a syn?

TAŤJANA. Nevím, nechci o tom mluvit.

SOUDECE. Podle mých informací váš manžel Sergej Ivanovič Ivanov zemřel 30. září 2022 v bojích u Doněcka.

TAŤJANA. To je lež.

SOUDECE. Váš syn Ivan Sergejevič Ivanov zemřel 11. října u Chersonu.

TAŤJANA. Nevěřím vám. Jsou to všechno fejky. Ano, chodily mi smsky, ale kdo by tomu věřil? Tak hloupá přece nejsem. Jaký tyran by přes smsku informoval matku o tom, že její syn a manžel jsou mrtví?!!!

Ti mazaní ukroši kují pikle. Všechno je to jejich vina! Zatracený úkáčka! Snaží se nám vymýt mozky. Za všechno může NATO. Bojovní holubi a komáři. Včera v noci mě štípl komár. To je jejich biologická zbraň!

Ovládli naši zemi! Zaměnili našeho prezidenta. Vidím, že prezident už není takový, jaký býval. Ten opravdový byl pohledný. Vojenské držení těla, postoj. Baryton s chraplákem. Měřil dva metry! A tenhle je nějaký trpaslík, vždyť se mu třesou ruce...

Opravdový Putin říkal: „Evropané jsou gayové! Ukrajinci jsou nacisté! Můžeme to zopakovat! Vítězství bude naše!“

A tenhle falešný říká: „Speciální operace skončila, její cíle byly dosaženy. Dosáhli jsme dohody s našimi ukrajinskými partnery. Krym, Donbas, Cherson – to všechno jsou ruská území, ale my je předáváme Ukrajině jako gesto dobré vůle. Milí Rusové, přicházejí těžké časy, musíme si utáhnout opasky. Budeme muset Ukrajincům zaplatit reparace.“

Myslím si, že opravdového Putina unesli úkáčka. Drží ho někde ve sklepě a mučí ho. Asi jsme je málo bombardovali! Rusové jsou velmi laskavý, neagresivní národ, proto se nám bojuje těžko. Ale měli jsme je bombardovat 24/7. A nikoho nešetřit, ani těhotné, ani děti. Děti hned po narození matkám odebrat a utopit! Příliš jsme je rozmazlovali.

Nechápu, proč se tohle všechno muselo stát. Mělo to být jinak. Proč to muselo dopadnout takhle, řekněte, proč?

Proč jsme na ně byli tak hodní?!

Proč jsme je nezházeli atomovkama? Vždyť my máme atomovky! Stačí zmáčknout červené tlačítko a je to! Proč jsme ještě žádnou nepoužili? Nerozumím tomu.

Ale můj manžel se brzy vrátí a všechno mi vysvětlí. Nevíte, kdy se vrátí můj manžel a syn? V televizi říkali, že speciální operace skončila, ale oni pořád nikde. Možná, že je taky drží ve sklepech.

Řekněte mi, kdy mě pustí? Chci jít domů. Ničím jsem se neprovinila. O politiku jsem se nikdy nezajímala. Taky jsem vždycky všem říkala: „Politika, ta jde mimo mě!“ Mám ráda umění, kulturu, ruskou poezii. Mám ráda děti, vždyť jsem učitelka. Mám také ráda hudbu, líbí se mi moderní písničky. Máte rád muziku? Něco vám zazpívám, chcete? S dětmi jsme se ve škole naučily písničku. Připravovaly jsme se na slavnostní průvod v Den vítězství. Slyšela jsem ji v televizi, moc se mi líbila!

Zpívá:

My v tom máme jasno: na Washington!

Už letí rakety Sarmat!

Na Washington! Na Washington!

Začínáme pálit z děl!

Na Washington! Na Washington!

USA je nepřítel, USA je nepřítel!

Na Washington! Na Washington!

Půjdeme do nebe jako mučedníci!

Na Washington! Na Washington!

A oni tam chcípnou jako hříšníci!

Na Washington! Na Washington!

(SOUDECE zmáčkne tlačítko na svém stole).

(Do místnosti přichází LÉKAŘ).

SOUDECE. To bude opět váš klient, ne můj.

LÉKAŘ. U nás jsou už všechny pokoje plné.

SOUDECE. A co s ní mám dělat? Takových ruských Tatjan a Ivanovových mám ještě milion. Kam s nimi?

LÉKAŘ. Dobrá tedy, jedno místo by se snad ještě mohlo najít. Měsíc na mentální detoxikaci a mozek se pročistí.

SOUDCE. Štěstí, že ten mentální detox vynalezli. Některé nacistické ženy prý po druhé světové válce do konce života nemohly uvěřit, že je to všechno pravda.

LÉKAŘ. Geniální vynález, ale pak to budou mít těžké.

SOUDCE. Ano, pak je čeká další soud. Soud jejich vlastního svědomí.

(Tatjanu vyvádí z místnosti. Pokračuje ve zpěvu se stejným motivem):

Třes se, Ukrajino, Rusové se blíží!

Třes se, Evropo, Rusové se blíží!

Třes se, Ameriko, Rusové se blíží!

Rusové se blíží! Rusové se blíží! Rusové se blíží!

Konec.

16. 11. 22

Poznámka. Ve hře je použitý úryvek skutečné básně, kterou se učí žáci v ruských školách. Písnička *Na Washington* je také skutečná, zde je odkaz: <https://youtu.be/guXve8mPLn8>

2.2 PŘEKLAD DIVADELNÍ HRY *JEDNOU SE NĚMEC, FRANCOUZA A RUS...*

Postavy:

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU – kapitán Napoleonovy armády

PAUL-OTTO KRAUSE – kapitán Hitlerovy armády

PAVEL KRJAŽEČKIN – řadový voják Putinovy armády

PAVLIK KOZUCHA – žák 2.B

1

4. června 1812

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. Má nejmilejší Justýno! Píše Vám Paul-Charles Camus de Sau, kapitán první eskadrony čtvrtého jízdního pluku kavaleristů Velké armády Napoleona Bonaparte. Mám tu čest sdělit Vám naši nejnovější zprávu. Mluví o tom celý pluk: pochodujeme na Rusko! O válce již nikdo nepochybuje. Dnes jsme měli na hlavním náměstí nástup. Promluvil k nám náš císař:

„Les soldats! La guerre a commencé! Vojáci! Válka začala! V Tylži Rusko přísahalo Francii věčné spolenectví a Anglii válku. Rusko porušuje své přísahy bez podání jakéhokoli vysvětlení. Nutí nás volit mezi potupou a válkou, o volbě nemůž  být pochyb! Vyrařme tedy vpřed, překrořme Němen a vnesme na jejich území válku. Bude to válka slavná a vítězná!“

Poté Bonaparte provedl inspekci vojsk. Neumíte si představit, Justýno, jaký je náš Napoleon! Přísný římský profil, jasný pohled, lehce zastřený hlas s mírným přízvukem. Nemáme jiného Boha nežli Napoleona, a nemáme jinou vášeň, nežli slávu! Ach, jak jsem šťasten: sedím v sedle svého překrásného koně, v mé hrudi plane ohniv  srdce a jsem připraven vítězit!

Ozvala se hudba, zazněly bubny a naše pluky vyrazily na východ. Kamkoli nás panovník povede, jsme si jisti, ře pochodujeme na obranu spravedlnosti. Rusko! Mí přátelé mě ujiřřují, ře je to barbarská země plná bařin, sněhu a medvěďů. Nu což, uvidíme. Pro mne je Rusko zemí carů, zemí Petra Velikého! Už si představuji ono bohaté a rozlehlé území. Ano, má nejdrařřší Justýno, brzy přijde absolutní mír, dobytí vesmíru, řestná vyznamenání a hrdinská sláva!

2

21. června 1941

PAUL-OTTO KRAUSE. Drahý Bernharde, můj milý bratře! Náš geniální vůdce má vše hezky promyšlené. Zítra překročíme Němen a udeříme na Rusko. Na ty barbary zaútočíme v pravý čas. Ptáš se proč? Ty jsi ještě neopeřené ptáče, ale já, Paul-Otto Krause, kapitán páté motorizované roty armády Wehrmachtu chci, abys věděl následující: my Němci žijeme obklopeni podřadnými rasami, které nás nenávidí. K tomu je samozřejmě podněcují Židé. Kdyby mohli, už by nás dávno zničili. Strašný sovětsko-bolševický tyran Stalin naplánoval zákeřný útok. Chtěl zničit Německo a podmanit si celý svět. Ale náš moudrý vůdce je skvělý politik, kterého si váží i jeho nepřátelé, a Rusy předstihne! Už jsme osvobodili německé země v Polsku a nyní osvobodíme národy Ruska od moru bolševického teroru. O zničení této děsivé noční můry sní každý čistokrevný Němec. Obsazením východních zemí uděláme obrovský krok k uskutečnění tohoto snu. Německo nezačalo jen tak nějakou válku, nýbrž válku za svobodu a spravedlnost!

Vůdce nás před začátkem bitvy ujistil, že zlaté německé ručičky a chytré hlavičky dělají všechno pro to, aby porazili nejnebezpečnějšího nepřítele na východě. O tom nikdo z nás nepochybuje.

Vyříd' matce mé vřelé pozdravy, obejmi ji za mě a očekávejte můj brzký, vítězný návrat!

3

1.března 2022

PAVEL KRJAŽEČKIN. Tati, rychle ti všechno řeknu... Haló? No nic, tohle jsme dostali, přečtu ti to: „V souladu s rozhodnutím vrchního velitele provádějí ruské ozbrojené síly od 24. února speciální vojenskou operaci, aby ochránily obyvatele Donbasu a demilitarizovaly a denacifikovaly Ukrajinu. Hlavní je pro nás ochrana Ruské federace před vojenskou hrozbou vytvořenou západními zeměmi, které se snaží využít ukrajinský lid proti naší zemi. Ruská armáda neokupuje ukrajinské území, ale podniká veškerá opatření k zachování bezpečnosti civilního obyvatelstva. Ukrajina pro nás není jen sousední zemí, ale nedílnou součástí naší vlastní historické kultury. Na územích, která s námi sousedí, tedy na našich vlastních územích, je vůči nám nepřátelské Anti-Rusko. To pro náš lid představuje skutečné nebezpečí, které lze zastavit pouze ozbrojenými silami. Údery jsou vedeny pouze na vojenské objekty a výhradně přesně naváděnými střelami. Uskupení sil Ruské federace bude pokračovat ve speciální vojenské operaci, dokud nebude dosaženo vytyčených cílů.“

... Takže, tati, třiadvacátýho února nám vzali všechny dokumenty a telefony. Teď mi jen dovolili si v rychlosti zavolat. Prostě, teď to víš jen ty a já, že se jmenuju Pavel Alexejevič Krjažečkin, a že jsem řadovej voják... Tati, tati, slyšels o tom, že? O tý speciální vojenský operaci? Že nás posílaj do Doněcku a Luhansku? Slyšel? Tak mi řekni, proč jsem teď kurva u Kyjeva?

4

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. Naše Velká armáda postupuje rychle. Všechno to pochodování a odpočívání v bivacích mne velmi zoceluje: zvětralá tvář, držení těla – teď vypadám jako opravdový voják! Dostali jsme rozkaz: „Nechť si všechny pluky udělají zásoby krmiva a proviant na tři týdny.“ Což znamená, že tažení do Ruska déle trvat nebude.

PAUL-OTTO KRAUSE. Naše výjimečná vojska se neúprosně pohybují s dosud nevídanou silou jako obrovský val, který smete vše, co se mu postaví do cesty. Postupujeme rychlostí blesku, překážky pro nás neexistují. Už jsme urazili 200 kilometrů! Tuhle zdivočelou zemi dobudeme za čtyři týdny. Nanejvýš za šest.

PAVEL KRJAŽEČKIN. Ne, tati, tady to bude na dlouho. Nejdřív nám řekli, že si máme vzít jídlo a vodu na tři dny, že za tři dny budem zpátky v táboře, a teď vůbec nevím... Co říkála máma? Kdy obsadíme Kyjev? Řekni jí, že za hodně dlouho. Úkol jsme ještě nesplnili, protože... Haló... Co je s tím spojením?

5

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. Jsme na břehu Ruska! Ruský les je přenádherný. Ach, Justýno, kdybyste viděla, jaké tu rostou břízy! Zatím se vylodilo asi sto vojáků s koňmi. Vypadá to, že převoz celé Velké armády nám zabere několik dní. A tak máme dosti času porozhlédnout se a pokochat se nepřátelskou scénérií. Stmívá se, ležím na poli a pozoruji, jak se zvedá mlha – země začíná dýchat. Kdybyste jen věděla, jaká je to nádhera – ruské pole, omamná vůně medu linoucí se z květů, a ty ruské kobylky, které cvrlikají stejně jako naše cikády.

PAUL-OTTO KRAUSE. V Rusku je teď léto, nedá se tady dýchat a všude je jenom prach. Ucpává mi nos a krk, je to odporný pocit. Oči si odpočinou, jen když se zadívám na pole pokrytá květinami. Ačkoliv těmhle ubohým rostlinám se nedá říkat květiny. Věř mi, Bernie, opravdové květiny kvetou jen u nás v Německu.

PAVEL KRJAŽEČKIN. Já nevím tati, sedíme v nějakým lese, v roklí. Co ještě? Vidím pole, zasněžený. Jo, v březnu tu sakra mrzne! A víš co, nemám ani tu posranou Ratnik soupravu. Nemám ani spacák! Co mi chcete poslat? A kam? Do rokle?

6

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. Justýno, ach Justýno, spatřil jsem Rusy! Ozval se dusot cválajících koní a objevila se četa ruských husarů, které jsme navzdory temné noci poznali podle bílých péřových sultánů. Jejich velitel zvolal bezchybnou francouzštinou: „Kdo přichází?“ My odpověděli: „Francie!“ A ruský velitel pokračoval: „Co se tu chystáte dělat?“ V tom můj druh Ferdinand vykřiknul: „To ještě uvidíte, lotrovino!“ Nepřátelští husaři vypálili salvu do nebe a cválali pryč. Justýno, upřímně Vám povím, z tohoto střetnutí s Rusy jsem poněkud znepokojený. Ale jakou mají čistou francouzštinu. A prý, že to jsou barbaři!

PAVEL KRJAŽEČKIN. Jo... Co je zas do hajzlu s tím spojením? Haló! Tati, slyšíš mě? Škoda, že sem nepouštěj novináře, aby lidi viděli, jak jsme zarostlí, špinaví a nasraní. Kluci tady mi konečně sehnali spacák. Cože, gratuluju? Je celej potrhanej, pochcanej a má rozbitej zip. Země je zmrzlá a podle našeho vedení máme bydlet tady v těch zsranejch, rádoby vybavenejch bunkrech na nějakajch stanovištích v lese. Sakra, všichni naši kluci jsou nemocný. Už týdný jsme si nesundali brnění a helmy! Co na to říkáš? Mám furt nějaký záněty a do toho choleru, se na to fakt vyseru. Víš, co ti řeknu? Do hajzlu, mě naserou ty Ukrajinci, co se nechtěj denacifikovat, já jsem kurva nasranej na to naše debilní vedení!

PAUL-OTTO KRAUSE. Tihle domorodci, ať už Rusové nebo Bělorusové, jsou naprosto divoká, neupravená a vousatá stvoření. Čert je vem všechny!

7

PAUL-OTTO KRAUSE. Bernharde, do Waffen-SS jsem se bohužel nedostal, i když jsem o to žádal, jak jistě víš z mých předchozích dopisů. No a teď velím 5. motostřelecké rotě B a jsem v jedné z jednotek Wehrmachtu v Bělorusku. Morálku Sovětů jsme schopni velmi rychle zlomit. Vzdávají se do zajetí po rotách a zbytek té chátry, co se schovává, bez lítosti zabijíme. Bernie, pozdravuj mámu, a řekni jí, že ti nedala úplně správné jméno. Bernhard znamená „statečný jako medvěd“. Ale tihle ruští „medvědi“ se umí akorát vzdát a schovat se do svých brlohů. Brzy dobudeme Smolensk.

PAVEL KRJAŽEČKIN. Sakra tati, cože? Že jsem v Bělorusku? Já jsem na Ukrajině! Co vám tam nakecali? V Bělorusku? Ve Smolensku? A co ještě říkali? Kruh kolem Ukrajiny se stahuje? Ještě víc se na tu telku dívej, tati. Já nevím, nám nic neřekli. Rozbilo se nám auto. Teď tady sedíme a čekáme.

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. Udivuje mne ta skutečnost, že se nikde nesetkáváme s žádnými překážkami. Rusové utíkají! A my je neustále pronásledujeme, což svědčí o tom, že vítězíme! Napoleon pravděpodobně brzy uzavře s Alexandrem mír a já se vrátím domů. Prošli jsme Vitebskem a nyní se přesouváme ke Smolensku. Troufám si Vás ujistit, že s Rusy bude brzy konec. Vrátím se s velkolepým vítězstvím a budu líbat Vaše něžné ruce, má půvabná Justýno.

8

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. K mému překvapení se náš dosavadní názor na barbarské Rusko změnil, o čemž jsem si neodpustil postěžovat u svého druha Ferdinanda. Zdejší okolí je v mnohem lepším stavu nežli Polsko. Dostali jsme se na dobrou a širokou vojenskou cestu. Vidím větší pořádek v rozmístění milníků, zátarasů a ukazatelů směru. Podél cesty jsou slušná sídla, poštovní stanice, hostince a vesnice, na které je radost pohledět. Ostatně, vzpomněl jsem si na tu ruskou píseň, kterou napsal, zdá se mi, mistr Sumarokov. Kdysi jste mi ji zpívala a já hrál na klavír. Vzpomínáte si? Možná ji tu brzy někde uslyším.

PAUL-OTTO KRAUSE. Řeknu ti, bratře, že v Rusku není žádné umění ani divadlo. Bývalé hlavní město Ruska postavili Italové a Němci, proto se až do bolševiků jmenovalo Petrohrad. Školy ve velkých městech postavili Němci a vyučovalo se v nich německy, s výjimkou katechismu a ruského jazyka. A víš proč? Aby se vyšší vrstvy domluvili s prostým lidem. My, vojáci z fronty, jsme se na vlastní oči přesvědčili, že to všechno připravili Rusové, aby zničili Německo. Dlouhá léta jen zbrojili a nic svému lidu nedopřáli, schválně nestavěli silnice a pohodlná bydlení. Nemají ani ústřední topení, dokonce ani nevědí, co to je toaletní papír! A jak se chovají k ženám! Nepamatuji si jedinou knihu přeloženou z ruštiny, jedinou divadelní hru. Vzpomínáš si, Bernharde, jak jsme před válkou často chodili do kina a jednou dávali Annu Kareninu? Šli s námi tehdy mí přátelé Friedrich a Ludwig. No, a strýc Ludwiga, doktor Klaus, kdysi dávno studoval v moskevské škole. Vzpomínám si, jak mi tehdy vysvětloval, že scénář toho filmu byl německý a natočili ho Němci. Ruský byl jenom děj, a ještě k tomu hloupý.

PAVEL KRJAŽEČKIN. Proč jsem hloupej, tati? Buď to není naše, nebo je to na hovno. Polovina našich chlapů se tu převlíká a promenáduje v ukrajinskejch uniformách! Proč? Protože jsou kurva pohodlný a kvalitní!

9

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. Drahá Justýno, jsme ve Smolensku! Nastaly horké dny. Generálové nepřátelské armády zde rozmístili svá vojska a naším úkolem bylo toto strategicky důležité město dobýt za každou cenu. Byl to těžký boj. Na město ze všech stran létaly naše dělové koule a granáty. Smolensk hořel, ale Rusové se nechtěli vzdát. V noci však nakonec ustoupili! Smolensk je dobyt, ale pohled na bojiště je strašlivý.

Když nás na přehlídce dekorovali, byli jsme otupělí únavou a pachem krve. Čekali jsme, že od Napoleona uslyšíme, že válka skončila, že si odpočineme a vrátíme se do Francie. Ale on se na nás podíval a obdivně zvolal: "Nous continuerons à gagner! Vítězíme dál! S takovým vojskem dojdeme až na konec světa!"

PAUL-OTTO KRAUSE. Je tu opravdové peklo! Ale žár nejde jen od slunce. Upřímně řečeno, Bernharde, vytlačit je ze Smolenska nám dalo zabrat a dost jsme se u toho zapotili. Jak moc jsme si přáli, aby ti Rusové už zdechli nebo se vzdali do zajetí. Boje trvaly několik týdnů. Byla to pravděpodobně první velká krvavá bitva, jaké jsem tu byl svědkem. Nakonec jsme je částečně obklíčili a zničili údernou skupinu vojsk, která přicházela

z jihozápadu. Zajali jsme statisíce vojáků a zmocnili se tisíce tanků a děl. Bylo to náročné, ale Smolensk je náš! Projíždíme celým městem, obsazujeme domy a byty. Ó Bože, Spasiteli, konečně jsem se nechal ostříhat! ... Bernie, moc rád vidím, že alespoň část zdejšího obyvatelstva má rozum. Jsou velmi vstřícní a hlásí se do našich služeb. Ve Smolensku je stará katedrála, obnovili jsme tam bohoslužby. Brzy přijede vůdce, aby mnohé z nás vyznamenal... Mimochodem, před 130 lety stáli v tomto městě Francouzi pod vedením Napoleona. PAVEL KRJAŽEČKIN. A že jsme odešli z Kyjeva, jak že to bylo? Řeknu to takhle. Tati, my nebojujeme s nějakou Nigérií nebo pirátama ze Somálska, bojujeme s velkou zemí. Celá Evropa jim dala své nepotřebné zbraně. Je tady hodně vojenskejch základen a skladů. Máme proti sobě obrovskou sílu! Né jako když tady Napoleon poskakoval na koni.

10

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. Nečekal jsem, že tu bude natolik pochmurně. Třeme bidu s nouzí na všech frontách. Chleba je nedostatek a mouka, mléko, vodka a tabák se staly velkou vzácností. Markýzové se zásobami zaostávají, jsou nejspíš někde v zadním voji. Nemáme košile na převléknutí, a přitom je tu jako ve výhni. Voda, kterou jsme si natočili, v důsledku horka odporně zapáchá a o to hůř chutná. Průjmy trpí vojáci i jejich koně. Ztrácíme se před očima.

PAUL-OTTO KRAUSE. Ne vždy teď máme možnost se vyspat, umýt a najíst jako lidi.

PAVEL KRJAŽEČKIN. Náš poddůstojník, buzerant jeden, řekl, že nikam nepojede, chápeš to? A to má u sebe celej nákladák MREčka. Tati, dělili jsme si jednu porci na deset lidí. Jednu porci! Na každýho vyšla jedna lžice! Nic k pití, nic k žrádlu. Armáda osvoboditelů, doprdele práce!

11

PAUL-OTTO KRAUSE. Předevčírem, Bernie, jsme měli štěstí.

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. Zdá se, že se nám poštěstilo.

PAVEL KRJAŽEČKIN. Jaký my máme, kurva štěstí!!!

PAUL-OTTO KRAUSE. Dorazili jsme do vesnice. Po ulici se potulovala prasata, krávy, a dokonce i slepice a husy. Každý oddíl si pro sebe naráz zapáchnul pár kousků.

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. U jedné z vesnic jsme potkali stádo pasoucích se krav. Vojáci neváhali a vzali je s sebou. Nyní nemáme nouzi o mléko a maso. V jednom lese jsme také na louce spatřili hejno divokých hus, na které jsme zaútočili.

PAUL-OTTO KRAUSE. Především jsme si žili jako prasata v žitě! Sežral jsem minimálně dvě libry vepřové pečeně, celé kuře, pánev smažených brambor a zapil jsem to litrem a půl mléka. Bylo to vynikající! Vzpomínáš na svátek tety Heleny? No, tak si představ, že v téhle ubohé bolševické dědině mi chutnalo ještě mnohem víc, haha!

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. Ano Justýno, nyní jsme nuceni obstarávat si jídlo sami.

PAUL-OTTO KRAUSE. Celkem vzato, jídla máme dost, řekni mámě, ať si nedělá starosti. Postaráme se o sebe sami. Dbáme na to, abychom měli vždy plná břicha.

PAVEL KRJAŽEČKIN. Tak jsme, tati, přijeli do jedny čtvrti. Trochu jsem tady... nakrad nějakou kosmetiku, pro Káťu a mámu, řekni jim to. A co mám asi dělat? Myslíš si, že jsem jedinej? Všichni tu odnášej věci po taškách. Všechno pro rodinu. Jsou to vzorky, no. Dobrý, mám pro ně dárek z Ukrajiny. Kterej Rus by něco neukrad, co? Mám pro tebe boty, všechny jsou tady značkový, velikost dvačtyrycet. Malý? No, tak pro Matvěje, až vyroste. Všechno oblečení je tady kvalitní. No jo! Kdybych tak moh... Ale musím nenápadně, aby mě nechytili. Notebook? Že Matvěj půjde studovat a potřebuje ho? Ne, notebook jsem nenašel. Co jsem tak pochopil, tahle rodina byla hodně na sport. Vzal jsem nějaký vitaminy. Jsou tady hokejový dresy. No nic, seberu, co se dá, jako vždycky. Kraťasy a trička jsou stejně vždycky potřeba, pro Káťu nebo pro Matvěje. Je to všechno kvalita, jsem z toho úplně hotovej. Představ si, jak žili. A jak žijem doprdele my. Barák, skvělá rekonstrukce. Přemýšlím, jak bych k nám domů dostal tady ten altán, haha. Ten altán je skvělejš, obložený kamenem, a nábytek takovej proutěnej. Pamatuješ, co jsme viděli v Turecku? No, tak něco takovýho. Rusko je chamtivá země, nechtěj nám platit. A tady se už druhej den nahříváme v sauně. Chceš teplákovku? Sakra, všechny už rozebrali...

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. Justýno, konečně nastal den, kdy jsme se dali do boje! Zdá se, že válka začala! Dohnali jsme Rusy. Náš pluk se zastavil u nějaké vesnice. Slyšeli jsme výstřely z pušek a děl. Asi hodinu se nic vážného nedělo. Najednou jsem uviděl, jak z lesa na několika místech vycházejí zástupy Rusů. Pochodovali v těsných řadách. Odvážili se vyjít na otevřené prostranství! Začali jsme na ně s dělostřelectvem střílet tak prudce, že se zastavili, ale nehnuli se z místa. Jen se nechali zasypat broky! Stáli v plném šiku! Byl jsem ruskými vojáky zcela ohromen. Byly jich celé hordy a já střílel jako smyslů zbavený. Bitva trvala snad několik hodin. Rusové nakonec ustoupili. Zmizeli v lesích, odkud přišli. Olalá! Vivat, Napoleone! Dnes je slavný a velký den!

V noci v bivaku jsem ještě dlouho nemohl usnout. S Ferdinandem a ostatními přáteli jsme kouřili dýmky a diskutovali o naší první bitvě, tak rozhodné a vítězné! Připomínali jsme si nejen naši statečnost, ale také statečnost Rusů!

PAVEL KRJAŽEČKIN. Kurva, představ si, že Ukrajinci uměj bojovat! Jednotky Azov trénovali ti, no kruci, Amíci posraní, zahraniční instruktoři, natovci. A těmhle jednotkám Azov, no, nacistickejm jednotkám obecně, věnovali velkou pozornost.

PAUL-OTTO KRAUSE. Začali se bránit! Ale my z vesnic odvádíme všechny, dospělé i děti. Žadonění je zbytečné, umíme být nemilosrdní. Když někdo nechce jít, zabijeme ho. Jak říká můj kamarád Dreyer: „Hlavně všechny Rusy bez milosti vymlátit, aby byl s tímhle svinským národem brzy konec.“ Nedávno z jedné vesnice tvrdošijně odmítali odejít. Naši chlapi se rozzuřili a okamžitě je postříleli.

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. Civilisté se skrývají v hustých lesích. Chodíme pouze ve skupinách, za žádnou cenu nesmíme být sami. Jinak by Rusové vylezli z lesa a pobili nás holemi, píkami a puškami.

PAVEL KRJAŽEČKIN. Do lesa? Ne, tak to vůbec. Všude jsou jednotky teritoriální obrany.

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. Dnes jsem spatřil, jak vedou mohutného ruského sedláka na trest smrti. Zabil vidlemi dva naše švališéry.

PAUL-OTTO KRAUSE. Někdy jsou tihle barbaři také strašně tvrdohlaví, a ještě k tomu nebezpeční. Několik Rusek pobodalo šikovatele Geyera ze sousední roty a našeho mechanika Josefa Treilicha. Nenávidí nás tady! Vy v Německu si ani neumíte představit, jakou zášť proti nám tihle Rusové cítí. Zjišťujeme, že ti barbaři opravdu umí nenávidět!

PAVEL KRJAŽEČKIN. Myslíš, že nás tady vítaj s kytkama v ruce? To určitě. Cítím, že nejsme na našem území. Tohle není naše území! Jak nás tady nenáviděj! Něco takového jsem ještě nezažil. Je to v hajzlu.

13

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. S velkými obtížemi se blížíme k Moskvě. Mám pocit, že spodní prádlo jsem si neměnil celou věčnost! Je to opravdu nesnesitelné. Padá studený déšť, silnice začínají být neprůjezdné. Ale nejsmutnější je, že ten chladný déšť zabíjí koně. Dnes jsme ujeli pouze devět ruských mil a já cestou napočítal přes tisíc jejich mrtvol. Byli jsme si jisti, že císař, kterého zasáhlo vypuknutí války a strašlivá bitva u Borodina, nebude chtít dál pokračovat. Ale dny ubíhají a my stále postupujeme hluboko do ruského vnitrozemí. Rusové ustupují a my se plynule blížíme k Moskvě.

PAUL-OTTO KRAUSE. Zabředli jsme do vyčerpávajících bojů u Smolenska, které trvaly přes měsíc. Postupujeme k Moskvě, sice s velkými ztrátami, ale je to nevyhnutelné. Vůdce jasně vytyčil cíle a my je splníme.

PAVEL KRJAŽEČKIN. Myslel jsem si, že to všechno bude trvat pět nebo šest dní! Ale vypadá to, že to budou měsíce. Možná roky. Úkol? Těch úkolů už mám plný zuby! Seděj tam, čmáraj šipky do mapy a my se z toho můžem posrat. Nevíme, kdo nebo co tam je, ani nepoznáme, kde je cíl. Neznáme cíl!

14

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. Justýno, Moskva! Ach Moskva! Moskva patří nám. Patří nám v pravém slova smyslu – nejsou v ní žádní ruští vojáci ani civilisté, tu a tam zašteká pes. Všichni obyvatelé Moskvu opustili! Město je obrovské a opuštěné. Vládne v něm tíživé ticho. Jsem zdrcen. Běhá z toho mráz po zádech. Všude chodí naši vojáci a nosí celé balíky různých produktů – obrovské kusy látek, homole cukru, různé nádoby, oblečení, ikony a obrazy.

PAUL-OTTO KRAUSE. Jsme 80 kilometrů od Moskvy. Věř mi, Bernharde, ačkoliv jsem to nečekal, ti Rusové se brání čím dál tím víc! Myslím, že než se dostaneme do Moskvy, dojde k dalším zuřivým bojům. Moje rota byla opět zasažena těžkými minami a granáty. Začínám si uvědomovat, že tohle zatraceně barbarské Rusko není ani Polsko, ani Francie. Tihle barbaři jsou silní, nebezpeční, a k tomu všemu jich je jako much – nepředstavitelně mnoho.

PAVEL KRJAŽEČKIN. No, a my máme obsadit celý město, jasně že jo, no to mě fakt poser, to není vůbec jednoduchý! Musíme dobýt Mariupol. Osm let toho nebyli schopní, a teď to máme udělat my! Jojo, vždyť to říkám, tati. A co s tím my asi tak můžem dělat? Chci domů...

15

PAUL-OTTO KRAUSE. Jsem v této příšerné zemi už půl roku. Neměli byste mě s mámou čekat na Vánoce, Bernharde. Moje pátá rota je bude slavit v ruském „ráji“ na frontové linii. Prožívám těžké dny. Představ si, že našeho řidiče Ludwiga Franze zabili, dostal kulku do hlavy. Přišel jsem o další dva muže, kuchaře a krejčího. A automechanici jsou těžce zraněni. Doufám, že nás brzy pustí. Už na to nemám nervy. Předpokládal jsem, že v zimě už bude po válce, ale jak je vidět, všechno je jinak. Vrchní velení by si, myslím, mělo uvědomit, že postup v zimě nebude možný, protože nepodnikneme jedinou ofenzívu.

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. Všem jednotkám bylo nařízeno, aby se zásobily potravinami na šest měsíců. Znamená to, že opravdu opouštíme Moskvu? Bohužel ano, odcházíme. Přesněji řečeno, stahujeme se. Milá Justýno, když se teď dívám na naši armádu, je to smutný pohled. Nechce se mi tomu věřit. „Velká“ armáda je nyní obrovská tlupa vojáků, kteří jsou navlečeni do všeho možného. Táhneme s sebou vše, co uniklo ohni. Více než deset tisíc různých vozů – kočáry, furgony, koňské povozy. Celé mi to připomíná války asijských dobyvatelů.

PAVEL KRJAŽEČKIN. No, tak jsem si myslel, že budu sedět na prdeli, ale zítra nás posílají na frontu a sami velitelé nám řekli, že se máme, jakože připravit. Ukrajinci přijeli vyjednávat, slyšel jsem něco jako, že nám dávají dva dny na to, abychom odsad' vypadli, nebo tak něco. A že jestli to neuděláme, tak jsme pěkně v prdeli. Nevím, velitelé tam něco řešej, fakt nevím, co bude dál.

PAUL-OTTO KRAUSE. Naše jednotka utrpěla strašné ztráty. Jsem vzteky bez sebe. Nenávidím ty krysy, které díky konexím stoupají po žebříku mnohem rychleji než my. My, kteří jsme na východní frontě, v tomhle zatraceném zakrváceném mlýnku na maso, a riskujeme tu své životy. Dreyer je mrtvý. Každý z nás je jednou nohou v hrobě. Těšili jsme se na střídání směn a doufali, že přijdou nové jednotky a nás odvedou pryč. Teď jsem přesvědčen, že změny se dočkají jenom ti, kteří skončí se svým životem.

PAVEL KRJAŽEČKIN. Říká se tady, že se brzo vrátíme. Ale jestli pak doprdele řeknou, ať se vrátíme zpátky na Ukrajinu, tak tam nepojedu. Cože tati, do vězení? No já bych radši šel do vězení. Jo, do vězení! Radši se střelím samopalem do nohy, než abych jel zpátky.

PAUL-OTTO KRAUSE. Strašně se mi stýská, Bernharde, po našem útulném domově, po sadu, po mamince a po tobě, bratříčku. Žádal jsem o návrat domů, ale už dlouho nás tu nikdo nestřídal.

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. Sbohem, Moskvo! Justýno, nemohu uvěřit, že se po tak náročné, ač slavné výpravě brzy vrátím domů a uvidím Vás, svou maminku, Francii...

PAVEL KRJAŽEČKIN. Bojím se, co bude, až se vrátím. Jestli budu spát vedle Kaťky, ještě jí v noci přizabiju.

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. Stahujeme se. Projeli jsme Borovskem. Nákladní vozy jsou až po nápravy uvízlé v bahně. Dostali jsme rozkaz vyhodit do vzduchu vše, co se našemu vojsku postaví do cesty. Ruské počasí je jako jed, pronásleduje nás jako prokletí. Je ukrutná zima. Náš plukovník říká, že jeho příruční teploměr v noci ukazoval -18 stupňů. Koně umírají za pochodu. Je to příšerné. Ale jelikož už nemáme žádné jídlo, máme alespoň možnost najíst se jejich odporného masa. Odřezáváme ho, napichujeme na meče, šavle a opékáme je na ohni. Co jiného nám zbývá?

PAVEL KRJAŽEČKIN. Tati, ale jestli začnem něco dělat, tak jsme v totálních sračkách. To nedáme. Ty, co si odkroutili svoje, už jsou dávno v prdeli. Ty Čečenci, Kadyrov je nasranej, prej „K čemu nám jsou takoví sráči?“ Pamatuješ na film „Průsmyk smrti“, tati? Byl tam mladej nadporučík, kterej velel v boji a o všechny přišel. To je o nás, tati. Achjo, táto, válka je hrozná. Jojo. Víš, to jsme my, to je šestej pluk. Jak projebat skoro celej pluk za pár minut. Víš, že Rusko kromě těch posranejch jadernejch zbraní nic jinýho nemá? Kromě letectva a tý zkurvený atomovky nemaj vůbec nic.

PAUL-OTTO KRAUSE. Nemáme na výběr. Bud' zvítězíme, nebo bude německý národ zcela zničen. V ruských novinách se otevřeně píše: „Zabijte Němce!“ Otevřeně vyzývají ke zničení fašismu. Vždyť tihle blbouni ani nerozumí rozdíl mezi nacismem a Mussoliniho fašismem!

18

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. Kromě všech útrap se mezi námi objevila zákeřná nemoc, nějaká kapavka (pravděpodobně kvůli chladnému počasí, vyčerpání a dlouhému ležení na studené zemi). Úmrtnost je velmi vysoká. Kopeme obrovské jámy a do každé z nich házíme okolo 50 až 60 těl.

PAUL-OTTO KRAUSE. Nemáme čas pohřbívat své mrtvé. Máme nařizeno stavět kříže s čísly, ale neděláme to, nadřizení na tom ani nelpí.

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. Každý den se z lesa ozývají výstřely nešťastníků, kteří ztratili naději a nevydrželi to. Hlídka chodí zjistit, co se stalo. Když se vrací, hlásí: „Další Francouz si vystřelil mozek z hlavy“. Je to všechno příšerné. Proklínám svůj hořký osud.

PAUL-OTTO KRAUSE. Řeknu ti jeden děsivý detail, Bernie. To nejhorší, co tu je, jsou vši. Hlavně v noci, když je teplo. Po noci strávené ve špinavé sedlácké chatrči se z nich můžeš zbláznit! Běhají po celém těle, leze mi na to nervy. Svědí to a všude mám puchýře. Chytáme je ve dne v noci. Je jedno, kolik jich chytíme, stejně nechytíme všechny. Jsou jako ti Rusové!

PAVEL KRJAŽEČKIN. My tady nic nezmůžem, protože jsme armáda zsranejch debilů. Polovina se vzdává. Postaví je kurva před vojenskej soud. Když už jseš jednou tady, tak doprdele bojuj! Proč by ses měl vzdávat? Říkají: „Nevíme, za co bojujeme. Nechceme umřít.“ Tati, nedokážeš si představit, kolik tankovejch praporů odmítlo odjet. Jejich tanky

jsou celý zničený, nemůžou s nima nic! Představ si, ty tanky jsou všechny z Čečenska a z Afghánistánu. Jsou sice předělaný, ale skoro ani nestřílej!

19

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. Kozáci nám nahání hrůzu. Vynořují se v houfech z hustých lesů a vždy nás překvapí, v kteroukoli denní či noční hodinu. Tyto zuřivé útoky nikomu z nás moc nepřidávají. Veškerá subordínace a disciplína se jeví nemožnou. Navzdory postavením a hodnostem se prostě vláčí jednotný dav unavených, zmrzlých a beznadějných vojáků. Jsem velmi rozezlen. A také velmi nachlazen.

PAUL-OTTO KRAUSE. Nedokážu ti popsat, co se tady děje. Věř mi, že nic takového jsem během této války ještě nezažil. Každý den nás stojí mnoho životů. Kdy tohle peklo skončí?

PAVEL KRJAŽEČKIN. Tak, zase budu rychleji, dlouho mi mobil nenechaj. Tati, všechno je v hajzlu. Kluci odjeli, vrátili se a přivezli samý mrtvoly... Chci zpátky domů. Všichni chcem. A co? Všechny, co odešli, kvůli tomu i zabili. Pamatuješ, jak jsem ti říkal, že Volkov a Buldačev chtěli domů? Vysrali se tady na to a zastřelili je... Ale nikomu to neříkej.

20

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. Když lidé upadnou, přejedou je vozíky a nikdo nečeká, až zemřou. Vojáci ty nešťastníky okamžitě svlékají a berou jim teplé oblečení. Nyní se hromadně odhazují zbraně, vládne tu naprostý chaos. Noci jsou dlouhé, teplota se pohybuje okolo -20 stupňů. Spíme na vlhké, zledovatělé zemi. Už ani nevím, kde se nacházíme a kam máme namířeno.

PAUL-OTTO KRAUSE. Ti Rusové jsou beznadějní parchanti. Tvrdohlavě se brání a nebojí se smrti. Začínám si uvědomovat, že Rusko je pro mě strašlivou záhadou. Někdy mi připadá, že nás vůdce zatáhl do velmi nebezpečné avantýry.

PAVEL KRJAŽEČKIN. Je tady všechno totálně v hajzlu. Cpou nás do první linie. Nedá se tam jet, střílej přímo na konvoje! Zesereš se z toho, nohy urvaný a jseš v prdeli. Vůbec nevím, co tady mám kurva dělat. Ale kdo to kurva ví? Nikdo nemá tucha, co dělat!

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. Jsme opět ve Smolensku.

PAUL-OTTO KRAUSE. Píšu dopis v nějaké chalupě.

PAVEL KRJAŽEČKIN. Je tu nějaký město, asi 10 kilometrů, kluci kolem něho projížděli, aby se dostali k našim, protože Ukrajinci to tam obklíčili a střílejí z minometů a všeho možného.

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. Zdá se mi, že mám omrzliny na ruce. Nemyslím si, že ještě někdy budu moci hrát na klavír. Pravou nohu mám také omrzlou. Je zčernalá a už dlouho necítím prsty na nohou. Z jednoho prstu jsem si sloupnul kůži a necítil jsem žádnou bolest.

PAVEL KRJAŽEČKIN. Teď začne taková válka, že se z toho všichni zeserem.

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. Mé srdce je na kusy. Rusko je dle mého názoru veliký národ, oproti kterému jsme ubozí a bezmocní.

PAUL-OTTO KRAUSE. Myslím si, že jsme se, pokud jde o ty Rusy, přepočítali.

PAVEL KRJAŽEČKIN. A teď začne hodně brutální válka!

PAUL-OTTO KRAUSE. Tohle prokleté bolševické Rusko nám navždy zůstane zaryté v paměti.

PAVEL KRJAŽEČKIN. Teď to na celý Ukrajině vypadá jak v Doněcku a Luhansku. Chlapi říkají, že i v Čečensku v devadesátém pátém to bylo lepší. Jak mě odsad' dostat? Nemůžeš mě odsad' dostat. Nemáme se s kým vyměnit!

PAUL-OTTO KRAUSE. Jsme úplně obklíčeni.

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. Je po všem. Ztratil jsem víru. Ale uprostřed toho všeho jsem si uchoval jedinou věc, která se mi teď bude hodit. Svoji pistoli.

PAVEL KRJAŽEČKIN. Modlete se za mě. Dobře tati, tak čau. Hlavně nikomu nic neříkej.

22

8. prosince 1942

PAUL-OTTO KRAUSE. Mé jméno je Paul-Otto Krause a jsem kapitán motorizované páté roty, 670. pluku a 371. pěchotní divize Franze Reisinga. Nacházíme se v oblasti Stalingradu. Mám omrzliny na nohou a pravé ruce, takže mi, Bernharde, promiň ty čmáranice, lépe to nezvládnou. Mámě tento dopis nečti, ale uchovej si ho. Naše rota se stále zmenšuje, ale ani na tento počet jsme ještě nedostali zimní uniformy. Marně se snažíme zabránit omrzlínám. Přes boty si uvazujeme hadry, holeně si přikrýváme slámou a uši si obvazujeme ručníky. Ale k čertu s tím vším, můj bratře Bernharde! Všichni mrzneme. Máme mnoho mrtvých, a ještě více zraněných. Už přes tři týdny zuřivě bojujeme dnem i nocí. Dostali jsme se do opravdového pekla. Kdo se odsud dostane, ten se opravdu narodil na šťastné planetě. Jsme ve sněhu celé dny a noci. Rusové na nás nečekaně útočí z boků nebo zezadu. Ti ďáblové jsou všude... Víš, čím nás tady Hitler rozveselil? Oznamili nám, že začnou vyrábět medaile „Za účast v zimních bojích na východní frontě“. Ale medaile jsme zatím nedostali, jen stužky. Taky jednu mám, ať shoří v pekle! Nazvali jsme tu medaili „Řád zmrzlého masa“. Dokonce i my, důstojníci, jsme špatně oblečení. A to nemluvím o našich vojácích, kteří v těch strašných mrazech ještě nosí pilotky a všechny uniformy mají letní. Konec této „bleskové“ války je v nedohlednu. Nevím, co s námi bude zítra. Myslím, že ztrácím jakoukoli naději na to, že zůstanu naživu a vrátím se k vám domů. Všichni tady umřeme...

23

2. prosince 1812

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. Milá Justýno, pokud se ještě někdy shledáme, přijmete mne takového, jakým jsem se stal? Viděl jsem smrt a sám jsem zabíjel. To vše ze mne udělalo krutého, cynického a nelítostného člověka. Má duše se stala bezcitnou. Měla byste zájem o takového člověka? Všichni tu brzy opravdu zemřeme, za své hříchy a za úmysly našeho císaře. Stane se, co si zasloužíme. Přát si dobýt tak obrovskou zemi bylo opravdu choromyslné!

Ale Justýno, chci, abyste věděla, že navzdory tomu všemu nejsem zbabělec ani lotr. Nebudete mnou opovrhovat, svého císaře jsem nezradil. Je tu zima, příšerná zima. Nerad bych popisoval, co mám na sobě oblečeno, pro zdravý rozum je to nesnesitelné. Tohle je možná můj poslední dopis.

Oddaný Vám, mé mamince a svému císaři, Paul-Charles Camus de Sau.

24

3. června 2022

PAVEL KRJAŽEČKIN. Já, Pavel Alexejevič Krjažečkin, vojín ruský armády, nahrávám tohle video, protože vám chci něco říct. Takže, čtyřiaadvacátýho nám řekli, že se budem přesouvat na neznámou lokaci. Vzali jsme si jídlo a vodu na tři dny a po třech dnech nám řekli, že se vrátíme zpátky do tábora. Tu noc jsme přešli hranice Ukrajiny, no, překročili, jo, takže... Zkrátka obracím se na všechny, kteří bojují na území Ukrajiny a všechny, co se nacházejí na území Ruský federace: prosím vás, zastavte tu válku, nikdo ji nechce! Při každém výbuchu bomby umírají nevinní lidé, dějou se tu hrozný věci, vraždy, zvěrstva. Zastavte tu válku, nikdo o ni nestojí, věřte mi. To, co se tady děje, se slovy nedá popsat, je to prostě strašný. Mám zraněný oko, zajali mě. Teda mě a mého parťáka. Ten má v jednom uchu protržené bubínky. On slyší na jedno ucho a já vidím na jedno oko. A tak se slepej s hluchým dostali do zajetí. No každopádně, rozbilo se nám auto a náš konvoj jen projel kolem, nikdo nám nepomoh. Pak začaly výbuchy, utekli jsme spolu do lesa a schovali se tam. Po čtyřech dnech jsme narazili na jednotku teritoriální obrany. Snažili jsme se před nima schovat v lese. Zajali nás a doporučili nám složit zbraně. Dobrovolně jsme se vzdali. V zajetí se k nám chovali dobře. Poskytli nám první pomoc a dali nám jídlo a vodu...

25

PAVLIK KOZUCHA. Zdravím tě, statečný vojáku! Jmenuji se Pavlik Kozucha, je mi 9 let a jsem žákem 2.B. Jsem moc rád, že v naší škole probíhá celostátní akce „Dopis vojákov“ a já ti můžu napsat. Doufám, že ti můj dopis udělá radost. Sledujeme, co se teď děje na Ukrajině, a hodně o tom mluvíme ve třídě i v hodinách. Vidíme, jak statečně postupujete na území Donbasu a zachraňujete životy těch, kteří jsou pod palbou vojsk ozbrojených sil Ukrajiny. Jste silní a stateční. Milý vojáku, chci ti moc poděkovat za to, že bráníš naši vlast a bojuješ za mír. Musíš riskovat svůj život, tvá práce je těžká, ale moc důležitá. Klidné nebe, co máme nad hlavou, máme jenom díky vám, protože vy tam venku bojujete s teroristy. Víš, na všechny z vás čekáme tady doma, buďte tam opatrní a vraťte se

živí a zdraví. U nás doma žijí různé národy: Tataři, Poláci, Ázerbájdžánci, Bělorusové, Číňané, Korejci. Všichni jsme různí, ale žijeme v míru. Společně se učíme, společně chodíme na procházky, společně chodíme plavat. A to všechno díky tobě, milý vojáku! Ty jsi pýchou našeho milovaného Ruska! Zatímco vy bráníte hranice a pomáháte tam lidem, my žijeme tady a myslíme na vás. Já a můj kamarád Kirill Grudilin taky chceme být vojáci – takoví chytří, stateční a silní jako vy!

KONEC

Napsáno v únoru/březnu 2023

3. TRANSLATOLOGICKÝ ROZBOR PŘEKLÁDANÝCH PROTIVÁLEČNÝCH DIVADELNÍCH HER

V této kapitole se budu věnovat translatologickému rozboru protiválečných divadelních her *Rusové se blíží* a *Jednou se Němec, Francouz a Rus...* Budu se zabývat vybranými jazykovými jevy a případnými potížemi, se kterými jsem se během jejich překladu setkala. Zaměřím se na konkrétní příklady, které budu demonstrovat pomocí úryvků z obou dramatických textů. Kapitola bude rozdělena do několika podkapitol, v nichž budu jednotlivé jazykové jevy spolu s jejich překladem postupně analyzovat a komentovat. Nejprve provedu translatologický rozbor divadelní hry *Rusové se blíží* a poté hry *Jednou se Němec, Francouz a Rus...*

3.1 TRANSLATOLOGICKÝ ROZBOR DIVADELNÍ HRY *RUSOVÉ SE BLÍŽÍ*

V divadelní hře *Rusové se blíží* se zaměřím především na překlad anglicismů, slangových výrazů a také překlad poezie a písně, jelikož součástí dramatického textu je stejnojmenná báseň *Rusové se blíží* a píseň s názvem *Na Washington!*

3.1.1

Překlad anglicismů

V současnosti k rostoucí popularitě anglického jazyka významně přispívají procesy globalizace. Na pronikání anglické slovní zásoby do jiných jazyků má v dnešní době vliv mimo jiné internet a jeho užívání jakožto mezinárodního komunikačního kanálu. Jedním z projevů globalizace a nadměrného užívání internetu se stalo aktivní zavádění anglicismů do světových jazykových systémů, přičemž ruština není výjimkou. Jazyk je důležitou součástí lidové kultury a je obzvláště náchylný ke změnám, které jsou výše zmíněnými trendy způsobeny. Některé menší jazyky často odmítají přejímání slov z cizích jazyků z důvodu obav ze ztráty své jazykové identity. Ruský jazyk je jedním z nejpoužívanějších jazyků na světě a zánik mu nikdy nehrozil, proto přejímal slova z cizích jazyků po celou dobu jeho vývoje až do současnosti. Ruština v průběhu historie přejímala nová slova například ze staroslověnštiny, skandinávských jazyků, turkických jazyků, řečtiny, němčiny, francouzštiny, nizozemštiny, polštiny a angličtiny.²⁶

---

²⁶ КиберЛенинка. ЗАИМСТВОВАННАЯ ЛЕКСИКА. [online]. [cit. 18.06.2024]. Dostupné z: <https://cyberleninka.ru/article/n/zaimstvovannaya-leksika/viewer>, strana 863 - 864. Přeložila Veronika Smolková.

V divadelní hře *Rusové se blíží* se vyskytuje několik anglicismů, které byly do ruštiny převedeny pomocí transkripce, jejíž princip jsem detailně popsala v předchozí kapitole během analýzy divadelních her. Některé z nich představím v následujících úryvcích.

ТАТЬЯНА. Как за что? За нашу духовность. У них там геи, лесбиянки, разврат. Родитель номер 1, родитель номер 2. Гендеры всякие, трансвеститы, чайлдфри. В Европе у власти вообще одни педофилы. Официально!

*ТАТЬЯНА. Proč? Přece kvůli naší duchovnosti. Oni mají gaye, lesby, jsou zkažení. Rodič číslo jedna, rodič číslo dvě. Všelijaká pohlaví, transvestité, **dobrovolná bezdětnost**. V Evropě jsou u moci sami pedofilové. Je to oficiální!*

Ačkoliv čeština také v průběhu historie přejímala a stále přejímá značné množství anglického lexika, nedělo se to zdaleka tolik jako v případě ruštiny. V současné ruštině existuje nespočet anglicismů, které by v textu na české čtenáře působily rušivě, jelikož je v našem jazyce zakořeněno užívání především jejich českého ekvivalentu. Jedním z těchto případů je anglický termín *childfree*, který byl do ruštiny převeden pomocí transkripce jako *чайлдфри*. Do češtiny jsem tento výraz v rámci divadelní hry *Rusové se blíží* přeložila jako *dobrovolná bezdětnost*. Dle mého názoru český pojem *dobrovolná bezdětnost* v tomto textu působí na českého čtenáře přirozeněji než anglicismus *childfree*.

ТАТЬЯНА. Лично меня судить не за что. Я ни о чем не знала. Если кто-то и совершал военные преступления, то не я. Я была уверена, что все это фейки.

ТАТЬЯНА. Mě osobně není za co soudit. O ničem takovém jsem nevěděla. Jestli se někdo dopustil válečných zločinů, tak jsem to nebyla já. Byla jsem přesvědčena, že jsou to všechno fejk.

Opačným případem je pak anglicismus *fake*, který dle mého názoru dosáhl v obou zmiňovaných kulturách podobné úrovně přijetí. Pro zvýraznění expresivity tohoto výrazu jsem v překladu divadelní hry *Rusové se blíží* použila počeštěný dubletní tvar *fejk*.

3.1.2 Překlad slangových výrazů

Ve *Výběrovém slovníku lingvistické terminologie* je pojem slang definován jako „svěbytná součást národního jazyka, jež má podobu nespisovné nebo hovorové vrstvy speciálních pojmenování (jednoslovných a frazémů), realizované v běžném, nejčastěji polooficiálním a neoficiálním jazykovém styku lidí vázaných stejným pracovním prostředím nebo stejnou sférou zájmů a sloužící jednak specifickým potřebám jazykové komunikace, jednak jako prostředek vyjádření příslušnosti k prostředí či zájmové sféře.“²⁷

V divadelní hře *Rusové se blíží* se nachází dva slangové výrazy, kterými Rusové nazývají Ukrajince. Oba výrazy jsou tzv. etnofaulismy, které se definují jako „neoficiální názvy a označení používané místo oficiálních názvů a označení příslušníky určitého etnika vůči jinému etniku“.²⁸

ТАТЬЯНА. Это все происки хитрых укров! Они виноваты во всем! Проклятые хохлы! Они пытаются промыть нам мозги. Это все НАТО. Боевые голуби и комары. Вчера ночью меня укусил комар. Это же их биологическое оружие!

TAŤJANA. Ti mazaní ukroši kují pikle. Všechno je to jejich vina! Zatracený úkáčka! Snaží se nám vymýt mozky. Za všechno může NATO. Bojovní holubi a komáři. Včera v noci mě štípl komár. To je jejich biologická zbraň!

Výraz *укры* má historický původ, který je úzce spjatý s polabskými a pobaltskými Slovy. Ti se od 6. století našeho letopočtu usadili na území dnešního Německa. Dochovali se záznamy o několika slovanských svazech a kmenech, které na tomto území žili. Jedním z nich byl kmen Lutický, do kterého patřili Ukrani, kteří dostali název podle řeky Ukry protékající jejich územím.²⁹ „Skupinou jezer a odtud pak k pramenům řeky Havoly se táhla pomyslná čára oddělující Ratary od krajiny osídlené dalším lutickým kmenem Ukranů. To byla jejich západní hranice. Na jihu tohoto ukranského území byli tito odděleni od Havolanů a Sprévanů řekou Vinavou, na východě je oddělovala řeka Odra od polských Pomořanů a na severu, kde tekla řeka Ukra, seděli Ukrané ve svých sídlech, ovšem neznámo

²⁷ PASTYŘÍK, Svatopluk a Václav VÍŠKA. Základní jazykové pojmy: (výběrový slovník lingvistické terminologie). Hradec Králové: Gaudeamus, 2005. ISBN 8070415711., s. 53

²⁸ Slovník cizích slov ABZ. Slovník-cizich-slov.abz.cz [online]. 2005 [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/etnofaulismy>

²⁹ KREMER, Vilém Václav. Polabští a baltští Slované. Česko-lužický věstník, 1999, roč. IX, č. 11, listopad., s.

jak daleko, jako sousedé Dolenců a Řečanů. V pramenech jsou označováni jako Ucrani, Uchri a Vuocsi.³⁰

V současnosti však toto pojmenování Rusové používají jako hanlivé označení pro příslušníky ukrajinského národa. Je to znevažující narážka na Ukrajince, kteří podporují novou vládu a orientaci na západ v zahraničním a politickém kurzu Ukrajiny. Takového označení s urážlivým podtónem používají proruský smýšlející jedinci.³¹ Z tohoto důvodu jsem do češtiny nemohla přeložit název *украї* jako *Ukrani*, jelikož by v dramatickém textu ztratil svoji pejorativní funkci. Místo toho jsem v českém překladu použila termín *ukroši*, což je nespisovné označení občanů Ukrajiny s negativní konotací, se kterým se v současném českém jazyce můžeme setkat.

Dalším ruským pojmenováním pro občany Ukrajiny je slovo *хохол*, které má také historický původ. Název souvisí se zvykem záporožských kozáků, kteří se stříhali dohola, přičemž uprostřed hlavy si vždy ponechávali dlouhý středový pruh vlasů. Byl to jejich bojový účes, který užívali minimálně z dob Kyjevské Rusi, kdy mohl také znamenat příslušnost ke šlechtickému rodu. V současné době se slovo *хохол* v ruštině používá jako pojmenování pro Ukrajince. Původně bylo považováno za žertovné a familiární, dnes už je však bráno jako pejorativní.³²

Rozhodla jsem se, že v tomto textu nebudu na slovo *хохол* pohlížet jako na součást kultury, kterou bych se měla pokusit převést do českého prostředí tak, aby byl při přenosu zachován invariant. Pokud by se jednalo o odborný text, slovo *хохол* bych přeložila pomocí překladové transformace, která se nazývá transliterace. Transliterace je „převod psaného textu z jednoho typu fonografického písma do jiného“.³³ Pro zachování funkčnosti a pejorativnosti tohoto ruského etnofaulismu jsem se však rozhodla nahradit jej dalším hanlivým českým označením pro občany Ukrajiny, kterým je *ukáčko*. Toto nazvání je v českém jazyce spojováno především s těmi občany Ukrajiny, kteří se přestěhovali do České republiky, ať už krátkodobě nebo natrvalo. To je samozřejmě v současnosti podmíněno ruskou agresí na Ukrajině.

---

³⁰ Tamtéž, strana 15

³¹ КиберЛенинка. Этнические прозвища украинцев в российской и украинской блогосферах. [online]. [cit. 18.06.2024]. Dostupné z: <https://cyberleninka.ru/article/n/etnicheskie-prozvischa-ukraintsev-v-rossijskoy-i-ukrainskoy-blogosferah/viewer>, s. 112. Přeložila Veronika Smolková.

³² Tamtéž, s. 112. Přeložila Veronika Smolková.

³³ KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek a PLESKALOVÁ, Jana, 2012-2018. Nový encyklopedický slovník češtiny [online]. Brno: Masarykova univerzita. [cit. 2024-06-15]. Dostupný z: <https://www.czechency.org/>.

3.1.3 Překlad poezie

Překlad poezie není pro žádného překladatele lehkým úkolem. Musí mít na paměti, co je vše potřeba respektovat a podstoupit, aby byl překlad co nejvěrnější a nejpřesnější, ale zároveň také esteticky působivý. Zlata Kufnerová ve své stati *K současnému stavu teorie básnického překladu* uvádí následující: „Problematika překladu poezie se v podstatě skládá ze dvou částí: první se týká obsahové stránky, přičemž zde pro překlad poezie platí totéž, co pro umělecký překlad vůbec, tj. požadavek adekvátního zprostředkování obsahu, druhá se týká formální stránky, jež je ve vztahu k obsahu nejpodstatnější složkou specifiky básnického textu.“³⁴

V případě básně, kterou jsem přeložila v rámci divadelní hry *Rusové se blíží*, jsem se snažila co nejvíce zachovat obsahovou a formální věrnost originálu. Dbala jsem především na to, aby se báseň stále rýmovala, kvůli čemuž jsem vypustila a nepatrně změnila část jejího obsahu. To však dle mého názoru nemění nic na skutečnosti, že je překlad básně funkčně ekvivalentní. Nyní pomocí úryvků představím pasáže, kde v rámci zachování rýmu musely během překladu proběhnout určité změny a popíšu, jaké metody či překladové transformace jsem při překladu použila.

*Уважайте наш выбор, у России свой путь,
Русский дух не задуть, россиян не согнуть
Стёте наши volбу, то je naše cesta,
Русkou duši nezlomíš, nesfoukneš, jsme z jiného těsta!*

Aby si představený verš zachoval svoji funkčnost, rozhodla jsem se jej doplnit o český frazeologismus *být z jiného těsta*, díky kterému se verš rýmuje i v českém překladu. Frazeologismus je „takové ustálené a reprodukovatelné spojení slov, popř. jiných jednotek, jehož význam je zpravidla (zčásti nebo zcela) neodvoditelný z významu jeho složek a které jsou povahou víceméně jedinečné v tom smyslu, že některá z jeho složek (popř. žádná) stejným způsobem v jiném spojení nefunguje, popř. se vyskytuje pouze ve výrazu jediném“.³⁵

---

³⁴ KUFNEROVÁ, Zlata. Slovo a slovesnost. K současnému stavu teorie básnického překladu. [online]. [cit. 17.06.2024]. Dostupné z: <http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=3045>

³⁵ ČERMÁK, František. *Idiomatika a frazeologie češtiny*. Praha: Univerzita Karlova, 1982., s. 17

*У России свой Бог, русский дух и душа,
Пусть завидуют нам в липком страхе дрожа,*

*Rusko má svého Boha a duši,
Jen ať nám závidí, mají z nás husí kůži!*

Část verše в липком страхе дрожа by se doslovně dala přeložit jako třesoucí se strachy. Pro zachování funkčnosti tohoto verše jsem se rozhodla použít český frazeologismus mít z někoho husí kůži, čímž verš zůstal věrný originálu. Přestože obsah a forma byly lehce pozměněny, smysl se nezměnil.

*Я горжусь, что я русский, я в России живу,
Моя родина здесь, за нее я умру!
Jsem hrdý Rus a z cest domů jsem vždy pospíchal,
Mé místo je zde, pro svou vlast bych dýchal!*

V případě tohoto verše jsem ruský frazeologismus nahradila frazeologismem českým s antonymickým prvkem. Místo doslovného překladu pro svou vlast bych umřel jsem použila pro svou vlast bych dýchal, což je v přeneseném významu velmi podobné.

3.1.4 Překlad písně

Neméně zajímavý byl také překlad úryvku písně, kterou Taťjana zazpívala na konci divadelní hry. Píseň je pro překlad velmi specifická, jelikož je určena pro zpěv a její součástí je vždy určitý hudební doprovod. Je třeba mít na paměti, že text písně bude doprovázen příslušnou melodií. Při jejím překladu tvoří překladatel nový text v cizím jazyce, při kterém musí zapojit své umělecké nadání s citem pro rytmus. „Překlad písňových textů je založen především na přenesení pocitu, který hudba podbarvuje a pokud by se překladatel při jeho zpracování příliš soustředil na věcné informace v originálu, mohlo by to ohrozit primární úlohu, kterou má text jako překladatelský produkt splňovat.“³⁶

---

³⁶ FRYDRYCHOVÁ, Andrea. Překlad amerických písní v ČSR v období 60. let 20. století a jejich analýza. Olomouc: Filozofická fakulta Univerzity Palackého, 2023. Bakalářská práce., s. 10

По центру принятия решений: на Вашингтон!

Полетные задания ракете Сармат!

На Вашингтон, на Вашингтон!

Бей Сармат по городам врага!

На Вашингтон, на Вашингтон!

Враг - США, враг - США!

На Вашингтон, на Вашингтон!

Мы как мученики попадем в рай!

На Вашингтон, на Вашингтон!

А они как грешники сдохнут там!

На Вашингтон, на Вашингтон!

My v tom máme jasno: na Washington!

Už letí rakety Sarmat!

Na Washington! Na Washington!

Začínáme pálit z děl!

Na Washington! Na Washington!

USA je nepřítel, USA je nepřítel!

Na Washington! Na Washington!

Půjdeme do nebe jako mučedníci!

Na Washington! Na Washington!

A oni chcípnou tam jako hříšníci!

Na Washington! Na Washington!

Jako podklad posloužila ruské písní *Na Washington!* melodie známé písničky *We Will Rock You* od skupiny *Queen*. Jedná se o aluzi na událost, která se stala v Rusku v listopadu 2022. V jejím čele stál poslanec Státní dumy Federálního shromáždění Ruské federace Jevgenij Fjodorov. Moskvou prošel průvod demonstrantů poté, co byla ruská armáda poražena u Chersonu. V čele průvodu nesli účastníci demonstrace papírovou raketu, na které byl nápis *SARMAT*, což je druh mezikontinentální balistické rakety, kterou Rusko disponuje. Kromě toho měli demonstranti v ruce také carské svatojiřské stuhy jako symbol militarismu a odporu k ukrajinskému prozápadnímu kurzu.³⁷ V textu písně je obsažena ještě jedna aluze

---

³⁷ FORUM 24. Aktivisté v Moskvě požadovali jaderný úder proti USA | FORUM 24. [online]. [cit. 17.06.2024]. Dostupné z: <https://www.forum24.cz/rusko-siri-video-z-moskevске-demonstrace-za-jadernou-valku-proti-usa>

odkazující na projev ruského prezidenta Vladimira Putina, který v roce 2018 na debatě v Soči řekl, že „v případě jaderného útoku Rusové jako ‚mučedníci půjdou do ráje‘, a agresori ‚prostě chcípnou“.³⁸

Překlad písně *Na Washington!* byl poměrně nelehkým úkolem, který se neobešel bez určité obsahové ztráty, což při překladu písní bývá naprosto běžné. Během překladatelské práce pro mne bylo v tomto případě největší prioritou dosáhnout určité míry ekvivalentnosti za předpokladu, že nedojde ke ztrátě efektivity a dynamiky původního textu.

---

³⁸ Lidovky.cz. Agresori chcípnou, Rusové půjdou jako mučedníci do ráje. ‘ Rusko použije jaderné zbraně jen na obranu, říká Putin | Svět | Lidovky.cz. [online]. [cit. 17.06.2024]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/svet/agresori-chcipnou-rusove-pujdou-do-raje-rusko-pouzije-jaderne-zbrane-jen-na-obranu-rika-putin.A181018_163408_In_zahranici_ele

3.2 TRANSLATOLOGICKÝ ROZBOR DIVADELNÍ HRY *JEDNOU SE NĚMEC, FRANCOUZ A RUS...*

V translatologickém rozboru této divadelní hry se budu postupně zabývat překladem vojenského slangu, aluzí, historismů a slovních hříček.

3.2.1 Překlad vojenského slangu

V textu se objevuje vojenská terminologie, což je samozřejmě determinováno prostředím, ve kterém se odehrává celý děj divadelní hry. Všechny hlavní postavy divadelní hry jsou vojáci. V jejich vyprávění v podobě dopisů je mnoho názvů různých zbraní, vozů nebo vojenského vybavení. Během překladu vojenské terminologie jsem se nesetkala s žádnými problémy. V české vojenské terminologii jsem našla vhodné ekvivalenty pro všechny vojenské názvy, k jejich překladu jsem použila překladovou transformaci, která se nazývá substituce. „Substituce je náhrada jednoho jazykového prostředku jiným, tj. ekvivalentním.“³⁹ Uvedu několik příkladů, kde jsem substituci využila.

ПОЛЬ-ШАРЛЬ КОМИДЕЗО. Жустина, наконец наступил тот день, когда мы дали бой! Кажется, война началась! Мы догнали русских. Наш полк остановился у какой-то деревни. Слышны были ружейные и пушечные выстрелы. Около часу не происходило ничего серьезного. Вдруг я увидел выходящих из леса сразу в нескольких местах головы колонн русских. Они шли сомкнутыми рядами. Они решились выйти в открытую! Мы и артиллерия принялись палить в них так ожесточенно, что они остановились. Но они не двинулись с места. Они просто дали себя громить картечью! Они стояли стеной! Я был поражен русским солдатам. Их были полчища. Я стрелял, как помешанный. Бой длился, кажется, множество часов. И наконец, русские отступили. Они исчезли в лесах, откуда вышли. О-ля-ля! Виват, Наполеон! Сегодня славный и великий день!

PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. Justýno, konečně nastal den, kdy jsme se dali do boje! Zdá se, že válka začala! Dohnali jsme Rusy. Náš pluk se zastavil u nějaké vesnice. Slyšeli jsme výstřely z pušek a děl. Asi hodinu se nic vážného nedělo. Najednou jsem uviděl, jak z lesa na několika místech vycházejí zástupy Rusů. Pochodovali v těsných řadách. Odvážili se vyjít na otevřené prostranství! Začali jsme na ně s dělostřelectvem střílet tak prudce, že se zastavili, ale nehnuli se z místa. Jen se nechali zasypat broky! Stáli v plném šiku! Byl jsem ruskými vojáky zcela ohromen. Byly jich celé hordy a já střílel jako smyslů zbavený. Bitva trvala snad

---

³⁹ KNITTLOVÁ, Dagmar. *Překlad a překládání*. Olomouc, 2010, s. 19

několik hodin. Rusové nakonec ustoupili. Zmizeli v lesích, odkud přišli. Olalá! Vivat, Napoleone! Dnes je slavný a velký den!

*ПАУЛЬ-ОТТО КРАУЗЕ. Я, Пауль-Отто Краузе, гауптман моторизованной 5-й роты 670-го полка 371-ой пехотной дивизии Франца Райсинга. Мы в районе Сталинграда. У меня обморожены ноги и правая рука, поэтому, Бернхард, прости за эти каракули – лучше не могу. Маме не читай это письмо, но сохрани его. Наша **рота** очень сократилась, но и на эту численность мы до сих пор ещё не получили **зимнее обмундирование**. Мы тщетно пытаемся предостеречь себя от обморожения.*

*PAUL-OTTO KRAUSE. Mé jméno je Paul-Otto Krause a jsem kapitán motorizované páté roty, 670. pluku a 371. pěchotní divize Franze Reisinga. Nacházíme se v oblasti Stalingradu. Mám omrzliny na nohou a pravé ruce, takže mi, Bernharde, promiň ty čmáranice, lépe to nezvládnú. Máme tento dopis nečti, ale uchovej si ho. Naše **rota** se stále zmenšuje, ale ani na tento počet jsme ještě nedostali **zimní uniformy**. Marně se snažíme zabránit omrzlinám.*

Z překladatelského hlediska byly mnohem zajímavější výrazy, které spadají do současného vojenského slangu. Ty se objevovaly především v replikách Pavla Krjažečkina, řadového vojáka ruské armády. S pomocí úryvků z divadelní hry opět uvedu konkrétní příklady.

*ПАВЕЛ КРЯЖЕЧКИН. А у нас старшина, тидор конченый, отказался ехать, прикинь? А у него целый **Камаз** сухпайков. Папа, мы **сухпай** на 10 человек делили. Один сухпай! Мы ели все по ложке! Не побухать, не пожрать. Армия освободителей, блять!*

*PAVEL KRJAŽEČKIN. Náš poddůstojník, buzerant jeden, řekl, že nikam nepojede, chápeš to? A to má u sebe celý **náklad'ák MREček**. Tati, dělili jsme si jednu porci na deset lidí. Jednu porci! Na každého vyšla jedna lžice! Nic k pití, nic k žrádlu. Armáda osvoboditelů, doprdele práce!*

Сухпай je název pro vojenskou dehydrovanou stravu, který mezi sebou používají rusky mluvící vojáci. Jedná se o zkráceninu slovního spojení *сухой паёк*, což by v doslovném překladu bylo možné přeložit jako *suchá dávka* nebo *suchý potravinový příděl*. Jelikož jsem chtěla zachovat specifičnost vojenského jazyka a prostředí, snažila jsem se v tomto případě najít ekvivalent v českém vojenském slangu. A to i přesto, že čtenář na první pohled možná jeho význam nepochopí. Díky konzultaci s pracovníky z vojenského prostředí jsem zjistila, že ekvivalentem ruského *сухпай* je v českém vojenském slangu název *MREčka*, což je odvozeno

od anglického názvu *MRE*, tedy *Meal Ready to Eat*. V překladu do češtiny „jídlo připravené k okamžité spotřebě“.

Své obavy ze čtenářova možného nepochopení významu názvu *MREčka* jsem vyřešila tak, že jsem tento termín v následující větě nepoužila znovu, jako tomu je v originále. Místo toho jsem jej nahradila slovem *porce*, které čtenáři jasněji naznačuje, že se jedná o jídlo.

Dalším výrazem, který patří do ruského vojenského slangu, je název *Kamaz*, který se používá pro pojmenování nákladních vozů právě této značky. Nechtěla jsem, aby v textu byly obsaženy dva pro čtenáře neznámé názvy bezprostředně za sebou. Z toho důvodu jsem použila jednu ze sémantických překladových transformací, tzv. generalizaci. Generalizace se používá v případě, jestliže překladatel chce zaměnit slovo s významem užším naopak slovem s významem širším. Proto jsem konkrétní nákladní vozidlo *Kamaz* zaměnila výrazem *nákladňák*.

3.2.2 Překlad aluzí

Aluze neboli narážka je podle *Slovníku literární teorie* „nepřímý odkaz k politickému, historickému, literárnímu aj. kontextu, začleněný do stavby literárního díla.“⁴⁰ Z překladatelského hlediska se pak jedná o fenomén, pro který neexistuje univerzální pravidlo překladu. Bohuslav Ilek správně poznamenává, že aluze by neměly být překládány přesně a doslovně, jelikož tím zpravidla ztrácejí svou funkčnost. Ještě před samotným překladem aluze se však překladatel musí vypořádat s neméně náročným úkolem, kterým je identifikace aluze v textu. Ačkoliv by se měl překladatel snažit o co nejvěrnější a nejfunkčnější překlad, v procesu překládání uměleckého textu může docházet ke ztrátě určité informace z originálního textu, a to nemusí jít nutně pouze o překlad aluze.⁴¹

V textu divadelní hry *Jednou se Němec, Francouz a Rus* se nachází historický odkaz, kterým je provolání Napoleona k Velké armádě z 22. června 1812, jež bylo zároveň vyhlášením války Rusku. Při překladu Napoleonova provolání mi byla inspirací jeho česká verze z knihy Jiřího Kovaříka s názvem *Napoleonovo ruské tažení*. Napoleonovo provolání v knize Jiřího Kovaříka však obsahuje mnohem více detailů než provolání Napoleona z překládané divadelní hry. Z toho důvodu jsem text nemohla převzít jako celek. Pro srovnání

---

⁴⁰ VLAŠÍN, Štěpán (ed.). *Slovník literární teorie*. 2. rozš. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1984., s. 18

⁴¹ KUFNEROVÁ, Zlata. *Překládání a čeština. Linguistica (H & H)*. Jinočany: H & H, 1994. ISBN 80-85787-14-8., s. 155

představím úryvek provolání Napoleona z originálního textu divadelní hry, svůj překlad a také úryvek z knihy *Napoleonovo ruské tažení*.

ПОЛЬ-ШАРЛЬ КАМИДЕЗО. «Les soldats! La guerre a commencé! Солдаты! Война началась! В Тильзите Россия поклялась быть в вечной дружбе с Францией и воевать с Англией. Россия нарушает свои клятвы и не желает давать объяснений. Она ставит нас между бесчестьем и войной. Выбор ясен. Итак, идём вперёд, перейдём Неман и внесём войну на её территорию. Война будет славной и победной!»

„Les soldats! La guerre a commencé! Vojáci! Válka začala! V Tylži Rusko přísahalo Francii věčné spolenectví a Anglii válku. Rusko porušuje své přísahy bez podání jakéhokoli vysvětlení. Nutí nás volit mezi potupou a válkou, o volbě nemůže být pochyb! Vyražme tedy vpřed, překročme Němen a vnesme na jejich území válku. Bude to válka slavná a vítězná!“

„Vojáci! Druhá polská válka začala. První skončila u Friedlandu a Tylže. V Tylži Rusko přísahalo Francii věčné spolenectví a Anglii válku. Dnes své přísahy pošlapává. Bez vysvětlení ponechává podivné požadavky, aby se francouzští orlové stáhli za Rýn a vydali jim své spolenice na milost. Rusko se dalo osudovou cestou, jeho sudba se tedy musí naplnit. Myslí si o nás, že jsme zdegenerovali? Že bychom už nebyli vojáky od Slavkova? Nutí nás volit mezi hanbou a válkou; o volbě nemůže být pochyb! Vyražme tedy vpřed, překročme Němen, vnesme na jeho území válku. Druhá polská válka bude stejně vítězná jako první, uzavřený mír však bude obsahovat záruky. Skoncijme s neblahým vlivem, který má Rusko už padesát let na evropské záležitosti.“⁴²

3.2.3 Překlad historismů

Oproti archaismům jsou historismy slova, která označují reálie, jevy a poměry spojené s minulostí. Historismy tedy pojmenovávají skutečnosti, se kterými se v běžném životě v současné době již nesetkáváme. „Následkem zániku určité reálie se její název dostává na periferii slovní zásoby. Stává se historismem a přestává se běžně používat.“⁴³ V textu divadelní hry se historismus objevil například v následujícím úryvku:

---

⁴² KOVAŘÍK, Jiří. 1812 Napoleonovo ruské tažení. Praha: Hart, 2001., s. 54.

⁴³ MYSTRÍK, Josef. Štylistika. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladatelstvo, 1989., s. 203. Přeložila Veronika Smolková

ПОЛЬ-ШАРЛЬ КОМИДЕЗО. Повсюду ходят наши солдаты, несущие целые свертки различных товаров – они тащат огромные куски сукна, целые головы сахара, различную утварь, одежду, иконы, картины.

*PAUL-CHARLES CAMUS DE SAU. Všude chodí naši vojáci a nosí celé balíky různých produktů – obrovské kusy látek, **homole cukru**, různé nádoby, oblečení, ikony a obrazy.*

Homole cukru bylo jeho tradiční balení kuželovitého tvaru, které se prodávalo až do konce 19. století. Poté jej nahradil klasický kostkový cukr nebo cukr krystal. V tomto případě identifikaci historismu usnadnila skutečnost, že z ruského názvu *голова сахара* je jasné, že se jedná o cukr v jeho určité podobě. *Голова сахара* by v doslovném překladu znamenala „hlava cukru“, což samozřejmě není správný překlad. S pomocí obrázků z internetových zdrojů jsem dospěla ke zjištění, že správný překlad historismu *голова сахара* je *homole cukru*.

3.2.4 Překlad slovních hříček

Slovní hříčka má čtenáře nejen pobavit, ale také během čtení znovu oživit jeho pozornost. Překladatel má během překladu slovní hříčky důležitý úkol. Musí vybrat z cílového jazyka vhodná slova, s pomocí kterých se bude snažit dosáhnout stejného účinku jako předloha ve výchozím jazyce. Překlad slovní hříčky opět budu demonstrovat úryvkem z divadelní hry.

*ПАВЕЛ КРЯЖЕЧКИН. У меня тут и **грыжа**, и **хуижа**, и воспаления всякие!*

*PAVEL KRJAŽEČKIN. Mám furt nějaký záněty a do toho **choleru**, se na to fakt vyseru.*

Tuto slovní hříčku autor v textu použil pro dosažení humorné situace ve chvíli, kdy je hlavní postava, Pavel Krjažečkin, velmi naštvaný. Jak jsem zmínila v předešlé kapitole, divadelní hra je tragikomedii, mísí se v ní komično s tragičnem a humorné s vážným.

Doslovný překlad této slovní hříčky by byl například „*Mám kýlu a nějakou další kokotinu, a všelijaký záněty!*“ Tímto by však překlad zcela ztratil svoji funkci, kterou je pomocí slovní hříčky a rýmu čtenáře rozesmát. Autor divadelní hry k tomu použil tzv. kalambúr, pro který je typická homonymie a polysémie lexikonu. Bohuslav Brouk definuje kalambúr jako amfibolickou slovní hříčku založenou na homonymii a homofonii.⁴⁴

---

⁴⁴ BROUK, Bohuslav. Jazyková komika. Praha 1941., strana 32

Překlad slovní hříčky jsem vyřešila tím, že jsem ve svém překladu zaměnila druh choroby a následně jsem k ní našla vulgarismus, se kterým se bude rýmovat. Tím slovní hříčka sice ztratila na obsahu, který ale není důležitý tolik jako sama humorná situace, jež má slovní hříčka vytvořit.

ZÁVĚR

Ve své diplomové práci jsem si vytyčila za cíl především vytvořit překlad protiválečných divadelních her *Rusové se blíží* a *Jednou se Němec, Francouz a Rus...*, který bude funkční, adekvátní a na českého čtenáře, potažmo diváka, bude z jazykového a inscenačního hlediska působit stejně, jako originál na rusky mluvící čtenáře a publikum.

Drama je pro překlad velmi specifickým textem, proto jsem během psaní diplomové práce využila poznatky z několika publikací, které mi pomohly orientovat se v problematice překladu divadelních her a s pomocí kterých se mi podařilo vytvořit adekvátní překlady. Jedná se především o *Umění překladu* Jiřího Levého, *Umění dramatu* Milana Lukeše a *Překládání a čeština* Zlaty Kufnerové a spol. Při důkladné analýze divadelních her pro mne pak byly stěžejní publikace *Stavba dramatu* Františka Všetického a skripta *Drama, divadlo, divák* Zdeňka Hořinka. Neméně důležitými pro mě byly také internetové zdroje, zejména pak při analýze divadelní hry *Rusové se blíží*, součástí které byla také analýza ruské propagandy v rámci ruské agrese a války na Ukrajině. Jelikož se jedná o současnou problematiku, o spoustě událostí nebylo možné dohledat informace z jiných zdrojů nežli právě internetových, jelikož o nich nebyly napsány žádné publikace, ale jen články. V rámci analýzy jsem však použila pouze články věrohodných českých médií, které potvrzovaly, že se konkrétní tvrzení ruské propagandy v ruských médiích od začátku války na Ukrajině průběžně objevovaly. Takovým způsobem jsem postupovala z toho důvodu, aby se v mé práci nenacházely nepravdivé a nepodložené informace z ruských neověřených zdrojů. Mimo jiné jsem využila také konzultace s odborníky z vojenského prostředí, jelikož v divadelní hře *Jednou se Němec, Francouz a Rus...* byl obsažen současný vojenský slang, pro který jsem potřebovala spolu s odborníky najít vhodný a adekvátní překlad.

Válka na Ukrajině je obrovský problém mezinárodního měřítka, o kterém je dle mého názoru stále potřeba udržovat určité povědomí nejen v české společnosti. Tento konflikt má širší dopady v podobě humanitárních krizí, otázek mezinárodní bezpečnosti nebo porušování lidských práv. V neposlední řadě je třeba zmínit také dopady ekonomické či dopady na psychické zdraví osob zasažených jakoukoli válečnou tragédií. Kontinuální veřejná diskuze je pro konflikty tohoto rázu důležitá z několika důvodů. Jedním z nich je například vytváření tlaku na politiky, aby přijali určitá opatření k řešení konfliktu či pokusu o mírové iniciativy. Dalším pak může být povědomí společnosti o nutnosti humanitární pomoci a podpory pro postižené oblasti. Trvalá pozornost vyjadřuje solidaritu s Ukrajinou a podporu jejího boje za nezávislost a suverenitu. Tato solidarita se může projevat v několika směrech a může mít

různé podoby. Já jsem se v rámci projevu solidarity s Ukrajinou rozhodla využít své překladatelské dovednosti pro přeložení protiválečných divadelních her, které ruskou agresi a válku na Ukrajině silně odsuzují. Jelikož se v obou případech jedná o tragikomedie, válku kritizují i humorným způsobem. Překlad divadelních her jsem vytvořila s předpokladem jejich inscenace a představení na scéně některého z českých divadel. To by mohlo přispět k již zmiňovanému povědomí o válce na Ukrajině v české společnosti a také uvědomění si, že tento konflikt stále pokračuje, i když zájem o něj ve společnosti postupně upadá.

РЕЗЮМЕ

Основной целью предлагаемой дипломной работы является создание комментированного перевода антивоенных пьес с русского языка на чешский. Антивоенные пьесы называются *«Русские идут»* и *«Однажды немец, француз и русский»*. Пьесу *«Русские идут»* написала современная известная драматург Елена Астас'ева, которая родилась в Украине. Автора пьесы *«Однажды немец, француз и русский»* мы не знаем, так как написал её анонимно. Тематически обе пьесы касаются войны в Украине, хотя каждая из них рассматривает и описывает разные проблемы, касающиеся данного конфликта. В пьесе *«Русские идут»* речь идет, прежде всего, о теме русской пропаганды и о том, насколько она способна повлиять на человека и изменить его мышление. В пьесе *«Однажды немец, француз и русский»* описана история военных, служащих в разных веках и разных войнах. В тексте детально описаны их жизнь и страсть на фронте. Во время чтения пьесы читатель понимает, что у военных много общего, несмотря на тот факт, что они воюют в абсолютно разных конфликтах, между которыми промежуток несколько десятилетий, может быть, даже ста лет.

История в пьесе *«Русские идут»* начинается с момента, когда Татьяна и Судья находятся в одной комнате с зарешеченными окнами. Судья спрашивает у Татьяны разные вопросы и пытается понять и объяснить, что происходит у Татьяны в голове. Она сначала старается выразиться очень правильно и не рассказывать вредные речи, но через некоторое время Татьяна начинает показывать свое истинное лицо. Когда Судья понимает, что мозг Татьяны полностью насыщен русской пропагандой, он сразу призывает Врача, который должен отправить Татьяну на лечение, называющееся «ментальный детокс», чтобы избавить Татьяну от её болезни, значит от русской пропаганды.

Пьеса *«Однажды немец, француз и русский»* по своей форме является очень специфическим драматургическим текстом. В ней выступают три главных персонажа и один побочный персонаж. Два из них, военные Камидезо и Крауз, выступают в виде своих писем, которые пишут с фронта своим близким. Только Кряжечкин пользуется мобильным телефоном, чтобы пообщаться с отцом. Через определённые способы коммуникации читатель и зритель могут узнать об их эмоциях и мнениях о войне, которые в течение пьесы быстро меняются. В конце рассказывания своих историй каждый из них понимает, что война – абсолютно бессмысленное

действие, из-за которого умирают ни в чем не виноватые люди или теряют все свои жизненные надежды.

Дипломная работа содержит три самостоятельные главы, причем каждая из них состоит из нескольких подразделов. Кроме того, в состав моей дипломной работы входят также библиография и список всех используемых мной источников. В приложении также находятся оригинальные тексты обоих пьес на русском языке. Содержание всех глав буду детально описывать ниже.

Первая глава дипломной работы посвящена детальному анализу драматических текстов «Русские идут» и «Однажды немец, француз и русский». В анализе постепенно рассматриваются такие компоненты драматических текстов, как название пьесы, место, время, персонажи, сюжет, язык и т. д. Чтобы анализы обоих пьес были эффективными, в их рамках используются отрывки из пьес, подтверждающие в анализе высказанное. При анализе мне потребовалось работать с несколькими научными пособиями, посвященными теории перевода драматических текстов, чтобы создать полный и детальный анализ обоих произведений. Одним из них является произведение с названием «Постройка драмы», которое написал Франтишек Вшетичка. Очень полезными для меня были также теоретические знания из книги «*Драма, театр, зритель*», которую написал Зденек Хоржинек.

Глава вторая содержит основную часть дипломной работы, так как в ней находятся переводы пьес «*Русские идут*» и «*Однажды немец, француз и русский*». Так как драматический текст является для перевода очень специфическим видом текста, мне понадобились произведения, рассматривающие теорию перевода пьес и теорию перевода художественных текстов вообще, чтобы полностью углубиться в эту проблематику. Во время перевода я работала с мыслями и теоретическими знаниями, например, из произведения Иржи Левого «*Искусство перевода*», из труда «*Искусство драматургии*», который написал Милан Лукеш, или также из книги «*Перевод и чешский язык*» Златы Куфнэровой. Мне было необходимо подобрать несколько теоретических сведений, чтобы создать адекватный перевод пьес с русского языка на чешский. Я должна была выбрать подходящие переводческие трансформации, а также посоветоваться с экспертами в данной области по поводу некоторых современных терминов. Я старалась, чтобы мои переводы были как можно наиболее функционально-эквивалентными, и для того подбирала определенные переводческие методы, чтобы

правильно перевести пьесы с русской культурной и драматургической среды в чешскую, что и является задачей непростой.

Пьеса – это, прежде всего, диалоги и монологи персонажей, с помощью которых открывается весь сюжет и история. Так как эти диалоги и монологи являются живой речью, в них содержится много современного языка, при переводе которого можно столкнуться с проблемами.

Очень важно, чтобы текст в другой среде стал для читателей или зрителей воспринятым и понятным. В случае пьесы идеально, когда после ее перевода удастся провести постановку пьесы в театре.

Третья глава настоящей дипломной работы представляет собой комментарий к переводу, в котором подробно описываются те фрагменты и те термины, при переводе которых возникли трудности, и я должна была принять определенные решения для того, чтобы создать их адекватный и качественный перевод. Речь идет, прежде всего, о переводе англицизмов, сленговых выражений, военного сленга, аллюзий, историзмов и также о переводе поэзии и песни, потому что в пьесе «Русские идут» находятся короткие стихи и одна песня. В переводческом комментарии я детально описываю, какие переводческие трансформации я использовала и какие решения приняла, чтобы правильно перевести вышеупомянутые языковые явления и элементы.

Я уверена, что моя дипломная работа полностью отвечает теме и целям, которые я в начале писания себе определила и надеюсь, что мои переводы станут полезными. Я была бы весьма благодарна и счастлива, если бы любой чешский театр поставил мной переведенные пьесы, потому что, по моему мнению, их тема очень важна.

PRAMENY

Однажды немец, француз и русский. Пьесы. Главная – Любимовка. Dostupné z:

<https://lubimovka.art/library?program=9>

Олена Астас'ева. Русские идут. Dostupné z:

https://drive.google.com/file/d/1JSPVklwov_No9JP6jjM_W68nursVIBM/view

LITERATURA

BROUK, Bohuslav. Jazyková komika: [estetická studie]. Praha: Václav Petr, 1941.

ČERMÁK, František. Idiomatika a frazeologie češtiny. Praha: Univerzita Karlova, 1982.

DROZD, David. Kapitoly z teorie dramatu. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2013.

DRUGÁ, D. (2023). WAR IN UKRAINE: RUSSIAN PROPAGANDA THEMES. Strategic Impact, 84(3-4).

EMMERT, František, Peklo na východní frontě: 1941-1945, Brno 2013.

FRYDRYCHOVÁ, Andrea. Překlad amerických písní v ČSR v období 60. let 20. století a jejich analýza. Olomouc: Filozofická fakulta Univerzity Palackého, 2023. Bakalářská práce.

HORŮINEK, Zdeněk. Drama, divadlo, divák. Učební texty vysokých škol. Brno: Janáčkova akademie múzických umění, 1991.

MISTRÍK, Josef. Štylistika. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1989.

KNITTLOVÁ, Dagmar; GRYGOVÁ, Bronislava a ZEHNALOVÁ, Jitka. Překlad a překládání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, 2010. ISBN 978-80-244-2428-6.

KOVAŘÍK, Jiří. 1812 Napoleonovo ruské tažení. Praha: Hart, 2001.

KREMER, Vilém Václav. Polabští a baltští Slované. Česko-lužický věstník, 1999, roč. IX, č. 11, listopad.

KUFNEROVÁ, Zlata. Překládání a čeština. Linguistica (H & H). Jinočany: H & H, 1994. ISBN 80-85787-14-8.

LUKEŠ, Milan. Umění dramatu. Estetika divadelní a filmové tvorby. Praha: Melantrich, 1987.

PASTYŘÍK, Svatopluk a Václav VÍŠKA. Základní jazykové pojmy: (výběrový slovník lingvistické terminologie). Hradec Králové: Gaudeamus, 2005. ISBN 8070415711.

ŠPAČKOVÁ, Stanislava. Rusko-česká ekvivalence propriálního lexika: vlastní jména v překladu. Brno: Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, 2017. ISBN 978-80-210-8687-6.

VŠETIČKA, František. Stavba dramatu: o kompoziční poetice ruského, polského a slovenského dramatu. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1996. ISBN 80-7067-625-6.

VLAŠÍN, Štěpán (ed.). Slovník literární teorie. V Praze: Československý spisovatel, 1977.

ZICH, Otakar a OSOLSOBĚ, Ivo. Estetika dramatického umění: teoretická dramaturgie. 2.(v Panoramě 1.)vyd. Dramatická umění (Panorama). Praha: Panorama, 1986.

INTERNETOVÉ ZDROJE

České internetové zdroje

ČT24 — Nejdůvěryhodnější zpravodajský web v ČR | Česká televize. Rusko dál získává západní elektroniku potřebnou do vyspělých zbraní, píše BBC. [online]. [cit. 09.06.2024]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/svet/rusko-dal-ziskava-zapadni-elektroniku-potrebnu-do-vyspelych-zbrani-pise-bbc-17693>

ČT24 — Nejdůvěryhodnější zpravodajský web v ČR | Česká televize. Slova o „denacifikaci Ukrajiny“ zněla od propagandy už před invazí, popisuje zpravodaj. [online]. [cit. 09.06.2024]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/svet/slova-o-denacifikaci-ukrajiny-znela-od-propagandy-uz-pred-invazi-popisuje-zpravodaj-9586>

Filip Harzer. Seznam Zprávy. Frontální útok dezinformátorů. Z kapky na skle se dělá nahraný masakr - Seznam Zprávy. [online]. [cit. 09.06.2024]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zahranicni-stredni-evropa-frontalni-utok-dezinformatoru-z-kapky-na-skle-se-dela-nahrany-masakr-196870>

FORUM 24. Aktivisté v Moskvě požadovali jaderný úder proti USA | FORUM 24. [online]. [cit. 17.06.2024]. Dostupné z: <https://www.forum24.cz/rusko-siri-video-z-moskevske-demonstrace-za-jadernou-valku-proti-usa>

iDNES.cz. Kremelská propaganda oprášila Satana, jako hlavní cíl války na Ukrajině. [online]. [cit. 09.06.2024]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/nato/satan-ukrajina-valka-rusko-putin-medvedev-lucifer.A221209_180822_zpr_nato_inc

iROZHLAS. Divadelní hrou proti válce. V Olomouci proběhne akce v rámci celosvětového čtení ukrajinských her. [online]. [cit. 09.06.2024]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/kultura/divadlo/celosvetove-cteni-ukrajinskych-her-olomouc_2303290740_ara

Jaroslav Krupka. Deník.cz. Američané zkoušeli na Ukrajině biologické zbraně, tvrdí Rusko. Jde o lež. [online]. [cit. 09.06.2024]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/fake-news-ukrajina-usa-rusko-biolaboratore-biologicke-zbrane.html

KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek a PLESKALOVÁ, Jana, 2012-2018. Nový encyklopedický slovník češtiny [online]. Brno: Masarykova univerzita. [cit. 2024-06-15]. Dostupný z: <https://www.czechency.org/>.

KUFNEROVÁ, Zlata. Slovo a slovesnost. K současnému stavu teorie básnického překladu. [online]. [cit. 17.06.2024]. Dostupné z: <http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=3045>

Lidovky.cz. Agresori chcípnou, Rusové půjdou jako mučedníci do ráje.‘ Rusko použije jaderné zbraně jen na obranu, říká Putin | Svět | Lidovky.cz. [online]. [cit. 17.06.2024]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/svet/agresori-chcipnou-rusove-pujdou-do-raje-rusko-pouzije-jaderne-zbrane-jen-na-obranu-rika-putin.A181018_163408_In_zahranici_ele

PASTYŘÍK, Svatopluk a Václav VÍŠKA. Základní jazykové pojmy: (výběrový slovník lingvistické terminologie). Hradec Králové: Gaudeamus, 2005. ISBN 8070415711., strana 53

Slovník cizích slov ABZ. Slovník-cizich-slov.abz.cz [online]. 2005 [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/etnofaulismy>

Vaňková, Andrea. Napoleonovo tažení do Ruska. Vedoucí práce PhDr. Miroslav Šedivý, Ph.D. Západočeská univerzita v Plzni. [online]. [cit. 09.06.2024]. Dostupné z: <https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/8753/1/BP%20Andrea%20Vankova%20format%20World.pdf>, strana 12

Zahraníční internetové zdroje

The Theatre of Playwrights. Playwriter Olena Astasyeva. [online]. [cit. 09.06.2024]. Dostupné z: https://theatreofplaywrights.com/playwriter-olena_astasyev-idp-30-slugify-authors

КиберЛенинка. ЗАИМСТВОВАННАЯ ЛЕКСИКА. [online]. [cit. 18.06.2024]. Dostupné z: <https://cyberleninka.ru/article/n/zaimstvovannaya-leksika/viewer>, strana 863 - 864.

КиберЛенинка. Этнические прозвища украинцев в российской и украинской блогосферах. [online]. [cit. 18.06.2024]. Dostupné z: <https://cyberleninka.ru/article/n/etnicheskie-prozvischa-ukraintsev-v-rossiyskoy-i-ukrainskoy-blogosferah/viewer>

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA Č. 1 – ORIGINALNÍ TEXT DIVADELNÍ HRY *RUSOVÉ SE BLÍŽÍ*

Русские идут

Автор - Елена Астасьева (email: helenastaseva@gmail.com)

Пьеса

Действующие лица:

Татьяна - русская женщина, 46 лет

Судья

Врач

(Судья и Врач могут быть любого пола, на усмотрение режиссера)

Комната с зарешетчатыми окнами. В ней находятся двое: СУДЬЯ и ТАТЬЯНА.

ТАТЬЯНА: Я не понимаю, почему я здесь. Я всегда была далека от политики. Что со мной будет, меня расстреляют?

СУДЬЯ. Я эксперт независимого международного военного суда. Пожалуйста, назовите свое имя и род занятий.

ТАТЬЯНА. Произошла какая-то ошибка. Я всегда была против войны. Вы должны меня отпустить! Я ни в чем не виновата!

СУДЬЯ. Пока вас ни в чем не обвиняют. Я здесь как раз для того, чтобы разобраться. Пожалуйста, скажите мне, как вас зовут.

ТАТЬЯНА. Татьяна Витальевна Иванова.

СУДЬЯ. Год вашего рождения, место жительства и род занятий.

ТАТЬЯНА. Год рождения - 1976. Место жительства - Москва. Я учительница младших классов.

СУДЬЯ. Скажите, Татьяна, вы знали о том, что Россия бомбит украинские города?

ТАТЬЯНА: Конечно, нет! Что вы такое говорите! Я ничего не знала.

СУДЬЯ: 25 февраля Оля Литвиненко, ваша подруга из Мариуполя, написала вам сообщение в Вотсап: «Таня, я сижу в подвале с мамой, нас бомбят русские. Мама плачет. Что происходит?». Что вы ответили?

ТАТЬЯНА: Да какая она мне подруга... Так, учились когда-то вместе. В педагогическом. Я ее сто лет не видела.

СУДЬЯ (*читает*): вы ответили: «Наши стреляют только по военным объектам, зачем вы сидите в подвале? Никто вас не тронет».

ТАТЬЯНА: По телевизору так сказали. Только по военным объектам.

СУДЬЯ. 28 февраля Оля прислала вам видео со своим разрушенным домом, в который попал снаряд. Что вы ответили?

ТАТЬЯНА: Я ей ответила, что сочувствую.

СУДЬЯ: У нас другие сведения. (*читает*) Вы ответили: «Зачем ты шлешь мне эти фейки? Я же вижу, что это не твой дом»

ТАТЬЯНА. Так если это не ее дом был на фото! Мы с мужем ездили к ней в гости в прошлом году. Отдохнуть на море. Это точно не ее был дом! Я бы узнала.

СУДЬЯ: 1 марта Оля написала вам: «Мама погибла. Вышла из подвала, хотела принести нам еду. Ее разорвало снарядом...Ненавижу вашу ублюдочную страну! Ненавижу Путина! Будьте вы все прокляты!».

Вы ответили: «Откуда столько ненависти, Оля? Сочувствую твоему горю, но надо всегда оставаться людьми. Я думала, что мы подруги, а ты оскорбляешь мою страну. Моего президента».

ТАТЬЯНА. Вежливо ответила, по-человечески. А она мне на это знаете что? Она мне ответила: «Иди на...» Я не знаю, тут можно нецензурно выражаться? Я учительница, я стараюсь соблюдать чистоту русской речи. В общем, она мне ответила (*шепотом*) «иди на хуй». Представляете?!

СУДЬЯ. После этого вы ее заблокировали.

ТАТЬЯНА. А что я должна была сделать? Понимаете, я такой человек... Позитивный. Я стараюсь окружать себя хорошими людьми. Думать только позитивные мысли. Наши мысли формируют нашу реальность, слышали такую теорию?

Так зачем мне этот негатив? Я понимаю, у нее умерла мама, но это ее не оправдывает. У меня, например, тоже мама умерла, от рака, три года назад. Но я же ей тогда гадости не писала?

СУДЬЯ. Но ведь именно Россия, ваша страна, виновата в смерти мамы вашей подруги.

ТАТЬЯНА. А я тут причем? Я, что ли, лично ее дом разбомбила? Я что ли ее маму убила?

СУДЬЯ. Как вы отнеслись к тому, что ваша страна напала на Украину?

ТАТЬЯНА. Говорю же, я об этом ничего не знала.

СУДЬЯ. Но ведь подруга вам написала.

ТАТЬЯНА. И после этого перестала быть моей подругой.

СУДЬЯ. Но были и другие источники, чтобы узнать про войну.

ТАТЬЯНА. Мне некогда изучать какие-то там источники, я работаю. У меня муж, сын, готовка, стирка, уборка. Ну да, я знала, что на Россию напало НАТО на территории Украины и все там стали нацистами. Они там сделала каких-то биогузей и боевых комаров... И за что они так нашу страну ненавидят?

СУДЬЯ: Кто ненавидит?

ТАТЬЯНА. Запад. Америка. Европа. Украина тоже, конечно. Весь мир. Все, кроме Эритреи. Вы не знаете, кстати, где эта Эритрея?..

СУДЬЯ: В Африке. Но скажите, за что все-таки вас весь мир ненавидит?

ТАТЬЯНА. Как за что? За нашу духовность. У них там геи, лесбиянки, разврат. Родитель номер 1, родитель номер 2. Гендеры всякие, трансвеститы, чайлдфри. В Европе у власти вообще одни педофилы. Официально! У них там даже партия такая есть. Партия педофилов. И они хотят, чтобы наши сыновья стали геями! Принудительно заставляют детей менять пол. Был мальчик - чик-чик - и стала девочка. Представляете? Как представляю, что с моим сыном могут сделать такое... Да никогда! Как можно своими руками отдать ребенка под нож?

Поэтому Запад и напал на нас. У нас ведь традиционные ценности. Но сами они на нас напасть боялись, у нас же ядерное оружие. Поэтому Запад напал на нас чужими руками. Руками украинцев.

СУДЬЯ: Но ведь именно Россия напала 24 февраля на Украину. Не наоборот. Как вы это объясните?

ТАТЬЯНА: Это был превентивный удар. Если бы мы на них не напали, они бы первыми напали на нас. А мы оказались умнее и напали первыми! Так что это защита, а не нападение.

СУДЬЯ. То есть вы одобряете действия российской армии?

ТАТЬЯНА. Конечно! Россия - моя родина. Путин - мой президент. Я давала присягу на верность родине. Родину не выбирают, она как мать. Вот вы бы пошли против матери?

СУДЬЯ. Значит, вы за войну?

ТАТЬЯНА. Конечно же я против войны, что вы! Я всегда была за мир. У меня дед погиб на Великой Отечественной войне. Нас всегда учили в школе: главное - только бы не было войны! Мы - страна-победитель. Если что, можем повторить! Я и сама детей в школе этому учила. Мы с детьми на уроке рисовали голубя мира! Письма писали русскому солдату на фронт! И стихи разучивали с ними на 9 Мая. На День победы. Я сама написала. *(стесняясь)* Я немного пишу, знаете ли... В детстве мечтала стать поэтом.

Читает стихи с выражением, манерно, как делают это плохие актеры:

Наша эра пришла и Россия вперед!
Земли русские вождь все соберет!
Поднимайся, народ, перемены грядут,
Наше время пришло, русские идут!
Уважайте наш выбор, у России свой путь,
Русский дух не задуть, россиян не согнуть,
И никто не посмеет поднять на нас кнут,
С гордо поднятым флагом русские идут!

У России свой Бог, русский дух и душа,
Пусть завидуют нам в липком страхе дрожа,
Мы другая реальность, высота из высот,
Как портал в другой мир, Россия - вперед!
Я горжусь, что я русский, я в России живу,
Моя родина здесь, за нее я умру!

Я Кадыров, я Путин, миллионы нас ждут,
Трепещи, Украина, Русские идут!
Трепещи, Европа, Русские идут!
Трепещи, Америка, Русские идут!
Русские идут! Русские идут! Русские идут!

Нас не надо судить, всех нас ждет Божий суд!
Расступись, небеса, русские идут!

Застенчиво. Ну как вам?

СУДЬЯ: Интересные стихи, Татьяна. Судя по строчке «нас не надо судить», вы уже тогда догадывались, что судить вас будут?

ТАТЬЯНА. Лично меня судить не за что. Я ни о чем не знала. Если кто-то и совершал военные преступления, то не я. Я была уверена, что все это фейки.

СУДЬЯ. Какие фейки?

ТАТЬЯНА. Да разные... Например, на работе у нас одна молоденькая учительница оказалась из этих... Либералов. Ее потом уволили, конечно. Но перед этим она всем в нашей школе разослала видео, там все эти разрушенные дома... Обгорелые трупы. Ужас! И оторванная женская рука с красным маникюром. Я, конечно, знала, что все это фейк, у них там трупы на видео шевелятся. Мне мой муж все объяснил. Украинцы взяли, поубивали своих, потом выкопали трупы из могил и везде разбросали. Чтобы обвинить русскую армию! Представляете? Мне потом приснилась однажды эта рука в кошмарном сне. После этого я вообще перестала открывать любые фото и видео, которые мне присылали. Зачем мне этот негатив?

СУДЬЯ: А были и другие видео?

ТАТЬЯНА: Ну да... У меня троюродная сестра Галя в Украине живет, под Харьковом. Так она мне все слала какие-то фото трупов, руины домов. Мол, посмотри на дело рук ваших русских солдат. Совсем с ума сошла. Прислала мне фотографию мертвой девочки. С бантиками... Я так плакала! Знаю, что фейк, и все равно плачу, остановиться не могу. Просто я слишком добрая.

СУДЬЯ. Значит, вы ей не поверили?

ТАТЬЯНА. Конечно, не поверила. Хохлы вообще приврать любят. И Галя тоже, замечала не раз. Это в крови украинцев - врать. Они слова без вранья сказать не могут. Одно слово - нацисты.

СУДЬЯ. Татьяна, скажите, по-вашему, кто такие нацисты?

ТАТЬЯНА. Ну как кто. Странные вы вопросы задаете. Это все знают. Нацисты - это фашисты.

СУДЬЯ. Я хочу услышать ваше определение.

ТАТЬЯНА. *Задумывается.* Эммм... Нацисты - это наши враги. Все, с кем мы воюем - это нацисты. Раньше с немцами воевали, они были нацистами. Сейчас воюем с украинцами, значит, нацисты они. Все, кто помогает нашим врагам - тоже нацисты.

СУДЬЯ. То есть если Европа и США помогают Украине - то они нацисты?

ТАТЬЯНА. Конечно, нацисты! Кто не с нами - тот против нас. А они нас ненавидят. Да. Нацисты - это те, кто ненавидит русских. Это все те, кто не хочет говорить на русском языке, ненавидит великую русскую культуру. Кстати, вы знали, что в Киеве снесли памятник Пушкину? Пушкин - великий русский поэт! А они его снесли! Кто еще на такое способен, если не нацисты?!!

СУДЬЯ. Памятник Пушкину в Киеве снесли 11 октября. К этому времени русскими снарядами были разрушены почти все электростанции в Киеве. Жители города остались без отопления, света и воды. Как вы к этому отнеслись?

ТАТЬЯНА. Да я не знала ничего. Объяснила же, не интересуюсь политикой.

СУДЬЯ. У меня другие сведения. 31 октября под видео на Ютубе «Киев без света. Как киевляне выживают в обесточенном городе» вы оставили комментарий:

«Так хохлам и надо... Пока они к нам на коленях не приползут, ничего не кончится. Пусть померзнут зимой!»

ТАТЬЯНА. Это я такое написала?..

СУДЬЯ. Да, вы.

Судья выводит на экран на стене проекцию с монитора ноутбука.

Аккаунт «Патриотка PoZZии», на аватарке трудно различить лицо, перекрытое буквой Z, но наши специалисты выяснили, что этот аккаунт принадлежал именно вам.

ТАТЬЯНА. Ошиблись ваши специалисты.

СУДЬЯ. 15 октября под видео на Ютубе «Вбомбили в каменный век: украинцы живут во тьме, без связи и макарон» вы оставили комментарий:

«С самого начала надо было с ними так! Разбомбить мерзкое гнездо нацистов! Чтобы памяти от них не осталось!»

Запись сделана с того же аккаунта.

На экране возникает крупным планом упомянутый комментарий.

ТАТЬЯНА. Молчит, смотрит под ноги. Потом поднимает голову. С вызовом говорит:

- Ну да, я это написала, хорошо. Ну а что? Они сами виноваты!

СУДЬЯ. Но это ведь мирные люди. В чем их вина?

ТАТЬЯНА. На войне мирных людей не бывает. Мне мой муж все объяснил. Они там все не только нацисты, но еще и сатанисты! Представляете, они поклоняются сатане. Они его называют Иблис. Даже дети там сатанисты. Даже младенцы. Лежит в колясочке - а уже сатанист и нацист. А я верующий человек! Россия - богоизбранная страна, наша миссия - спасти мир от Антихриста.

СУДЬЯ. Татьяна, скажите, как же так получилось, что в Украине, где живут ваши родственники и друзья, вдруг все стали нацистами и сатанистами?

ТАТЬЯНА. Понятно, как. Тлетворное влияние Европы. И еще наркотики. В Украине президент - наркоман. Кокаин ему поставляют из США. Их Зеленский - марионетка, им управляет Запад. Как на Западе скажут - так он и делает, потому что наркотики нужны. Не выполнит требования Запада - останется без кокаина. А Запад нас ненавидит, потому что завидует нашей духовности. Они там санкции вводят против нас. Визы не дают. Думают, мы испугаемся! Как бы не так! Русские не сдаются!! Как они с нами - так и мы с ними. Это только начало. Украинцы мерзнут, европейцы мерзнут! Ахаха, газ ведь у нас! Скоро в Европе все подохнут!!!

СУДЬЯ. То есть вы хотите, чтобы все люди в Европе, как вы выражаетесь, подохли?

ТАТЬЯНА *вспоминает где она, испуганно*. Я? Что вы! Я такого не говорила. Я всех людей люблю. Я вообще человек позитивный. Стараюсь всем делать только добро, политикой не интересуюсь. В церковь хожу. За мальчиков наших молюсь на фронте.

А вы, наверное, из Европы, да? То-то я смотрю, вы по-русски с акцентом говорите. Только не пойму, с каким. Вы из какой страны?

СУДЬЯ. А в каких европейских странах вы были?

ТАТЬЯНА. Я? Ни в каких не была. Мне и дома хорошо. У меня дача под Москвой. Летом там знаете как здорово? Река, солнышко... Комары, правда, кусаются.

СУДЬЯ. Если вы не были в Европе, почему вы хотите, чтобы там все сдохли?

ТАТЬЯНА. Да ничего я такого не хочу. Я пошутила. Пусть себе живут... Только к нам пускай не лезут со своими геями. Я не хочу, чтобы мой Ванечка геєм стал!

СУДЬЯ. Если вы не были в Европе, откуда вы знаете, что там геи?

ТАТЬЯНА. Так все об этом знают.

СУДЬЯ. И все-таки.

ТАТЬЯНА. Так по телевизору говорят.

СУДЬЯ. Вы верите телевизору?

ТАТЬЯНА. Конечно, верю! По телевизору врать не будут. Мы же не хохлы, это у них все время по телевизору врут. Я, например, видела видео с украинского канала, где показывают, как в Херсоне люди радуются, что к ним зашла украинская армия! Плачут, украинских солдат обнимают, целуют... Сразу видно, что это фейк!

СУДЬЯ. Как вы поняли, что это фейк?

ТАТЬЯНА. Во-первых, у них там вокруг трава зеленая, листья на деревьях. А на дворе - ноябрь. В Москве снег лежит уже!

СУДЬЯ. Херсон находится на юге, там теплый климат.

ТАТЬЯНА (*не слушает*). А во-вторых, Херсон - исконно русский город. Его жители сами просили их освободить от нацистов. Умоляли присоединить Херсон к России. Мы потом их всех эвакуировали, дали им бесплатно новые квартиры в Сибири. Мне, между прочим, просто так никто квартиру не давал! Я ипотеку до сих пор не выплатила! А они неблагодарные. Делают вид, что остались в Херсоне и радуются ВСУ! За что наши мальчишки гибли, спрашивается? Зачем мы их спасали?

СУДЬЯ. Вы их не спасали, вы оккупировали их город.

ТАТЬЯНА. Да какая это оккупация?! Оккупация - это когда немцы в 1941 году в Советский Союз пришли. Завоевать нас хотели. А сейчас мы просто наши исконно русские земли освобождаем. Эти земли были нашими до 1919 года.

СУДЬЯ. В соответствии с международным правом это территория Украины.

ТАТЬЯНА. Международное право - это фейк. Есть международное право, а есть историческое понятие родины. То, что ощущаешь душой... Я, например, ощущаю, что там, под Херсоном - мой русский мир. Русская земля. Я это просто сердцем чувствую.

Русские люди чувствуют, что границы нашей родины лежат далеко за ее пределами.

СУДЬЯ. И где еще, по вашему, лежат границы вашей родины?

ТАТЬЯНА. Да можно сказать, что везде! Украина - само собой. Это вообще не настоящее государство, фикция. Его Ленин придумал. Польша, Финляндия, Литва, Латвия, Эстония - это все тоже русский мир. Просто они этого сами не понимают. Но мы их скоро спасем.

Вообще везде, где живут русские эмигранты - наша земля. Все эти страны раньше принадлежали Великой Русской Империи. Но потом их завоевали наши враги. Но там остались наши люди! Их теперь там ущемляют, не дают говорить на русском языке, представляете?.. Русский язык - это ведь самый великий язык на земле! Богаче русского языка нет! Это язык Достоевского, Толстого и Пушкина! На нем должны говорить во всем мире! И так однажды и будет! (*цитирует свой стих*) «Расступись, небеса, русские идут!» Мы победим!

СУДЬЯ. Но ведь вы не победили.

ТАТЬЯНА (*сникает*). Еще бы! За Украину вступилось НАТО, Америка, все страны Европы, знаете, как они им помогали?! 50 стран против нас! А у нас маленькая армия. Так нечестно! Почему им помогали все, а на нашей стороне только Эритрея? *С надеждой*. Вы случайно, не из Эритреи?

СУДЬЯ. Население Украины - 40 млн. человек. Население России - 140 млн. человек. Вы действительно считаете, что у вас маленькая армия? Кстати об армии, у вас ведь есть сын. Ваня, 22 года. Как вы отнеслись к его мобилизации?

ТАТЬЯНА. Ни одна нормальная мать не будет радоваться, что ее сын идет воевать.

СУДЬЯ. То есть вы были против.

ТАТЬЯНА. Жизнь - это, увы, не только про радость. Есть еще долг. Мужчина должен выполнять свой долг, иначе это не мужчина. (*Грустно*) Мой сын оказался не

мужчиной. Ванечка, к сожалению, струсил. Сказал мне, что не хочет стрелять в живых людей. Даже если они враги. Даже если они угрожают ему, его стране или даже мне напрямую. Он пацифист. Ванечка у меня слишком оторван от жизни, писателем хочет стать. Достоевского любит... Я тоже книжки люблю читать, ну так что же? К реальности это все никак не относится.

СУДЬЯ. 22 сентября ваш сын получил повестку. Он решил не идти в военкомат, а уехал на дачу, чтобы там скрываться. Что вы сделали?

ТАТЬЯНА. Я выполнила свой долг перед родиной. В отличие от сына, я понимаю, что такое долг.

СУДЬЯ. Так что именно вы сделали?

ТАТЬЯНА. Позвонила в военкомат и дала им его адрес. Вы думаете, я не права? Да, я знаю, многие меня осудят. Даже мой муж сказал мне, что я дура... Хотя он-то как раз правильно понял свой долг. Он пошел добровольцем! А Ваня... Он не понимает, что такое патриотизм. Это мой просчет и мне за это стыдно.

Я лично считаю так. Армия ведь это не кружок по интересам: хочу - пойду, не хочу - посижу дома. Путин дал приказ о мобилизации, закон есть закон. Президент у нас законно избранный. И 80% у нас в стране поддержали его решение о специальной военной операции.

СУДЬЯ. А ваш сын тоже это решение поддержал?

ТАТЬЯНА. Он - нет. Даже на митинги какие-то ходил, ну знаете, "нет войне". Все эти либеральные лозунги. Но это его дело. У нас демократия, власть большинства. А большинство войну одобрило. Если живешь в России, любишь свою родину, если ты патриот - надо подчиняться большинству. Я так считаю.

СУДЬЯ. Татьяна, где сейчас ваши муж и сын?

ТАТЬЯНА. Я не знаю. Я не хочу об этом говорить.

СУДЬЯ. По моим данным, ваш муж, Сергей Иванович Иванов, погиб 30 сентября 2022 года в боях под Донецком.

ТАТЬЯНА. Это неправда.

СУДЬЯ. Ваш сын, Иван Сергеевич Иванов, погиб под Херсоном, 11 октября.

ТАТЬЯНА. Я вам не верю. Это все фейки. Да, я получала смски, но кто в это поверит? Я не настолько глупа. Какой изувер будет сообщать матери о смерти мужа и сына по смске?!!

Это все происки хитрых укров! Они виноваты во всем! Проклятые хохлы! Они пытаются промыть нам мозги. Это все НАТО. Боевые голуби и комары. Вчера ночью меня укусил комар. Это же их биологическое оружие!

Они захватили нашу страну! Подменили нашего президента. Я знаю - президент уже совсем не тот. Тот, настоящий, был красавцем. Военная выправка, осанка... Баритон с хрипотцой. Он был под два метра ростом! А этот - какой-то карлик. У него же руки трясутся...

Настоящий Путин говорил: Европейцы - геи! Украинцы - нацисты! Можем повторить! Победа будет за нами!

А этот, фальшивый, говорит: Спецоперация закончена, цели ее достигнуты. Мы договорились с нашими украинскими партнерами. Крым, Донбасс, Херсон - все это русские земли, но мы их дарим Украине. В качестве жеста доброй воли. Дорогие россияне, грядет трудное время, придется потуже затянуть пояса. Нам необходимо выплатить украинцам репарации.

Я думаю, настоящего Путина выкрали хохлы. Они его пытаются, держат в подвале. Мало мы их бомбили! Русские - очень добрая, не агрессивная нация, поэтому нам трудно воевать. Надо было бомбить их 24 часа 7 дней в неделю. Никого не жалеть, ни беременных, ни детей. Детей при рождении отнимать у матерей и сразу топить! А мы с

ними слишком нянчились.

Я не понимаю, почему все так произошло. Все должно было быть по-другому. Почему все так получилось, скажите?.. Почему?..

Почему мы были с ними такими добрыми?!

Почему мы не закидали их атомными бомбами? У нас ведь есть атомное оружие!
Нажать на красную кнопку да и все! Почему мы ее до сих пор не нажали? Не понимаю...

Но скоро мой муж вернется и все мне объяснит. Когда мои муж и сын вернутся, не знаете? По телевизору сказали, что спецоперация закончилась, а их все нет. Возможно, они тоже в каком-то подвале?..

Скажите, когда меня отпустят? Я хочу домой. Я ни в чем не виновата. Политикой не интересовалась никогда. Я так всегда и говорила всем: я вне политики! Я искусство люблю, культуру, русские стихи. Детей люблю, я же учительница. Музыкой увлекаюсь, современные песни люблю. Вы вот музыку любите? Хотите, я вам спою? Мы с детьми в школе песню разучили. Готовили на парад Победы. Я ее по телевизору услышала, так понравилась!

Поет:

По центру принятия решений: на Вашингтон!
Полетные задания ракете Сармат!
На Вашингтон, на Вашингтон!
Бей Сармат по городам врага!
На Вашингтон, на Вашингтон!
Враг - США, враг - США!
На Вашингтон, на Вашингтон!
Мы как мученики попадем в рай!
На Вашингтон, на Вашингтон!
А они как грешники сдохнут там!

На Вашингтон, на Вашингтон!

СУДЬЯ нажимает кнопку на своем столе.

В комнату заходит ВРАЧ.

СУДЬЯ. Это снова ваш клиент. Не мой.

ВРАЧ. У меня уже все палаты переполнены.

СУДЬЯ. А мне что с ней делать? У меня еще миллионы таких русских Татьян и Иванов на очереди. Куда их девать?

ВРАЧ. Ладно, еще одно место, думаю, найду. Месяцок в палате ментального детокса - и мозги очистятся.

СУДЬЯ. Хорошо, что этот ваш ментальный детокс изобрели. Говорят, некоторые фашистские фрау после Второй Мировой войны до конца жизни не могли в правду поверить.

ВРАЧ. Гениальное изобретение. Только вот потом им придется нелегко...

СУДЬЯ. Да, потом их ждет другой суд. Суд их собственной совести.

Татьяну выводят из комнаты. Она продолжает петь на тот же мотив:

Трепещи, Украина, Русские идут!

Трепещи, Европа, Русские идут!

Трепещи, Америка, Русские идут!

Русские идут! Русские идут! Русские идут!

Конец.

16.11.22

Примечание. В пьесе использован фрагмент реального стихотворения, которое задают учить школьникам в российской школе. Песня «На Вашингтон» тоже настоящая, вот ссылка: <https://youtu.be/guXve8mPLn8>

PŘÍLOHA Č. 2 – ORIGINALNÍ TEXT DIVADELNÍ HRY *JEDNOU SE NĚMEC, FRANCOUZ A RUS...*

Анонимный автор

ОДНАЖДЫ НЕМЕЦ, ФРАНЦУЗ И РУССКИЙ...

Антивоенная пьеса

Действующие лица:

Поль-Шарль Камидезо – капитан наполеоновской армии

Пауль-Отто Краузе – гауптман гитлеровской армии

Павел Кряжечкин - рядовой путинской армии

Павлик Козуха – ученик 2-го «Б» класса

Пьеса основана на письмах, документах, видео материалах

1

4 июня 1812 года

ПОЛЬ-ШАРЛЬ КАМИДЕЗО. Любезная госпожа Жустина! Пишет вам Поль-Шарль Камидезо, капитан 1-го эскадрона 4-го кавалерийского полка шеволижеров Великой армии Наполеона Бонапарта. Имею честь сообщить нашу последнюю новость, и о ней уже судачит весь полк: мы идём на Россию! Теперь никто более не сомневается в войне. Сегодня мы были выстроены на главной городской площади. Наш Император обратился к нам:

«Les soldats! La guerre a commencé! Солдаты! Война началась! В Тильзите Россия поклялась быть в вечной дружбе с Францией и воевать с Англией. Россия нарушает свои клятвы и не желает давать объяснений. Она ставит нас между бесчестьем и

войной. Выбор ясен. Итак, идём вперёд, перейдём Неман и внесём войну на её территорию. Война будет славной и победной!»

Далее Бонапарт делал смотр войск. Вы не представляете, Жюстина, какой Он – наш Наполеон! Строгий римский профиль, ясный взгляд, чуть хриплый голос с лёгким акцентом. У нас нет другого Бога, кроме Бонапарта, у нас нет другой страсти, кроме славы! Ах, как я счастлив: подо мной – мой прекрасный конь, в моей груди – пламенное сердце, и я готов побеждать!

Грянули барабаны, музыка, и наши полки двинулись маршем на Восток. И куда бы ни вёл нас наш Повелитель, мы твёрдо знаем, что идём в защиту справедливости. Итак, Россия! Мои товарищи уверяют меня, что это варварская страна, полная болот, снега и медведей. Что ж, увидим. Для меня Россия - страна царей, страна Петра Великого! Я уже представляю себе эту богатую, обширную землю. Да, драгоценная Жюстина, скоро будет всеобщий мир, покорение Вселенной, высокие награды и героическая слава!

2.

21 июня 1941 года

ПАУЛЬ-ОТТО КРАУЗЕ. Дорогой мой брат Бернхард! Наш гениальный фюрер всё рассчитал правильно. Завтра мы перейдём Неман и нанесём России удар. Мы одновременно нападём на этих варваров. Ты спросишь, зачем? Ты ещё желторотый птенец, но я, Пауль-Отто Краузе, гауптман 5-й моторизованной роты армии Вермахта, хочу, чтоб ты это усвоил: мы, немцы, живём в окружении ненавидящих нас низших рас, подстрекаемых евреями. Если бы они могли, то давно бы уничтожили нас. Страшный советско-большевистский тиран Сталин замыслил вероломный удар, дабы уничтожить Германию и покорить весь мир. Но наш мудрый фюрер – это великий политик (его уважают даже враги), и он опередит русских! Мы уже освободили германские земли в Польше, теперь освободим народы России от чумы большевистского террора. Об уничтожении этого кошмара мечтает каждый честный немец. Захватив восточные земли, мы сделаем огромный шаг в осуществлении этой мечты. Германия начала не просто войну, но войну освободительную и справедливую!

Фюрер перед началом битвы нас заверил, что всё, что могут совершить дух и руки немцев для разгрома опаснейшего врага на Востоке, приготовлено. В этом мы все твёрдо уверены.

Передай мой нежный привет маме, обними её и ожидайте моего скорого победного возвращения!

3.

1 марта 2022 года

ПАВЕЛ КРЯЖЕЧКИН. Пап, сейчас по-быстрому расскажу... Аллё? Короче, вот, чё нам выдали, зачитываю: «В соответствии с решением Верховного Главнокомандующего с 24-го февраля российские вооружённые силы проводят специальную военную операцию с целью защиты населения Донбасса, демилитаризации и денацификации Украины. Главное для нас – защитить Российскую федерацию от военной угрозы, созданной странами Запада, которые пытаются использовать украинский народ против нашей страны. Российская армия не оккупирует Украинскую территорию, а принимает все меры для сохранения жизни и безопасности мирных жителей. Украина для нас – не просто соседняя страна, а неотъемлемая часть нашей собственной исторической культуры. На прилегающих к нам, наших же территориях, находится враждебная нам анти Россия. Это - реальная опасность нашему народу. Это возможно прекратить только вооружённым путём. Удары наносятся только по военным объектам и исключительно высокоточным оружием. Группировка сил Российской федерации продолжит проведение СВО до достижения поставленных целей» ... Короче, пап, документы и телефоны у нас забрали ещё 23-го февраля. Сейчас это мне связь по-быстрому дали. Короче, теперь только ты и я знаем, что я - Павел Алексеич Кряжечкин, рядовой... Пап, пап, ты же слышал, да, про эту спецоперацию? То, что наших отправляют в ДНР? ЛНР? Да? Слышал? Какого хуя я тогда сейчас под Киевом?

4.

ПОЛЬ-ШАРЛЬ КОМИДЕЗО. Итак, двигается наша Великая армия быстро. Все эти марши и отдых на биваках очень закаляют: обветренное лицо, осанка - я теперь

выгляжу настоящим воином! Нам дан приказ: «Всем полкам запастись на три недели фуражом и провиантом». Значит, поход в Россию займёт не более трёх недель.

ПАУЛЬ-ОТТО КРАУЗЕ. Наши необычайнейшие войска движутся неумолимо, с невиданной до сих пор силой, как огромный вал, сметая всё на пути. Мы продвигаемся вперёд молниеносно, для нас нет препятствий. Мы уже сделали бросок в 200 километров! Мы возьмём эту дикую страну за четыре недели. В крайнем случае, за шесть.

ПАВЕЛ КРЯЖЕЧКИН. Не-е, пап, мы пока не скоро. Сначала сказали, запастись едой и водой на три дня, что через три дня вернёмся в лагерь, а теперь непонятно... Чё мать сказала? Когда мы возьмём Киев? Это всё очень долго будет, скажи ей. Мы задачу ещё не выполнили, потому что... Аллё!.. Чё со связью?

5.

ПОЛЬ-ШАРЛЬ КОМИДЕЗО. Мы на русском берегу! Русский лес прелестен. Ах, Жустина, какие здесь берёзы! Нас пока высадилось всего человек 100 с лошадьми. Похоже, переправа всей Великой армии займёт несколько дней. Поэтому, есть время оглядеться, наслаждаясь неприятельским пейзажем. Уже темнеет, я лежу на поле и смотрю, как поднимается туман, - земля начинает дышать. Если бы Вы знали, что это такое за прелесть – русское поле: одуряющий запах мёда, идущий с цветов, а эти русские кузнечики трещат совсем, как наши цикады.

ПАУЛЬ-ОТТО КРАУЗЕ. Тут в России сейчас лето, кругом одна пыль, от которой не продохнуть, она забивается в нос, в глотку. Отвратительные ощущения. Глаз отдыхает только глядя на поля, которые покрыты цветами. Хотя, как можно называть цветами эти жалкие растения. Поверь мне, Берни, настоящие цветы цветут только у нас в Германии.

ПАВЕЛ КРЯЖЕЧКИН. Не знаю, пап, в лесу в каком-то сидим, в овраге. Чё ещё? Поле вон вижу в снегу. Да мороз тут, блин, в марте! Прикинь, у меня даже нет этого сраного комплекта «Ратник»! И спального мешка у меня нет! Чё вы мне пришлёте? Куда? В овраг?

6.

ПОЛЬ-ШАРЛЬ КАМИДЕЗО. Жустина, Жустина, я видел русских! Послышался шум галопирующих лошадей, и появился взвод русских гусар, которых мы узнали, несмотря на ночную тьму, по белым султанам. Их командующий кричит на правильном французском языке: «Кто идёт?» Мы отвечаем: «Франция!» Тогда русский офицер продолжает: «Что вы здесь собираетесь делать?» И тут мой товарищ Фердинанд восклицает: «Увидите, чёрт возьми!» Неприятельские гусары дали залп в небо и усаkali полным галопом. Честно Вам скажу, Жустина, я чрезвычайно взволнован этой встречей с русскими. Но какой у них чистейший французский – хороши варвары!

ПАВЕЛ КРЯЖЕЧКИН. Да блять... Чё со связью опять? Аллэ! Пап, слышь? Жаль, говорю, что к нам не пускают репортёров. Пусть бы показали, какие мы тут все заросшие, грязные и озлобленные. Мне ребята тут, наконец, подогнали спальный мешок. Чё, поздравляю? Он весь драный, обоссанный и со сломанной молнией. Земля мёрзлая, а наше командование предлагает нам жить вот в этих, блять, «оборудованных» укреплениях на данных позициях в лесополосе! У нас ребята, блин, болеют все. Мы броню и каски неделями не снимаем! Это как тебе? У меня тут и грыжа, и хуижа, и воспаления всякие! Знаешь, чё я тебе скажу? Я, блин, злой не на этих украинцев, которые не желают денацифицироваться, я, сука, злой на наше грёбанное командование!

ПАУЛЬ-ОТТО КРАУЗЕ. Эти аборигены – русские или белорусские (чёрт их разберёт) мужики – совершенно дикие создания, бородатые, неопрятные.

7.

ПАУЛЬ-ОТТО КРАУЗЕ. Увы, Бернхард, в вафен-СС я ведь тогда не попал, хотя очень просился, я тебе писал, и теперь я командую 5-й мотострелковой ротой «b» и нахожусь в одной из частей Вермахта на территории Белоруссии. Мораль Советов сломлена нами очень быстро. Они сдаются в плен ротами, а остающийся в норах сброд, мы убиваем без сожаления. Передай от меня нежный привет маме, Берни, и скажи ей, что она назвала тебя не очень-то правильно. Бернхард – значит «смелый, как медведь». Но эти русские «медведи» только и знают, что сдаваться и прятаться по норам. Скоро мы захватим Смоленск.

ПАВЕЛ КРЯЖЕЧКИН. Какой я нахер в Белоруссии, пап? Я на Украине! А у вас чё там говорят? В Белоруссии? Смоленск? Чё ещё говорят? Кольцо вокруг Украины сжимается? Ты больше смотри свой ящик, пап. Ничё нам не говорят, не знаю. Да у нас машина сломалась. Вот сейчас сидим, ждём.

ПОЛЬ-ШАРЛЬ КОМИДЕЗО. Меня изумляет то обстоятельство, что мы нигде не встречаем препятствий. Русские бегут! А мы в постоянной погоне за ними, что свидетельствует о том, что мы одерживаем победу! Вероятно, Наполеон скоро заключит мир с Александром, и я вернусь домой. Мы прошли Витебск и теперь двигаемся к Смоленску. Смею Вас уверить, что с русскими скоро будет покончено. Я возвращусь с блистательной победой и буду целовать Ваши нежные пальчики, моя прелестная Жюстина.

8.

ПОЛЬ-ШАРЛЬ КОМИДЕЗО. К моему удивлению, наше заранее составленное мнение о варварской России изменилось, о чём я не преминул попенять моему товарищу Фердинанду. Здешние окрестности гораздо в лучшем состоянии, чем в Польше. Мы вышли на хорошую, широкую военную дорогу. Я вижу больше порядка в расстановке верстовых столбов, шлагбаумов и показателей пути. Вдоль дороги расположены хорошие усадьбы, почтовые станции, постоялые дворы и приятные на вид деревни. К слову, вспомнилась та русская песенка, написанная, кажется, господином Сумароковым, что вы мне исполняли, а я вам музицировал на фортепиано. Помните? Возможно, я вскоре где-то здесь её услышу.

ПАУЛЬ-ОТТО КРАУЗЕ. Скажу тебе так, брат мой, в России нет ни искусства, ни театра. Бывшая столица России была построена итальянцами и немцами, поэтому до большевиков называлась Петербургом. Школы в крупных городах были устроены немцами, преподавание шло на немецком языке, за исключением катехизиса и русского языка. Знаешь для чего? Для связи между верхушкой страны и простонародьем. Мы, солдаты фронта, собственными глазами убеждаемся в том, что русскими всё было подготовлено для уничтожения Германии. В течении долгих лет они только вооружались и не позволяли ничего своему народу, специально не строили дорог и удобных квартир. У них даже нет централизованного отопления, они даже не знают,

что такое туалетная бумага! А как они относятся к женщинам! Не помню ни одной книги, переведённой с русского, ни одной пьесы. Помнишь, Бернхард, до войны мы не редко ходили в кинематограф, однажды там показывали «Анну Каренину»? С нами тогда ходили мои приятели Фридрих и Людвиг. Так вот, дядя Людвиг, доктор Клаус, когда-то учился в московской школе. Вспоминаю сейчас, что тогда он объяснял, что сценарий в той картине был немецкий, и ставили картину немцы – русского в ней был один сюжет, к тому же глупый.

ПАВЕЛ КРЯЖЕЧКИН. Да почему я «глупый-то», пап? Да нашего ничего нет или фиговое. Да нас тут половина ребят переодевается в украинскую форму и ходят! Да потому что она удобная, блять, и качественная!

9.

ПОЛЬ-ШАРЛЬ КОМИДЕЗО. Жустина, мы в Смоленске! Настали горячие деньки. Генералы неприятельской армии расположились здесь со своими войсками, и наша задача была во что бы то ни стало взять этот стратегически важный город. Это был тяжёлый бой. Со всех сторон на город летели наши ядра и гранаты. Город Смоленск горел, но неприятель не желал выходить. Наконец, ночью русские отступили! Смоленск взят, но вид поля битвы ужасен.

На смотре, обезумев от усталости и запаха крови, получая награды, мы жаждали услышать от Наполеона, что теперь войне конец, что мы отдохнём и возвратимся во Францию. Но он, оглядев нас, восхищённо воскликнул: «*Nous continuerons à gagner!* Будем продолжать побеждать! С такими войсками надо идти на край света!»

ПАУЛЬ-ОТТО КРАУЗЕ. Это настоящее пекло! Но жарко не только от солнца. Честно скажу, Бернхард, нам пришлось попотеть, выжимая их из Смоленска. Как же нам хотелось, чтоб эти русские уже сдохли или сдались в плен. Бои длились несколько недель. Пожалуй, для меня это первое масштабное кровопролитное сражение здесь. В конце концов, мы частично взяли их в котёл и уничтожили ударную группировку войск, шедшую с юго-запада. Захватили сотни тысяч солдат в плен и тысячи танков и орудий. С большим трудом, но Смоленск взят! Мы ездим по всему городу, занимаем дома и квартиры. О, Господь Спаситель, я, наконец, подстригся!.. Приятно видеть, Берни, здесь живут благоразумные слои местного населения, которые очень

приветливо встречают нас и поступают к нам на службу. В Смоленске расположен старинный собор, мы возобновили службы в нём. Скоро прибудет фюрер, чтобы наградить многих из нас... К слову сказать, 130 лет назад в этом городе стояли французы под командованием Наполеона.

ПАВЕЛ КРЯЖЕЧКИН. А по поводу того, типа, с Киева вышли, как это? Я скажу так. Мы не воюем, пап, с Нигерией там, с пиратами Сомали, мы воюем с большой страной. Им вся Европа оружие скинула своё ненужное. Баз, складов тут военных очень много, на Украине. Против нас реальная сила! Это тебе не Наполеон на лошадке прискакал.

10.

ПОЛЬ-ШАРЛЬ КОМИДЕЗО. Не ожидал, что будет настолько невесело. Перебиваемся мы во всех отношениях кое-как. Уже мало хлеба, а мука, молоко, водка и табак сделались большой редкостью. Маркитанты с провиантом отстали, вероятно, они где-то в арьергарде. Нет переменных сорочек, и это при том, что стоит ужасная, выжигающая всё жара. Набранная нами вода, вследствие этой жары, имеет скверный запах и вкус. Многие (как всадники, так и лошади) начали страдать поносом. Мы худеем просто на глазах.

ПАУЛЬ-ОТТО КРАУЗЕ. У нас не всегда теперь есть возможность выспаться, помыться и по-человечески поесть.

ПАВЕЛ КРЯЖЕЧКИН. А у нас старшина, пидор конченный, отказался ехать, прикинь? А у него целый Камаз сухпайков. Папа, мы сухпай на 10 человек делили. Один сухпай! Мы ели все по ложке! Не побухать, не пожрать. Армия освободителей, блять!

11.

ПАУЛЬ-ОТТО КРАУЗЕ. Что ж, позавчера, Берни, нам повезло.

ПОЛЬ-ШАРЛЬ КОМИДЕЗО. Нам, кажется, повезло.

ПАВЕЛ КРЯЖЕЧКИН. Бля-я-я, как нам повезло-о!

ПАУЛЬ-ОТТО КРАУЗЕ. Мы прибыли в деревню. Свиньи, коровы бродили по улице, даже куры и гуси. Каждое отделение сразу закололо для себя свинью, кур и гусей.

ПОЛЬ-ШАРЛЬ КОМИДЕЗО. Около одной из деревень нам встретилось стадо пасущихся коров. Солдаты сразу забрали их с собой. Теперь у нас нет недостатка в молоке и мясе. Кроме того, в одном лесу на лужайке мы увидели стаю диких гусей и предприняли атаку против них.

ПАУЛЬ-ОТТО КРАУЗЕ. Позавчера мы жили вовсю! Я сожрал, по меньшей мере, два фунта жаренной свинины, целую курицу, сковородку жаренной картошки и ещё полтора литра молока. Как это было вкусно! Помнишь, именины у тётки Хелены? Так вот, вообрази себе, что в этой грязной большевистской деревне мне было гораздо вкуснее, ха-ха!

ПОЛЬ-ШАРЛЬ КОМИДЕЗО. Да, Жустина, теперь мы сами заботимся о своём продовольствии.

ПАУЛЬ-ОТТО КРАУЗЕ. В общем, питание достаточное, передай маме, чтобы не беспокоилась. Мы снабжаем себя сами. Заботимся, чтобы живот был всегда набит.

ПАВЕЛ КРЯЖЕЧКИН. Мы, короче, пап, тут в посёлочек один зашли... Я тут маленько это... украл косметики немножко там Катьке и матери, скажи им. А чё делать-то? Думаешь, я один? Тут сумками все тащат. Всё в семью. Там пробники, правда. Ну ладно, это привет с Украины будет им. Какой же русский человек не сопрёт ничё, ты чё? Кроссовки тебе, они фирменные тут все, 42-й размер. Малы? Ну, Матвею, пусть Матвею тогда на вырост. Тут всё качественное, вся одежда. Да вообще! Была бы у меня возможность... Но тут тоже, надо помаленьку, можно спалиться. Ноутбук? Матвей поедет учиться, ему надо? Не, ноутбука не нашёл. Ну, тут спортивная семья была, я так понял. Я это, короче, витаминов набрал, ну, понятно. Майки хоккейные тут вот. В общем, набираю тут, чё могу, всегда беру. Всё равно, футболки всегда нужны, и Катьке, и Матвею, шорты. Тут вещи качественные, конечно, ну я офигел. Прикинь, как они жили, да? И как мы живём, блять. Дом тут, ремонт вообще офигенный. Беседку тут как бы, думаю, перекинуть вам, ха-ха. Вообще, тут классная беседка, камнем обложенная, мебель, знаешь, такая плетёная. Помнишь, мы в Турции видели? Ну вот, типа того. Россия - жадная страна, они платить-то нам не хотят. А тут мы второй день в сауне паримся. Костюм тебе? Да тут, блин, поразобрали уже, спортивные костюмы...

12.

ПОЛЬ-ШАРЛЬ КОМИДЕЗО. Жюстина, наконец наступил тот день, когда мы дали бой! Кажется, война началась! Мы догнали русских. Наш полк остановился у какой-то деревни. Слышны были ружейные и пушечные выстрелы. Около часу не происходило ничего серьёзного. Вдруг я увидел выходящих из леса сразу в нескольких местах головы колонн русских. Они шли сомкнутыми рядами. Они решились выйти в открытую! Мы и артиллерия принялись палить в них так ожесточённо, что они остановились. Но они не двинулись с места. Они просто дали себя громить картечью! Они стояли стеной! Я был поражён русским солдатам. Их были полчища. Я стрелял, как помешанный. Бой длился, кажется, множество часов. И наконец, русские отступили. Они исчезли в лесах, откуда вышли. О-ля-ля! Виват, Наполеон! Сегодня славный и великий день!

Ночью на биваке я долго ещё не мог заснуть. Мы с Фердинандом и другими нашими товарищами курили трубки и обсуждали это первое наше сражение, столь решительное и победное! Вспоминали свою храбрость, но и храбрость русских!

ПАВЕЛ КРЯЖЕЧКИН. И, блять, украинцы умеют воевать, прикинь! Подразделения «Азов» там, их короче, тренировали, бляха-муха, подлые янки, иностранные инструкторы, натовцы. И этим подразделениям, там «Азову», ну, нацистским разным, им вообще, большое внимание уделялось.

ПАУЛЬ-ОТТО КРАУЗЕ. Они начали сопротивляться! Но мы уводим из деревень всё население – взрослых и детей, не помогают никакие мольбы. Мы умеем быть безжалостными. Если кто-нибудь не хочет идти, его приканчивают. Как говорит мой приятель, Дрейер: «Главное, бить без пощады всех русских, чтобы этот свинский народ скорее весь кончился». Недавно в одной деревне группа жителей заупрямилась и ни за что не хотела уходить. Наши ребята пришли в бешенство и тут же перестреляли их.

ПОЛЬ-ШАРЛЬ КОМИДЕЗО. Жители скрываются в непроходимых лесах. Поодиночке нам ходить нельзя, только отрядами, иначе русские мужики, выходя из леса, убивают наших дубьём, пиками и ружьями.

ПАВЕЛ КРЯЖЕЧКИН. В лес? Не, не вариант. Там это, терророборона их везде.

ПОЛЬ-ШАРЛЬ КОМИДЕЗО. Сегодня видел, как на расстрел вели могучего русского крестьянина. Он вилами убил двух наших шеволежёров.

ПАУЛЬ-ОТТО КРАУЗЕ. Иногда эти дикари бывают ещё и страшно упрямы, более того, и опасны. Несколько русских женщин закололи фельдфебеля Гайера из соседней роты и нашего механика Йозефа Трайлиха. Нас здесь ненавидят! Вы, в Германии, даже представить себе не можете, какая ярость у этих русских против нас. Эти дикари, оказываются, умеют ненавидеть!

ПАВЕЛ КРЯЖЕЧКИН. Думаешь, нас здесь цветочками встречают? Ни хера. Мы *не* находимся на своей территории, я прям чувствую! Это *не* наша территория! Они нас так ненавидят! Я такого нигде не испытывал. Это пиздец полнейший.

13.

ПОЛЬ-ШАРЛЬ КОМИДЕЗО. Мы двигаемся к Москве с огромным трудом. Я не менял бельё, кажется, вечность! Это выше всякого терпения. Льют холодные дожди, дороги делаются непроходимыми. Но самое печальное, холодные дожди убивают лошадей. Сегодня мы прошли всего 9 вёрст, а я насчитал по пути более 1000 их трупов. Мы были уверены, что Император, поражённый началом войны и страшным сражением у деревни Бородино, не пойдёт дальше. Но дни текут, а мы всё продвигаемся в глубь Российских территорий. Русские отступают, а мы неуклонно держим путь на Москву.

ПАУЛЬ-ОТТО КРАУЗЕ. Завязнув в изматывающих боях под Смоленском, мы упустили больше месяца. С большими потерями, но мы двигаемся к Москве, и это неизбежно. Фюрер чётко обозначил цели, и мы их выполним.

ПАВЕЛ КРЯЖЕЧКИН. Я думал, это всё будет пять-шесть дней! Но, мне кажется, это будет месяцами. Как бы не годами. Задача? Да чё-то они с этими задачами задолбали уже там! Они там сидят, стрелочки рисуют на карте, а мы тут все в ахере. Кто здесь находится, мы цель не можем понять даже. Мы не знаем цель!

14.

ПОЛЬ-ШАРЛЬ КОМИДЕЗО. Жустина, Москва, Москва! Москва принадлежит нам. Она принадлежит нам в прямом смысле слова – в ней нет ни русских солдат, ни обитателей, только слышен редкий лай собак. Все жители покинули Москву! Город велик и безлюден. Тяжёлое безмолвие царит в нём. Я потрясён. Оно нагоняет страх. Повсюду ходят наши солдаты, несущие целые свёртки различных товаров – они тащат огромные куски сукна, целые головы сахара, различную утварь, одежду, иконы, картины.

ПАУЛЬ-ОТТО КРАУЗЕ. Мы находимся в 80 километрах от Москвы. Поверь мне, Бернхард, я не ожидал, но эти русские оказывают сопротивление всё сильнее! Думаю, пока придём в Москву, будут ещё жестокие бои. В моей роте опять убитые тяжёлыми минами и снарядами. Начинаю понимать, что эта чёртова дикая Россия – не Польша и не Франция. Эти варвары – потому ещё сильный и опасный враг, что их, как тараканов, невообразимо много.

ПАВЕЛ КРЯЖЕЧКИН. Ну, а у нас задача, извините, такая сложная, да-да-да, ну извините, целый город взять, никуда себе! Нам Мариуполь надо забрать. Они восемь лет не могли, а тут надо! Да-да-да, я же и говорю, пап. А что мы тут можем сделать?.. Домой хочу.

15.

ПАУЛЬ-ОТТО КРАУЗЕ. Вот уже полгода, как я нахожусь в этой жуткой стране. Напрасно вы с мамой ждёте меня к Рождеству, Бернхард. Моя 5-я рота будет «справлять» его в русском «раю», на передовой. Нелёгкие дни. Подумай только, наш водитель Людвиг Франц убит, ему попало в голову. Так же я потерял ещё двоих – повара и портного, а слесари по моторам тяжело ранены. Надеюсь, скоро нас отпустят. Нервы мои сдают. Я полагал, что война закончится хотя бы к зиме, но как видно, дело обстоит иначе. Во всяком случае, я думаю, верховное командование должно понимать, что продвижение вперёд придётся прекратить на время зимы, так как нам не удаётся предпринять ни одного наступления.

ПОЛЬ-ШАРЛЬ КОМИДЕЗО. Отдан приказ всем войскам запастись провиантом на шесть месяцев. Значит, мы решительно покидаем Москву? К сожалению, мы выступаем из Москвы. Точнее сказать, мы отступаем. Дорогая Жустина, я смотрю на

нашу армию теперь, и это грустное зрелище. Поверить сложно, мы - как орда, одеты в самые разнообразные вещи. «Великая» армия нынче имеет вид громадного каравана. Мы тащим за собой всё, что избежало пожара. Только больше десятка тысяч разных карет, повозок, фургонов и телег! (Это всё напоминает войны азиатских завоевателей.)

ПАВЕЛ КРЯЖЕЧКИН. Короче, думал, отсидимся, а нас завтра отправляют на передок, и командиры сами говорят нам, ну, типа, готовьтесь. Вон, переговорщики украинские приезжали с их стороны, я слышал, ну, типа, вам два дня даём свалить отсюда. Если не свалите, ну, типа, пиздец вам, короче. Не знаю, командиры там чё-то решают, не знаю, короче, как мы поедем.

16.

ПАУЛЬ-ОТТО КРАУЗЕ. Наша часть несёт ужасные потери. Я в бешенстве. Ненавижу тыловых крыс, которые с помощью связей продвигаются по службе гораздо быстрее нас, кто находится на Восточном фронте, в этой чёртовой кровавой мясорубке и рискует головой. Дрейер убит. Каждый из нас одной ногой в могиле. Раньше мы с нетерпением ждали смены и надеялись, что придут новые части, и нас отведут в тыл. Теперь я убедился, что смена приходит только для тех, кто уже покончил счёты с жизнью.

ПАВЕЛ КРЯЖЕЧКИН. Прошёл тут слушок один, что мы скоро поедем обратно. Но если потом скажут, езжайте обратно на Украину, я не поеду, блять. Чё, пап, в тюрьму? Я лучше в тюрьму сяду. Да, я сяду! Я себе лучше ногу прострелю с автомата, чем я поеду.

ПАУЛЬ-ОТТО КРАУЗЕ. Я очень тоскую, Бернхард, по нашему уютному дому, по саду, по маме и по тебе, мой младший брат. Я прошусь домой, но нас уже давно не сменяли.

ПОЛЬ-ШАРЛЬ-КОМИДЕЗО. Прощай, Москва! Жюстина, не верится, что я скоро вернусь домой, увижу Вас, матушку и Францию после такой нелёгкой, но славной экспедиции.

ПАВЕЛ КРЯЖЕЧКИН. Я с Катькой спать теперь боюсь, когда приеду, прибью ещё её ночью.

17.

ПОЛЬ-ШАРЛЬ КОМИДЕЗО. Мы отступаем. Прошли Боровск. Фуры застревают по ось в грязи. Всем отдан приказ взрывать всё, что мешает движению войск. Русская погода преследует нас, как яд, как проклятье. Страшно холодно. Наш полковник сказал, что его походный термометр ночью показывает 18 градусов мороза. Лошади падают замертво. Это ужасно. Но поскольку еды у нас почти не осталось, это хотя бы даёт нам возможность питаться их отвратительным мясом. Мы отрезаем куски, накалываем на сабли и шпаги и жарим на костре. Что же нам ещё остаётся делать?

ПАВЕЛ КРЯЖЕЧКИН. Но если мы начнём что-то делать, пап, нам придёт пиздец всем, нахуй. Потому что, это не в наших силах. Те, кто выполнил задачу, они съебались уже отсюда. Чеченцы вон, Кадыров бесится, типа: «Зачем нам такое говно?» Помнишь, пап, «Грозовые ворота»? Там был старлей молодой, который повёл в бой и всех проебал? Это про нас, пап... Папа, война – это очень страшно. Да, да, да. Ты знаешь, это вот про нас, это 6-й полк. Просто почти всех проебать за пару минут. Ты знаешь, что у России, кроме этого ёбаного ядерного оружия, нихуя больше нет? Кроме авиации и этой ебучей ядерной бомбы нихуя больше нет.

ПАУЛЬ-ОТТО КРАУЗЕ. Выбора у нас нет. Мы должны либо победить, либо немецкий народ ждёт полное уничтожение. В русских газетах открыто пишется: «Убей немца!» Они открыто призывают уничтожить фашизм (эти дегенераты даже не понимают разницу между национал-социализмом и движение Муссолини)!

18.

ПОЛЬ-ШАРЛЬ КОМИДЕЗО. Помимо всех страданий, среди нас открылась злокачественная болезнь, род гонореи (вероятно, вследствие холодной погоды,

истощения и долгого лежания на голой земле). Смертность очень велика. Мы роём огромные ямы, куда просто бросаем по 50-60 человек.

ПАУЛЬ-ОТТО КРАУЗЕ. Мы не успеваем хоронить наших мёртвых. Приказано ставить кресты с номерами, но мы это обходим и начальство не настаивает.

ПОЛЬ-ШАРЛЬ КОМИДЕЗО. Ежедневно в лесу раздаются одиночные выстрелы. Несчастные, потерявшие надежду, не выдерживают. Дозорные отправляются разузнать в чём дело. Когда возвращаются, сообщают: «Ещё один француз вышиб себе мозги». Это всё ужасно. Я проклиная свою горькую судьбу.

ПАУЛЬ-ОТТО КРАУЗЕ. Открою, Берни, тебе одну жуткую подробность. Вши. Это, пожалуй, здесь самое ужасное, особенно ночью, когда тепло. После ночлежек в грязных крестьянских хатах, от вшей можно взбеситься! Они бегают по всему телу, это действует на нервы. Всё тело зудит и покрыто волдырями. Ловим их днём, ловим ночью. Сколько вшей не лови, всех не переловишь. Они, как русские!

ПАВЕЛ КРЯЖЕЧКИН. Ничего мы не можем здесь сделать, потому что армия долбоёбов ёбаных, блять. Половина – оружие складывает. Их, сука, под трибунал пустят, долбоёбы, блять. Раз пришёл, блять, так войой! А зачем складывать оружие? Говорят: «Мы не знаем, за что мы воюем. Мы не хотим умирать». Ты, пап, не представляешь, сколько танковых рот отказалась ехать. У них танки все побитые-перебитые, нихуя не могут они! Эти танки все с Чечни, с Афганистана, они все переделаны, они не стреляют даже почти что, прикинь!..

19.

ПОЛЬ-ШАРЛЬ КОМИДЕЗО. Ужас на нас нагоняют казаки. Они выскакивают полчищами из густых лесов и всегда застают нас врасплох, в любое время дня и ночи. Эти свирепые нападения самым пагубным способом влияют на всех нас. Всякая субординация, всякая дисциплина стала невозможной. Несмотря на звания и чины, мы просто тащимся однородной толпой усталых, окоченелых, отчаявшихся людей. Я очень зол. И очень простужен.

ПАУЛЬ-ОТТО КРАУЗЕ. Я не могу тебе передать, что здесь происходит. Поверь, ничего подобного я ещё не переживал за всё время этой войны. Каждый день стоит нам много жизней. Когда же закончится этот ад.

ПАВЕЛ КРЯЖЕЧКИН. Короче, я опять по-быстрому, связь дали ненадолго. Всё хуёво, пап. Пацаны ехали, вернулись, просто мертвяки одни привезли... Хочу обратно. Все хотят. И чё? Все, кто свалили, из-за этого их убили уже. Помнишь, я тебе говорил, Волков, Булдачиев, хотели уехать домой? Они съебались, и их расстреляли... Только никому не говори.

20.

ПОЛЬ-ШАРЛЬ КОМИДЕЗО. Когда люди падают, их давят телегами, не дождавшись их смерти. Солдаты тут же раздевают несчастных, отнимая тёплое платье. Солдаты теперь толпами бросают своё оружие. Полный беспорядок. Ночи длинные. Мороз около 20 градусов. Мы спим на сырой, обледеневшей земле. Я уже не понимаю, где мы находимся и куда идём.

ПАУЛЬ-ОТТО КРАУЗЕ. Эти русские – отчаянные сволочи. Они упорно сопротивляются и не боятся смерти. Я начинаю понимать, что Россия – какая-то страшная загадка. Иногда мне начинает казаться, что фюрер втянул нас в очень опасную авантюру.

ПАВЕЛ КРЯЖЕЧКИН. Так хуёво всё, пиздец, короче. Нас кидают на передок. Туда ехать вообще невозможно, короче, обстреливают колонны конкретно! Вообще, ебанёшься тут, оторванные ноги, хуёво всё. Хуй знает, чё вообще, делать тут? Да хуй знает? Никто не знает вообще, чё делать!

21.

ПОЛЬ-ШАРЛЬ КОМИДЕЗО. Мы опять в Смоленске.

ПАУЛЬ-ОТТО КРАУЗЕ. Пишу письмо в крестьянской хате.

ПАВЕЛ КРЯЖЕЧКИН. Тут есть, короче, городок рядом, 10 километров, пацаны объезжали, к нашим чтоб проехать, потому что украинцы там закрылись и обстреливают с разного, с миномётов, со всего хуярят.

ПОЛЬ-ШАРЛЬ КОМИДЕЗО. Кажется, у меня отморожены кисти рук. Не думаю, что я ещё когда-нибудь смогу играть на фортепиано. Ещё отморожена правая нога. Она почернела, и пальцев я уже давно не чувствую. Я содрал кожу с одного пальца и не ощутил никакой боли.

ПАВЕЛ КРЯЖЕЧКИН. Сейчас, блять, такая бойня должна начаться.

ПОЛЬ-ШАРЛЬ КОМИДЕЗО. Моё сердце разрывается. Мы оказались бессильны и жалки против России, против этого, мне кажется, великого народа.

ПАУЛЬ-ОТТО КРАУЗЕ. Я думаю, в отношении этих русских, мы просчитались.

ПАВЕЛ КРЯЖЕЧКИН. Очень жёсткая бойня должна начаться!

ПАУЛЬ-ОТТО КРАУЗЕ. Эта проклятая большевистская Россия навсегда останется в нашей памяти.

ПАВЕЛ КРЯЖЕЧКИН. Теперь вся эта Украина превратилась, как в Донбасс и Луганск. В 95-м в Чечне и то было лучше, ребята говорят. Как ты меня вытащишь? Ты меня никак не вытащишь. Не кем нас менять!

ПАУЛЬ-ОТТО КРАУЗЕ. Мы в полном окружении.

ПОЛЬ-ШАРЛЬ КОМИДЕЗО. Всё кончено. Я потерял веру. Но среди всего, я сохранил единственную вещь, которая мне теперь пригодится. Это мой пистолет.

ПАВЕЛ КРЯЖЕЧКИН. Молитесь там за меня, короче. Всё, пап, давай. Главное, там никому ничего не говори.

22.

8 декабря 1942 г

ПАУЛЬ-ОТТО КРАУЗЕ. Я, Пауль-Отто Краузе, гауптман моторизованной 5-й роты 670-го полка 371-ой пехотной дивизии Франца Райсинга. Мы в районе Сталинграда. У

меня обморожены ноги и правая рука, поэтому, Бернхард, прости за эти каракули – лучше не могу. Маме не читай это письмо, но сохрани его. Наша рота очень сократилась, но и на эту численность мы до сих пор ещё не получили зимнее обмундирование. Мы тщетно пытаемся предостеречь себя от обморожения. Обвязываем сапоги тряпками, обкладываем голенища соломой, завязываем уши полотенцами. Но будь всё проклято, брат мой Бернхард! Мы все околеваем от холода. Много убитых и ещё больше раненных. Уже свыше трёх недель мы ведём днём и ночью ожесточённые бои. Мы попали в настоящий котёл. Кто отсюда выберется, тот поистине родился в сорочке. Мы дни и ночи в снегу. Русские налетают на нас внезапно с флангов или с тыла. Эти черти оказываются повсюду... Знаешь, что Гитлер ещё придумал, чтобы нас здесь подбодрить? Нам объявили, что учреждена медаль «За участие в зимних боях на Восточном фронте». Но пока на руки выдают не медаль, а только ленточку. Ленточку получил и я, но гори она в аду! Мы присвоили этой медали название «Орден мороженого мяса». Даже мы, офицеры, одеты очень плохо. Я уже не говорю о наших солдатах, которые в этот ужасный мороз до сих пор носят пилотки, а всё обмундирование у них летнее. Конца этой «молниеносной» войны не видно. Я не знаю, что с нами будет завтра. Кажется, я теряю всякую надежду возвратиться к вам, домой и остаться в живых. Мы найдём здесь свои могилы...

23.

2 декабря 1812 г

ПОЛЬ-ШАРЛЬ-КОМИДЕЗО. Дорогая Жюстина, если мы ещё когда-либо свидимся, примите ли Вы меня таким, каков я стал теперь? Я видел смерть, я сам убивал. Всё это сделало меня жестоким, циничным и безжалостным. Душа моя огрубела. Нужен ли я Вам такой? Мы скоро все погибнем уже по-настоящему, за наши грехи и за задуманное нашим Императором. Будет то, чего мы заслуживаем. Пожелать завоевать такую огромную страну было настоящим безумием!

Но, Жюстина, я хочу, чтобы вы знали. Несмотря ни на что, я не трус и не подлец. Вы не будете презирать меня. И я не предал моего Императора. Здесь холодно, здесь ужасно холодно. Не имею желаний описывать, что на мне надето – это не выдерживает никакого здравого смысла. Возможно, это моё последнее письмо.

Преданный Вам, матушке и своему Императору, Поль-Шарль Комидезо...

24.

3 июня 2022 г

ПАВЕЛ КРЯЖЕЧКИН. Я, Павел Алексеич Кряжечкин, рядовой российской армии, записываю это видео, чтобы передать это обращение. В общем, 24-го числа нам сказали, что мы пойдём маршем по неизвестному маршруту. Взяли еды и воды на три дня, через три дня сказали, что мы вернёмся в лагерь. В эту же ночь мы прошли границу Украины, ну, пересекли... В общем... в общем, я хочу донести всем, кто воюет на территории Украины и всем, кто находится в Российской Федерации: пожалуйста, остановите эту войну, она никому не нужна! Гибнут люди ни в чём не повинные, умирают под бомбами, здесь творятся страшные вещи, убийства, бесчинства, остановите войну, она никому не нужна, поверьте на слово. Что здесь происходит, словами не описать, это просто ужас... У меня ранение в глаз, я попал в плен. Вернее, мы с однополчанином. У него разорвана барабанная перепонка на одном ухе. Он слышит одним ухом, а я вижу одним глазом. Вот мы попали в плен, слепой и глухой. Короче, у нас сломалась машина, а наша колонна прошла мимо, никто не оказал помощи. Потом начались взрывы, мы с однополчанином побежали в лес, скрывались в лесу. На четвёртый день наткнулись на экипаж территориальной обороны. Пытались скрываться от них в лесу. Они захватили нас, предложили сдать оружие. Мы добровольно сдались в плен. Относятся в плену хорошо, оказали первую медицинскую помощь, накормили, напоили...

25.

ПАВЛИК КОЖУХА. Здравствуй, доблестный боец! Меня зовут Павлик Кожуха, мне 9 лет, я учусь во втором «Б» классе. Я очень рад, что в нашей школе проводится Всероссийская акция «Письмо солдату», и я могу написать тебе письмо. Надеюсь, ты будешь ему рад. Мы следим за тем, что происходит сейчас на Украине и много говорим об этом на уроках, классных часах. Видим, как отважно вы продвигаетесь по

территории Донбасса, спасая жизни тех, кого обстреливают войска ВСУ. Вы сильные и смелые. Дорогой солдат, хочу сказать тебе большое спасибо за то, что ты защищаешь нашу Родину и борешься за мир. Тебе приходится рисковать жизнью, твоя служба очень нелёгкая, но очень важная. От тебя зависит спокойствие над нашими головами, потому что вы там боретесь с террористами. Знайте, мы вас всех здесь дома ждём, будьте осторожней там и возвращайтесь живыми и невредимыми. В моём доме живут разные народы: татары, поляки, азербайджанцы, белорусы, китайцы, корейцы. Мы все разные, но живём в мире. Вместе учимся, вместе гуляем, вместе в бассейне плаваем. И всё благодаря тебе, дорогой солдат! Ты - гордость нашей любимой России! Пока вы защищаете границы, помогаете людям там, мы живём здесь и думаем о вас. Я и мой друг, Кирилл Грудиллин, тоже хотим стать военными, такими же умными, смелыми и сильными, как вы!

КОНЕЦ

Время написания – февраль/март 2023 г